

N:o 204.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen med förslag till lag om sjukkassor; gifven Stockholms slott den 29 april 1910.

Under åberopande af bilagda, i statsrådet och lagrådet förda protokoll vill Kungl. Maj:t härmed, jämlikt § 87 regeringsformen, föreslå Riksdagen att antaga härvid fogade förslag till lag om sjukkassor.

Kungl. Maj:t förblifver Riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Hugo Hamilton.

Förslag
till
Lag om sjukkassor.

---

1 kap. Om registrerade sjukkassor.

Inledande bestämmelser.

1 §.

Sjukkassa, eller sådan förening för inbördes understöd, som afser att utan affärsmässigt drifvande af försäkringsrörelse bereda antingen enbart sjukhjälp eller ock såväl sjukhjälp som begravningshjälp, må kunna i enlighet med hvad i denna lag sägs vara registrerad.

Sjukkassa, hvilken allenast meddelar sjukhjälp samt afser att bereda sådant understöd endast åt medlemmar af andra sjukkassor och utslutande eller hufvudsakligen för tid, för hvilken dessa medlemmar på grund af redan åtnjuten sjukhjälp icke äro berättigade att för inträffad sjukdom bekomma dylikt understöd från de särskilda kassorna, benämnes härnedan fortsättningskassa.

Hvad i denna lag stadgas om sjukkassa i allmänhet äger tillämpning i afseende å fortsättningskassa i den mån, sådant finnes angifvet i 3 kap.

2 §.

Registrerad sjukkassa vare ej tillåtet att meddela högre begravningshjälp än femhundra kronor, ej heller att utöfva verksamhet, som uppenbarligen är främmande för det ändamål, kassan enligt 1 § har att fullfölja.

3 §.

Registrerad sjukkasse äger förvärfva rättigheter och ikläda sig skyldigheter samt inför domstol och annan myndighet söka, kära och svara.

För registrerad sjukkassas förbindelser häfta allenast kassans tillgångar, förfallna men ej guldna afgifter inräknade.

Om sjukkassas bildande.

4 §.

Sjukkasse skall för att kunna vinna registrering bestå af minst eithundra medlemmar samt i enlighet med denna lag hafva antagit stadgar och utsett styrelse. Därest särskilda omständigheter därtill föranleda, kan registrering beviljas jämväl sjukkasse med mindre medlemsantal än nyss nämnts, dock ej under tjugufem.

5 §.

Mom. 1. Ansökning om sjukkassas registrering skall göras af dess styrelse.

I sådan ansökning skola uppgifvas:

dels styrelseledamöternas samt, där suppleanter i styrelsen utsetts, deras fullständiga namn äfvensom nationalitet och hemvist,

dels ock, där befogenhet att teckna sjukkassans firma ej skall utöfvas allenast af styrelsen, hvilken eller hvilka, hvar för sig eller gemensamt, sådan befogenhet tillkommer.

Skall annan än styrelseledamot eller suppleant äga nämnda befogenhet, varde uppgift lämnad jämväl å hans fullständiga namn och hemvist.

Mom. 2. Vid ansökningen skola fogas:

1) två exemplar af kassans stadgar;

2) afskrift af protokoll vid sammanträde med kassans medlemmar, utvisande att stadgarna blifvit antagna och styrelse utsedd;

3) enligt fastställda formulär affattade uppgifter af styrelseledamöterna rörande medlemmarnas antal samt fördelning efter kön, ålders-

klasser och yrkesgrupper äfvensom angående af samfund, inrättning eller enskild gjord utfästelse af bidrag till kassan.

De vid 1) och 2) angifna handlingar skola vara till riktigheten styrkta af notarius publicus eller med styrelseledamöternas egenhändiga, bevittnade namnunderskrifter. Å de vid 3) nämnda uppgifterna skola styrelseledamöternas namnunderskrifter vara styrkta af vittnen.

6 §.

Sjukkassas stadgar skola angifva:

- 1) kassans firma;
- 2) huruvida kassan skall meddela allenast sjukhjälp eller därjämte begrafningshjälp;
- 3) hvilket område kassans verksamhet skall omfatta;
- 4) den ort inom riket, där kassans styrelse skall hafva sitt säte;
- 5) de villkor, som skola gälla för inträde i kassan;
- 6) sjukhjälpens beskaffenhet och storlek samt förekommande begrafningshjälps belopp äfvensom tid och villkor för åtnjutande af nämnda understöd;
- 7) de fasta afgifternas belopp eller erforderliga grunder för deras beräkande;
- 8) huruvida uttaxering å medlemmarna skall kunna äga rum, äfvensom i hvilken ordning beslut därom skall fattas och efter hvilka grunder beslutad uttaxering skall verkställas;
- 9) huru styrelsen skall sammansättas och grunderna för dess beslutförhet;
- 10) huru medel, som icke äro erforderliga för löpande utgifter, skola göras fruktbarande och säkerhetshandlingar förvaras;
- 11) huru de medel må användas, hvilka på grund af medgifvande enligt 25 § icke skola afsättas till fond;
- 12) huru revision af styrelsens förvaltning skall ske;
- 13) huru ofta ordinarie sjukkassesammanträde skall hållas;
- 14) det sätt, hvarpå kallelse till sjukkassesammanträde skall ske och andra meddelanden bringas till medlemmarnas kändedom, äfvensom den tid före sammanträde, då föreskrifna kallelseåtgärder senast skola vara vidtagna; samt
- 15) huru i händelse af kassans upplösning med behållna tillgångar skall förfaras.

7 §.

Sjukkassas firma skall innehålla ordet »sjukkassa» samt, där sjuk-kassan skall bereda jämväl begrafningshjälp, utmärka detta förhållande.

I sjukkassas firma må ordet »bolag» eller eljest något, som be-tecknar ett bolagsförhållande, ej intagas på sådant sätt, att däraf kan föranledas det misstag, att firman innehafves af ett bolag. Ej heller må sjukkassas firma innehålla såväl ordet »ömsesidig» som ordet »för-säkring».

Firman skall tydligt skilja sig från annan registrerad, ännu be-stående sjukkassas firma.

Om medlems inträde i och afgang ur sjukkassa.

8 §.

I sjukkassas stadgar må icke föreskrifvas, att kassans medlems-antal ej får öfverstiga visst tal.

9 §.

I sjukkassa må icke någon vinna inträde eller kvarstå allenast för beredande af begrafningshjälp. Dock äge sjukkassa i stadgarna be-stämman, att medlems make kan vinna inträde i kassan uteslutande för nämnda ändamål, äfvensom att medlem, hvilken på grund af föreskrift i stadgarna, som omförmäles i 15 § 8 mom., icke äger att för viss eller vissa sjukdomar bekomma ytterligare sjukhjälp från kassan, må kunna uteslutande för beredande af begrafningshjälp kvarstå i den-samma.

10 §.

Medlem äge att efter skriftlig anmälan när som helst utträda ur sjukkassan.

11 §.

Medlem af sjukkassa kan icke därur uteslutas af andra grunder än i stadgarna eller denna lag bestämts.

Stadgarna må ej innehålla, att medlem kan uteslutas på den grund, att han öfverskridit viss ålder, eller att hans hälsotillstånd försämrats,

eller att han redan i någon viss utsträckning bekommit sjukhjälp. Ej heller må i stadgarna upptagas bestämmelse, som innebär rätt att utsluta medlem, hvilken tillhört kassan ett år, på grund däraf att han afflyttat från kassans verksamhetsområde till annan ort inom riket, eller medlem, hvilken tillhört kassan fem år, på grund däraf att hans medlemskap i viss förening eller annat samfund upphört, eller medlem, hvilken tillhört kassan tio år eller, där han uppnått fyrtiofem års ålder, fem år, på grund däraf att han lämnat visst yrke eller viss anställning.

12 §.

Å samma tid må icke någon vara medlem af mer än en sjukkassa. Dock utgör medlemskap i sjukkassa, som är under likvidation eller i konkurstillstånd, ej hinder för inträde i annan kassa.

Varder, efter det sjukkassas konkurs befunnits lämna öfverskott, enligt 79 § beslutadt, att kassans verksamhet skall fortsättas, vare medlem af kassan, hvilken på grund af konkursen inträdt i annan kassa, skyldig att utan uppskof utträda ur endera af kassorna.

Finnes någon obehörigen tillhöra mer än en sjukkassa, äge han kvarstå allenast i den kassa, i hvilken han först inträdt, och varde förty utesluten ur kassa, däri han senare vunnit inträde.

13 §.

Har medlem utträdt ur sjukkassa eller därur uteslutits eller affidit, äge kassan ändock, såframt ej i stadgarna är annorledes föreskrifvet, rätt att utfå såväl afgift, hvilken enligt stadgarna skall erläggas för den tidsperiod, hvarunder afgången ägt rum, som ock hvad å den afgångne belöper enligt beslut om uttaxering, som fattats före anmälan om utträdet, beslutet om uteslutningen eller dödsfallet. Är ej i stadgarna det belopp, som må medelst uttaxering utkrävas af medlem, begränsadt, och fattas beslut om uttaxering, vare dock medlem, som ej biträdt beslutet och som ofördröjligen anmäler sig till utträde, ej pliktig att erlägga hvad enligt beslutet å honom belöper.

Då medlem utträdt eller uteslutits ur sjukkassa, må han ej utbekomma något af kassans tillgångar.

14 §.

Har medlem afflyttat från sjukkassans verksamhetsområde till ort, som ligger inom området för annan sjukkassas verksamhet, är sistnämnda kassa pliktig att på anmodan af den kassa, medlemmen tillhör, utan ersättning tillhandagå densamma med nödig sjukkontroll öfver medlemmen. Är den nya boningsorten belägen inom området för mer än en sjukkassas verksamhet, åligger nu stadgad skyldighet den af kassorna, som med afseende å medlemmarnas personliga förhållanden är närmast jämförlig med den kassa, den flyttande tillhör.

Twist, huruvida eller i hvilken omfattning kassa är pliktig att i förut angifna hänseende tillhandagå annan sjukkassa, afgöres af tillsynsmyndigheten.

Där ej sjukkassas stadgar bestämma annorlunda, åligger det medlem, som afflyttar från kassans verksamhetsområde eller utom samma område ombyter boningsort eller återflyttar till ort inom nämnda område, att om den nya boningsorten ofördröjligen göra skriftlig anmälan, vid äfventyr att varda förlustig rätt till understöd från kassan för den tid, som förflyter, intill dess sådan anmälan skett.

Om understöd.

15 §.

Mom. 1. Sjuk-kassa må icke meddela sjukhjälp åt annan än den, som för erhållande af sådant understöd är medlem af kassan (sjukhjälpförsäkrad medlem).

Mom. 2. Sjuk-kassas förpliktelse att meddela sjukhjälp kan icke med afseende å sjukdomens art inskränkas i vidare mån, än att medelst föreskrift i stadgarna må bestämmas, att sjukhjälp ej skall utgå för sjukdom, som den sjuke afsiktligt eller vid föröfvande af handling, för hvilken straff ådömts honom, ådragit sig. Såsom sjukdom enligt denna lag anses icke sjukdomsliknande tillstånd, som allenast beror af hög ålder.

Mom. 3. Sjukhjälp skall minst omfatta vård å sjukhus eller läkarvård jämte läkemedel eller visst belopp i penningar för hvarje dag, för själf-försörjande medlem ej understigande nittio öre.

Mom. 4. Sjukhjälp i penningar skall vara bestämd till lika belopp för kassans alla sjukhjälpförsäkrade medlemmar eller, där kassan är indelad i klasser på sätt i 19 § sägs, för alla dylika medlemmar af samma klass. I stadgarna må dock bestämmas, att sådan sjukhjälp skall utgå i visst förhållande till sjukhjälpförsäkrad medlems inkomst; och skola i ty fall i stadgarna angifvas grunder, efter hvilka inkomsten skall beräknas.

Mom. 5. Sjuk-kassa är icke, så vidt ej annorlunda bestämts i stadgarna, pliktig meddela sjukhjälp, med mindre sjukdomen medfört väsentlig nedsättning af arbetsförmågan. Medlem, till hvilken sjukhjälp börjat utgå, skall äga att utan afbrott bekomma sådant understöd, så länge väsentlig nedsättning af arbetsförmågan fortvarar, intill dess för den sjuke tiden för åtnjutande af sjukhjälp (sjukhjälpstiden) gått till ända.

Mom. 6. Sjukhjälp, som består af vård å sjukhus eller läkarvård jämte läkemedel, skall meddelas så snart ske kan.

Mom. 7. Sjukhjälp, som utgår i penningar, får gifvas allenast om sjukdomen varat minst tre dagar, men må i sådan händelse meddelas från sjukdomens början; och skall sådan sjukhjälp gifvas sist från och med sjunde dagen, räknadt från och med den dag väsentlig nedsättning af arbetsförmågan inträdt, eller, därest enligt stadgarna anmälan om sjukdomsfallet är villkor för erhållande af sjukhjälp i penningar och sådan anmälan gjorts senare än nämnda sjunde dag, från och med den dag anmälan skett.

Mom. 8. Sjukhjälpstiden skall utgöra minst nittio dagar för hvarje tidsperiod af tolf månader. Dock må i stadgarna bestämmas, att, där en sjukdom ensam eller i förening med annan, som inträffat medan i följd af den förra väsentlig nedsättning af arbetsförmågan ännu förefanns, redan föranledt meddelande af sjukhjälp för tid, ej understigande nittio dagar, ytterligare sjukhjälp ej skall utgå för nämnda sjukdomar.

Utän hinder af de begränsningar beträffande sjukhjälpstiden, som stadgarna må innehålla, skall medlem, hvilken träffats af olycksfall, vara berättigad till sjukhjälp för olycksfallet för de första sextio dagarna därefter, dock att jämväl härvid skall gälla hvad ofvan i mom. 7 stadgats.

Mom. 9. I hvad mån undantag från ofvan i denna § gifna bestämmelser må äga rum stadgas i 18 §.

16 §.

Begravningshjälp skall åt hvarje för beredande af sådant understöd i sjukkassan upptagen medlem (begravningshjälpsförsäkrad medlem) utfästas att utgå med visst belopp.

Ej må högre begravningshjälp än tvåhundra kronor utfästas, med mindre antalet af kassans begravningshjälpsförsäkrade medlemmar öfverstiger tvåhundra. Har i sjukkassa, som utfäst begravningshjälp till högre belopp än tvåhundra kronor, antalet begravningshjälpsförsäkrade medlemmar nedgått till tvåhundra eller därunder, ankomme på tillsynsmyndigheten att efter ansökning af kassan medgifva, att begravningshjälp ändock må af kassan utfästas till belopp, öfverstigande tvåhundra kronor. Dyligt medgifvande må af tillsynsmyndigheten återkallas, när helst skäl därtill föreligger.

Begravningshjälpsbeloppet skall, så vidt ej annat föranledes af hvad ofvan i denna § stadgats, vara lika för kassans alla begravningshjälpsförsäkrade medlemmar eller, där kassan är indelad i klasser, för alla dylika medlemmar af samma klass.

Begravningshjälp må ej af sjukkassa utgifvas i anledning af annans än begravningshjälpsförsäkrad medlems frånfälle.

17 §.

Därest enligt sjukkassas stadgar läkarintyg angående inträdesökandes hälsotillstånd icke fordras, må understöd ej utgå i anledning af sjukdom eller dödsfall, som inträffar under de första sextio dagarna efter inträdet. Hvad nu stadgats gälle dock icke, om sjukdomen eller dödsfallet orsakats af olycksfall, som inträffat efter inträdet i kassan, och äge ej heller tillämpning beträffande medlem, hvilken på grund af sin anställning varit pliktig att inträda i kassan.

Upptages i sjukkassas stadgar bestämmelse, innebärande att sjukhjälp ej skall utgå för sjukdom, som inträffar innan viss tid förflutit från inträdet i kassan, må denna tid icke sättas längre än etthundra-tjugu dagar. Sådan bestämmelse må ej afse sjukdom till följd af olycksfall, som inträffat efter inträdet i kassan.

18 §.

Är sjukkassas sjukhjälpstid längre än den enligt denna lag kortaste tillåtna, må genom föreskrift i stadgarna bestämmas, att rätten till sjukhjälp för den öfverskjutande tiden skall vara på visst sätt inskränkt. Dylig föreskrift må dock ej leda till inskränkning af den rätt till sjukhjälp för olycksfall, hvarom stadgas i andra stycket af 15 § 8 mom.

I sjukkassas stadgar må beträffande medlem, hvilken i anledning af uppkommen sjukdom jämlikt lag eller utfästelse är berättigad att af annan erhålla ersättning eller sjukvård, som ej utgör fattigvård, föreskrivas, att han icke skall äga rätt till sjukhjälp för den sjukdom eller att han skall vara underkastad viss inskränkning i sin rätt därtill.

Har större sjuklighet eller dödlighet i viss sjukdom yppats inom sjukkassas verksamhetsområde, må genom beslut å sammanträde för bestämd tid föreskrivas, att för den sjukdom sjukhjälp ej skall meddelas eller skall på visst sätt inskränkas, eller att på grund af dödsfall i den sjukdom begravningshjälp ej skall utgå eller skall utgå allenast med belopp, som i förhållande till den utfästa begravningshjälpens storlek blifvit i lika mån afkortade. Beslut, som nu nämnts, vare ej giltigt, med mindre det blifvit godkänt af tillsynsmyndigheten.

19 §.

Skola inom sjukkassa finnas särskilda klasser med ändamål att meddela till art eller omfattning olika sjukhjälp eller begravningshjälp till olika belopp, varde i stadgarna för ehvar af de särskilda klasserna upptagna bestämmelser rörande de ämnen, som angifvas i 6 § vid 5), 6) och 7).

I klass, däri sjukhjälp skall beredas, må sådant understöd, icke meddelas, med mindre antalet sjukhjälpförsäkrade medlemmar i klassen uppgår till tjugufem; dock må äfven efter det antalet dyliga medlemmar nedgått under hvad nu nämnts, sjukhjälp fortfarande tilldelas dem, som voro sjukhjälpförsäkrade i klassen, medan dess sjukhjälpförsäkrade medlemmar ännu utgjorde minst tjugufem.

Beträffande klass, i hvilken begravningshjälp skall beredas till belopp, ej öfverstigande tvåhundra kronor, har tillsynsmyndigheten att på framställning bestämma det minsta för utfästade af sådan begravningshjälp tillåtna antalet begravningshjälpförsäkrade medlemmar i klassen.

Skall i en klass begravningshjälp utfästas till högre belopp än tvåhundra kronor, må det icke ske, med mindre antalet af klassens begravningshjälpsförsäkrade medlemmar öfverstiger tvåhundra. Har sådan utfästelse skett och nedgår sedermera antalet begravningshjälpsförsäkrade till tvåhundra eller därunder, skall hvad i 16 § andra stycket är för motsvarande fall i afseende å sjuk-kassa stadgadt äga tillämpning.

Vidare skall gälla:

att medlem ej kan utan sitt medgifvande flyttas från en klass till annan;

att medlem icke må för erhållande af sjukhjälp tillhöra mer än en af de klasser, i hvilka dylikt understöd, enbart eller till en del, meddelas i penningar;

att medlem icke må för beredande af begravningshjälp tillhöra mer än en af de klasser, i hvilka dylikt understöd meddelas;

att vid medlems öfvergång från klass med lägre sjukhjälp i penningar eller lägre begravningshjälp till klass med högre sådan sjukhjälp eller begravningshjälp hvad i 17 § stadgas skall äga motsvarande tillämpning i fråga om rätt till sjukhjälp i penningar eller begravningshjälp i den klass, till hvilken öfvergången skett; skoland, intill dess sådan rätt inträdt, sjukhjälp i penningar och begravningshjälp utgå med belopp, som meddelas i den klass, från hvilken öfvergången skett.

Om afgifter och uttaxering samt om räkenskapers förande och fondbildning.

20 §.

Mom. 1. De fasta afgifterna må icke göras olika för olika grupper af sjuk-kassans medlemmar i vidare mån än som skäligen föranledes af olikhet medlemmarna emellan i afseende å understödsrätt eller sjukdoms- eller dödsfallsrisk eller ock betingas af sådan bestämmelse i stadgarna, som angifves i 21 §. De afgifter, som äro afsedda för sjukhjälp-verksamheten och förekommande begravningshjälpsverksamhet, skola vara så afvägda, att de i förening med andra kassans inkomster, hvilka kunna vara bestämda för enahanda ändamål som dessa afgifter, må antagas förslå till täckande af kassans löpande utgifter för sjukhjälp, begravningshjälp och förvaltning samt till nödig fondbildning.

Meddelar kassan begravningshjälp till högre belopp än tvåhundra kronor, skola fasta afgifter upptagas särskildt för sjukhjälp-verksamheten och särskildt för begravningshjälpsverksamheten.

Mom. 2. De inkomster, hvilka äro bestämda för sjukhjälpsverksamheten och begravningshjälpsverksamhet må ej i vidare mån än som kan föranledas af stadgarnas bestämmelser i ämne, som angifves i 6 § vid 11), användas för annat ändamål än nämnda verksamhetsgrenar samt af-sättning till de i 23 § omförmälda fonder.

I sjukkassa, som meddelar begravningshjälp till högre belopp än tvåhundra kronor, må icke de för sjukhjälpsverksamheten bestämda inkomster användas för begravningshjälpsverksamheten eller de för sist-nämnda verksamhet bestämda inkomster för sjukhjälpsverksamheten.

Mom. 3. Skall enligt sjukkassas stadgar uttaxering å medlemmarna kunna äga rum, må sådan beslutas allenast i den händelse, att kassans för dess sjukhjälps- och begravningshjälpsverksamhet bestämda inkomster finnas otillräckliga för ändamål, hvartill de skola användas. Genom uttaxering erhållna medel må användas allenast för samma ändamål som de inkomster, hvilkas otillräcklighet föranledt uttaxeringen.

21 §.

Skall enligt sjukkassas stadgar inträde i kassan vara medgifvet allenast för personer, som innehafva anställning hos viss arbetsgifvare, och har arbetsgifvaren till kassan öfverlämnat gäfva eller iklädt sig förpliktelse, hvilken gäfva eller förpliktelse är af större betydelse för de fasta afgifternas eller af kassan meddeladt understöds storlek, må i stadgarna föreskrifvas, att för medlem, hvilken efter afgang från anställningen kvarstår i kassan, de fasta afgifterna skola höjas med angifvet belopp, skäligen motsvarande den medlemmen tillgodokommande förmån af nämnda gäfva eller förpliktelse.

22 §.

I afseende å förändret af sjukkassas räkenskaper skola särskilda föreskrifter meddelas af tillsynsmyndigheten att gälla jämte dem, som kassan jämlikt förordningen angående handelsböcker och handelsräkningar den 4 maj 1855 har att iakttaga. Räkenskapsafslutning skall ske för kalenderår.

Bereder sjukkassa begravningshjälp till högre belopp än tvåhundra kronor, skola räkenskaper föras särskildt för sjukhjälpsverksamheten och särskildt för begravningshjälpsverksamheten.

Räkenskaperna skola föras så, att af desamma framgår, hvilka kassans tillgångar utgöra fond samt, i händelse både sjukhjälps- och

begravningshjälpsfond skola finnas, af hvilka tillgångar hvardera fonden består.

23 §.

Då bokslut är uppgjordt för sjukkassa, hvilken afser att meddela enbart sjukhjälp eller därjämte begravningshjälp till belopp af högst tvåhundra kronor, skall hvad af de för nämnda ändamål bestämda inkomster och genom uttaxering erhållna medel ej åtgått för det år, bokslutet rör, afsättas till fond, hvars kapital och afkastning må tagas i anspråk allenast i den mån kassans inkomster ej förslå till täckande af utgifterna för kassans sjukhjälps- och begravningshjälpsverksamhet.

Bereder sjukkassa begravningshjälp till högre belopp än tvåhundra kronor, skall hvad af de för sjukhjälpsverksamheten bestämda inkomster och uttaxerade medel enligt upprättadt bokslut återstår ingå till en sjukhjälpsfond. Motsvarande återstod af de för begravningshjälpsverksamheten bestämda inkomster och uttaxerade medel skall afsättas till en begravningshjälpsfond. Sjukhjälpsfondens kapital och afkastning må tagas i anspråk allenast för sjukhjälpsverksamheten samt begravningshjälpsfondens kapital och afkastning allenast för begravningshjälpsverksamheten.

24 §.

Finnes sjukkassas för dess sjukhjälps- eller begravningshjälpsverksamhet bestämda tillgångar icke förslå för ändamål, hvartill de skola användas, skall styrelsen utan uppskof hos tillsynsmyndigheten göra anmälan om förhållandet med tillkännagifvande, huruvida i anledning däraf viss åtgärd vidtagits eller kommer att inom angifven tid vidtagas.

I anledning af dylik anmälan ankomme på tillsynsmyndigheten att efter omständigheterna anvisa, hvilka åtgärder böra af kassan vidtagas.

25 §.

På ansökan af sjukkassas styrelse äger tillsynsmyndigheten medgifva, att afsättning till de i 23 § omnämnda fonder eller någon af dem må tills vidare upphöra, där tillsynsmyndigheten finner sådan afsättning kunna undvaras utan äfventyrande af kassans förmåga att fullgöra sina förbindelser. Har dylikt medgifvande lämnats, äge tillsynsmyndigheten, när helst den därtill finner skäl, återkalla detsamma.

26 §.

Meddelar sjukkassa begrafningshjälp till högre belopp än tvåhundra kronor, äge den, som mot kassan har fordran å begrafningshjälp, ej rätt till betalning för denna fordran ur de för sjukhjälpsverksamheten bestämda tillgångar och den, som har fordran å sjukhjälp, ej rätt till betalning därför ur de för begrafningshjälpsverksamheten bestämda tillgångar.

I vidare mån än som framgår af hvad nu föreskrifvits må hvad i 20 § 2 och 3 mom. samt 23 § stadgas i fråga om användning af vissa sjukkassas tillgångar icke åberopas mot tredje man, med mindre han insett eller bort inse, att stadgandet ägt tillämpning.

Om styrelse och firmateckning.

27 §.

För sjukkassa skall finnas en styrelse, bestående af minst tre ledamöter.

Styrelsen äge, i enlighet med hvad i denna lag är stadgadt, förvalta sjukkassans angelägenheter.

28 §.

Styrelsen väljes å sjukkassesammanträde; dock må i stadgarna kunna bestämmas, att en eller flera ledamöter af styrelsen skola på annat sätt utses.

Styrelseledamot skall vara här i riket bosatt svensk medborgare.

29 §.

Ledamot af styrelsen må ej utses för längre tid än fem år.

Ändå att den tid, för hvilken styrelseledamot blifvit utsedd, ej gått till ända, må han skiljas från uppdraget genom beslut af den, som utsett honom.

30 §.

Afgår å sjukkassesammanträde vald styrelseledamot, innan den tid, för hvilken han blifvit vald, gått till ända, och finnes ej suppleant, åligger det öfriga styrelseledamöter att ofördröjligen föranstalta om val af ny ledamot. Utan hinder af hvad nu stadgats må dock, där sjukkassans stadgar sådant medgifva, med valet kunna anstå till nästa ordinarie sjukkassesammanträde, såframt styrelsen är beslutför med kvarstående ledamöter.

31 §.

Styrelsen, så ock den eller de särskilda styrelseledamöter, som bemyndigats teckna sjukkassans firma, äge att själfva eller genom ombud ej mindre i förhållande till tredje man handla å sjukkassans vägnar än äfven inför domstolar och andra myndigheter företräda sjukkassan. Inskränkning i den befogenhet, som sålunda tillkommer styrelsen eller viss styrelseledamot, vare, i den mån ej annat följer af hvad i denna lag stadgas, utan verkan mot tredje man, med mindre han ägt eller bort äga kännedom om inskränkningen. Bestämmelse, innefattande sådan inskränkning, må ej registreras.

32 §.

I förhållande till sjukkassan vare styrelsen och de styrelseledamöter, som, efter ty i 31 § är sagdt, äga företräda kassan, pliktiga att i sin förvaltning af kassans angelägenheter ställa sig till efterrättelse de särskilda föreskrifter, som i stadgarna eller af sjukkassesammanträde eller, såvidt rörer styrelseledamot, af styrelsen meddelas.

Styrelsen eller styrelseledamot må dock ej efterkomma sjukkassesammanträdes föreskrift, där den finnes strida mot denna lag eller sjukkassans stadgar.

33 §.

Bemyndigande för styrelseledamot att teckna sjukkassans firma må, där ej annat blifvit bestämdt i stadgarna eller af sjukkassesammanträde, meddelas af styrelsen.

Ej må sådant bemyndigande meddelas af sjukkassesammanträde, med mindre stadgarna innehålla bestämmelse i sådant afseende.

34 §.

Är enligt stadgarna styrelsen beslutför, utan att samtliga ledamöter äro tillstädes, må likväl ärende, som ankommer på styrelsen, ej företagas, utan att, såvidt ske kunnat, samtliga erhållit tillfälle att deltaga i ärendets behandling; men vare i förhållande till tredje man, som är i god tro, sjukkassan i hvarje fall bunden af åtgärd, som af beslutfört antal vidtages.

35 §.

Såsom styrelsens beslut gälle, där ej annorlunda är bestämdt i stadgarna, den mening, om hvilken vid sammanträde de flesta röstande förena sig, men vid lika röstetal den mening, som biträdes af ordföranden vid sammanträdet.

Ledamot af styrelsen äge ej deltaga i behandling af fråga rörande aftal mellan honom och sjukkassan. Ej heller må han deltaga i behandling af fråga om aftal mellan sjukkassan och tredje man, där han i frågan äger ett väsentligt intresse, som kan vara stridande mot sjukkassans. Hvad sålunda är stadgadt äge motsvarande tillämpning beträffande gifva från sjukkassans sida, så ock beträffande rättegång eller annan talan mot styrelseledamoten eller tredje man.

36 §.

I stadgarna må bestämmas, att styrelsen äger bemyndiga annan än styrelseledamot att teckna sjukkassans firma; och äge jämväl sjukkassesammanträde tillåta styrelsen att meddela sådant bemyndigande. I fråga om den, som sålunda erhållit rätt att teckna sjukkassans firma, skall tillämpas hvad som enligt 31 och 32 §§ gäller beträffande styrelseledamot, som äger teckna firman.

37 §.

Vid meddelande af rätt till firmateckning må kunna föreskrifvas, att denna rätt får utöfvas endast af flera gemensamt.

38 §.

Sker ändring i styrelsens sammansättning eller i fråga om rätten att teckna sjukkassans firma, skall styrelsens ordförande därom oför-

dröjligen göra anmälan för registrering. Vid anmälan om ändring i styrelsens sammansättning skall fogas styrkt afskrift af protokoll eller annan handling, som bestyrker ändringen.

39 §.

Utan sjukkassesammanträdes bemyndigande må den, som äger företräda sjukkassan, ej föryttra sjukkassans fasta egendom eller föryttra eller under nyttjanderätt upplåta all sjukkassans egendom eller den väsentligaste delen däraf.

40 §.

Skriftlig handling, som utfärdas för sjukkassa, bör undertecknas med kassans firma. Vid firmateckning skola de, som teckna firman, äfven underskrifva sina namn.

Har handlingen ej undertecknats med sjukkassans firma och framgår ej af dess innehåll, att den utfärdats å kassans vägnar, vare de, som underskrifvit handlingen, ehvad densamma pröfvas vara för kassan bindande eller ej, ansvariga för hvad genom handlingen må hafva slutits, en för alla och alla för en, såsom för egen skuld.

41 §.

Angående befogenhet för styrelseledamot, så ock för den, som eljest, ensam eller gemensamt med annan, berättigats teckna sjukkassans firma, att för kassan mottaga stämning är stadgadt i rättegångsbalken; och skall hvad i sådant afseende gäller äga tillämpning jämväl, då annat meddelande skall delgifvas sjukkassan.

Vill styrelsen kära till sjukkassan, utlyse styrelsen sjukkassesammanträde för val af ombud att i den tvist föra kassans talan. Stämning skall anses delgifven, då den blifvit föredragen å sammanträdet.

42 §.

Minst en månad före det sjukkassesammanträde, där revisorerernas berättelse skall framläggas, aflämne styrelsen till revisorererna en af styrelsens ledamöter underskrifven förvaltningsberättelse.

43 §.

Styrelseledamöter, som genom att öfverträda denna lag eller sjuk-kassans stadgar eller eljest uppsåtligen eller af vårdslöshet tillskynda sjukkassan skada, svare för skadan, en för alla och alla för en.

Angående styrelseledamöters ansvarighet gent emot tredje man stadgas i 101 §.

44 §.

Hvad i denna lag finnes stadgadt om styrelseledamot äge motsvarande tillämpning å suppleant i styrelsen.

Har suppleant utöfvat styrelseledamots befogenhet, vare den omständighet, att förutsättningen för hans inträde i styrelsen saknats, utan verkan mot enhvar, som ej visas hafva ägt kännedom därom.

Bestämmelse rörande den förutsättning, under hvilken suppleant äger utöfva styrelseledamots befogenhet, må ej registreras.

Om revision.

45 §.

Styrelsens förvaltning och sjukkassans räkenskaper skola granskas af minst två revisorer.

Revisorerna väljas å sjukkassesammanträde; dock må i stadgarna kunna bestämmas, att en eller flera revisorer skola på annat sätt utses att jämte de å sjukkassesammanträde valda deltaga i granskningen.

Till revisor må ej utses den, som är i sjukkassans eller styrelseledamots tjänst.

Den tid, för hvilken revisor utses, må ej utgå före nästa ordinarie sjukkassesammanträde och ej omfatta längre tid än två år. Revisor må, ändå att den tid, för hvilken han blifvit utsedd, ej gått till ända, skiljas från uppdraget genom beslut af den, som utsett honom.

Afgår å sjukkassesammanträde vald revisor, innan den tid, för hvilken han blifvit vald, gått till ända, och finnes ej suppleant, åligger det styrelsen att ofördröjligen föranstalta om val af ny revisor.

46 §.

Styrelsen skall bereda revisor tillfälle att när som helst inventera sjukkassans alla tillgångar samt granska alla dess böcker, räknen-

skaper och andra handlingar; och må af revisor begärd upplysning angående förvaltningen ej af styrelsen förvägras.

Vid fullgörande af sitt uppdrag hafva revisorerna att ställa sig till efterrättelse de särskilda föreskrifter, som af sjukkassan meddelas och ej afse inskränkning i deras i lag stadgade befogenhet eller eljest strida mot lag eller författning eller mot kassans stadgar.

Revisorerna skola å sjukkassesammanträde afgifva en af dem underskrifven berättelse öfver granskningen och därvid foga styrelsens förvaltningsberättelse.

Angående revisorers befogenhet att påfordra utlysande af extra sjukkassesammanträde stadgas i 50 §.

47 §.

Hafva revisorer i sin berättelse eller annan handling, som framlägges å sjukkassesammanträde, mot bättre vetande lämnat oriktig uppgift eller uppsåtligen underlåtit att göra anmärkning mot dylik uppgift i handling, som af dem granskats, eller vid fullgörandet af sitt uppdrag visat vårdslöshet, vare de, som låtit sådant komma sig till last, sjukkassan ansvariga för all däraf uppkommande skada, en för alla och alla för en.

Om sjukkassesammanträde.

48 §.

Sjukkasmedlems rätt att deltaga i handhafvandet af sjukkassans angelägenheter utöfvas å sjukkassesammanträde.

Ej må någon själf eller genom ombud eller såsom ombud för annan deltaga i behandling af fråga rörande aftal mellan honom och sjukkassan. Ej heller må han deltaga i behandling af fråga om aftal mellan sjukkassan och tredje man, där han i frågan äger ett väsentligt intresse, som kan vara stridande mot sjukkassans. Hvad sålunda stadgats äge motsvarande tillämpning beträffande gifva från sjukkassans sida, så ock beträffande rättegång eller annan talan mot honom eller tredje man. Styrelseledamot må ej deltaga i beslut om ansvarsfrihet för förvaltningsåtgärd, för hvilken han är ansvarig, eller i val af revisor.

Å sjukkassesammanträde må ärende, som ej i kallelsen till sammanträdet blifvit angifvet, ej företagas till afgörande, där det ej enligt stadgarna skall förekomma å sammanträdet eller omedelbart föranledes af ärende, som där skall afgöras.

Öfver beslut, som å sjukkaessesammanträde fattas, skall genom styrelsens försorg föras protokoll. Senast fyra veckor efter sammanträdet skall protokollet vara tillgängligt för sjukkassem medlemmarna.

49 §.

Jämte hvad i 48, 57 och 58 §§ är stadgadt om utöfvande af rösträtt och fattande af beslut å sjukkaessesammanträde gälle, där ej annorlunda finnes bestämdt i stadgarna:

att hvarje medlem äger deltaga i handhafvandet af sjukkaessesans angelägenheter;

att hvarje medlem äger en röst;

att medlem är berättigad att öfverlåta sin rösträtt å annan medlem;

att ingen må på grund af fullmakt utöfva rösträtt för mer än en medlem;

att såsom sjukkaessesans beslut gäller den mening, för hvilken de flesta rösterna afgifvas; och

att, vid lika röstetal, val afgöres genom lottnings, men i andra frågor den mening gället, som biträdes af ordföranden vid sammanträdet.

50 §.

Styrelsen äge, när den finner lämpligt, kalla sjukkaessesans medlemmar till extra sjukkaessesammanträde.

Revisorerna må, om deras granskning föranleder därtill, skriftligen med angifvande af skälet påfordra, att styrelsen skall utlysa extra sjukkaessesammanträde att hållas så snart det med iakttagande af föreskrifven kallelsetid kan ske. Har sådan påfordran skett, skola revisorerna ofördröjligen gifva tillsynsmyndigheten underrättelse därom. Efterkommer styrelsen ej inom en vecka revisorernas påfordran, äge de själfva utlysa sjukkaessesammanträde. Äro ej samtliga revisorer ense om sammanträdet utlysande, gälle den mening, hvarom de flesta förena sig, eller vid lika röstetal deras mening, som anse extra sammanträde ej böra hållas.

Extra sjukkaessesammanträde skall ock af styrelsen utlysas, då det för uppgifvet ändamål skriftligen påfordras af minst en tiondel af sjukkaessesans samtliga medlemmar eller det mindre antal, som må vara bestämdt i stadgarna.

51 §.

Underlåter styrelsen att i föreskrifven ordning kalla sjukkassans medlemmar till ordinarie sjukkassesammanträde, eller har styrelsen ej senast två veckor efter påfordran, hvarom i 50 § sista stycket är sagdt, utlyst sammanträde att hållas så snart det med iakttagande af föreskrifven kallelsetid kan ske, har tillsynsmyndigheten att på anmälan af sjukkassemédlem ofördröjligen utlysa sammanträde.

Tillsynsmyndigheten äge ock, när helst den finner det nödigt, anmoda styrelsen att utlysa sjukkassesammanträde. Efterkommer styrelsen ej inom en vecka sådan anmodan, må tillsynsmyndigheten själf utlysa sammanträdet.

52 §.

Å det sjukkassesammanträde, där revisorernas berättelse framlägges, skall frågan om beviljande af ansvarsfrihet åt styrelsen för den tid berättelsen omfattar företagas till afgörande.

Frågan om ansvarsfrihets beviljande må kunna uppskjutas till afgörande vid nytt sammanträde.

53 §.

I sjukkassas stadgar må bestämmas, att medlemmarnas rätt att deltaga i handhafvandet af sjukkassans angelägenheter skall helt eller delvis utöfvas af därtill utsedda personer. Sammanträde, som af dessa personer hålles, vare såsom sjukkassesammanträde ansedt; dock att dylik person ej äger öfverlåta sin rösträtt å sammanträde på annan.

Om talan mot styrelse eller revisorer.

54 §.

Varder talan å styrelsens förvaltning under den tid revisorernas berättelse omfattar ej anställd inom ett år från det berättelsen framlades å sjukkassesammanträde, vare så ansedt, som om ansvarsfrihet blifvit styrelsen beviljad.

Utan hinder däraf, att ansvarsfrihet beviljats, må sådan talan å förvaltningen, som grundas därpå, att styrelseledamot begått brottslig handling, kunna mot honom anställas, där ej ansvarsfriheten uppenbarligen afsett äfven den handling.

55 §.

Talan mot revisorer enligt 47 § må ej anställas, sedan två år förflutit från det revisorernas berättelse framlades å sjukkassesammanträde, utan så är, att talan grundas därpå, att brottslig handling blifvit begången.

56 §.

Afträdes sjukkassas egendom till konkurs, som börjar inom två år från det revisorernas berättelse framlades å sjukkassesammanträde, äge konkursboet att anställa klander å förvaltningen för den tid berättelsen afser, ändå att ansvarsfrihet blifvit styrelsen beviljad, äfvensom att mot revisorerna anställa sådan talan, som omförmäles i 47 §.

Talan, hvarom ofvan i denna § sägs, skall anhängiggöras inom en månad från inställedagen eller, där tiden för talans anställande af sjukkassan då ännu ej gått till ända, inom utgången af den tid. Försummas det, vare rätt till talan förlorad.

Om ändring af sjukkassas stadgar och vissa andra fall, då särskild röstpluralitet å sjukkassesammanträde erfordras.

57 §.

Ej må ändring af stadgarna, hvarigenom åt medlem utfäst begravningshjälps belopp minskas, utan hans samtycke vidtagas.

Beslut om stadgeändring, som innebär upptagande af någon förut icke i stadgarna angifven grund för medlems uteslutande ur sjukkassan, vare, där ändringen skall afse jämväl dem, som vid frågans afgörande voro medlemmar af kassan, ej giltigt, med mindre samtliga medlemmarna förenat sig därom.

Beslut om sådan ändring af stadgarna, att medlem tillkommande rätt till medel, hvilka på grund af medgifvande enligt 25 § ej skola afsättas till fond, eller till behållna tillgångar vid sjukkassans upplösning inskränkes, äge ej giltighet, med mindre beslutet fattats å två på

hvarandra följande sjukkassesammanträden, däraf minst ett ordinarie, och å det sammanträde, som sist hålles, biträdts af samtliga röstande.

Beslut om annan ändring af stadgarna än förut i denna § angifvits vare ej giltigt, med mindre samtliga medlemmarna förenat sig därom eller beslutet fattats å två på hvarandra följande sjukkassesammanträden, däraf minst ett ordinarie, och å det sammanträde, som sist hålles, biträdts af minst två tredjedelar af de röstande.

Är för giltighet af beslut, hvarom ofvan är sagdt, något ytterligare villkor bestämdt i stadgarna, lände ock det till efterrättelse.

58 §.

I fråga om giltighet af beslut om sjukkassas trädande i likvidation i andra fall än i 62 och 79 §§ sägs eller om föryttring eller upplåtelse under nyttjanderätt af all sjukkassas egendom eller den väsentligaste delen däraf eller om sådant bemyndigande åt styrelsen, som innefattar befogenhet till dylik föryttring eller upplåtelse, eller om sjukkassas anslutning till fortsättningskassa vare lag, som i 57 § fjärde och femte styckena sägs.

Beslut, att sjukkassas anslutning till fortsättningskassa skall upphöra, vare ej giltigt, med mindre det biträdts af samtliga de röstande, hvilka till följd af anslutningens upphörande skulle förlora rätt till sjukhjälp från fortsättningskassan.

59 §.

Beslut om ändring af sjukkassas stadgar skall af styrelsens ordförande ofördröjligen anmälas för registrering och må ej gå i verkställighet, innan registrering skett. Vid anmälan skall fogas, i två exemplar, af notarius publicus eller med styrelseledamöternas egenhändiga, bevittnade namnunderskrifter styrkt afskrift af protokoll, som förts i ärendet.

Beslut om sådan ändring af sjukkassas stadgar, att medlems förpliktelse att erlægga bidrag till kassan ökas, må ej tillämpas mot medlem, som icke biträdt beslutet och som anmäler sig till utträde ur kassan inom fyra veckor från det beslutet fattades.

Beslut om stadgeändring, som innebär inskränkning af sjukkassans skyldighet att meddela sjukhjälp, äge icke tillämpning i fråga om sjukhjälp för sjukdom, på grund af hvilken rätt till erhållande af sådant understöd redan inträdt.

Om klander af beslut å sjukkassesammanträde.

60 §.

Menar styrelsen eller ledamot däraf eller sjukkassemédlem, att beslut, som fattats å sjukkassesammanträde, icke tillkommit i behörig ordning eller eljest strider mot denna lag eller sjukkassans stadgar, äge därå tala genom stämning å sjukkassan inom tre månader från beslutets dag. Försummas det, vare rätt till klandertalan mot beslutet förlorad.

Vill styrelsen anhängiggöra klandertalan, vare lag som i 41 § andra stycket sägs; dock skall styrelsens rätt till talan anses bevarad, om det där omförmälda sjukkassesammanträdet blifvit inom ofvan i denna § stadgad tid utlyst att hållas så snart det med iakttagande af föreskrifven kallelsetid kan ske.

Har klandertalan anhängiggjorts, äge domstolen, när skäl därtill förekommer, att, innan slutligt utslag i målet meddelas, förordna, att klandrade beslutet ej må verkställas. Om förordnandet skall, där klandrade beslutet är af beskaffenhet att det bör registreras, underrättelse ofördröjligen genom rättens eller domarens försorg afsändas för registrering.

Domstols utslag, hvarigenom beslut å sjukkassesammanträde upphäfts eller ändrats, gälle jämväl för de medlemmar, som ej instämt klandertalan.

Om likvidation och upplösning.

61 §.

Saknar sjukkassa till registret anmäld behörig styrelse, vare medlem af kassan eller borgenär, så ock enhvar annan, hvars rätt kan vara beroende däraf, att någon finnes, som äger företräda kassan, äfvensom tillsynsmyndigheten berättigad att hos rätten eller domaren göra ansökning, att sjukkassan må förklaras skyldig att träda i likvidation. Kungörelse om ansökningen med uppgift om tiden, när densamma kommer att prövas af rätten, skall af rätten eller domaren utfärdas och minst tre månader före nämnda tid införas i allmänna tidningarna, så ock i tidning inom orten. Rätten eller domaren äge ock, där så

äskas, förordna en eller flera sysslomän att emellertid taga sjukkassans egendom under vård och bevaka dess angelägenheter. Styrkes på utsatta tiden, att anmärkta förhållandet fortfar, förklare rätten, att kassan skall träda i likvidation, och förordne en eller flera likvidatorer att verkställa densamma.

Om förordnande af syssloman skall underrättelse ofördröjligen genom rättens eller domarens försorg afsändas för registrering.

62 §.

Sjukkassa skall ock träda i likvidation,

1) då medlemsantalet, där det vid registreringen utgjorde etthundra eller mera, nedgått under etthundra och tillsynsmyndigheten enligt meddeladt beslut funnit det icke kunna medgifvas sjukkassan att med mindre medlemsantal än etthundra fortsätta sin verksamhet samt sistnämnda tal icke åter uppnåtts inom tre månader;

2) då medlemsantalet, där tillsynsmyndigheten funnit skäligt lämna sådant medgifvande, som nyss angifvits, eller kassan registrerats med mindre antal medlemmar än etthundra, nedgått under tjugufem och detta tal ej åter uppnåtts inom tre månader;

3) då förhållande inträffat, på grund hvaraf enligt bestämmelse i stadgarna kassan skall upphöra med sin verksamhet.

63 §.

Har sjukkassa beslutat att träda i likvidation, eller skall eljest, af anledning som i 62 § sägs, likvidation verkställas, varde å sjukkassemblesammanträde en eller flera likvidatorer valda att verkställa likvidationen.

I stadgarna må bestämmas, att en eller flera likvidatorer skola på annat sätt utses att jämte de å sjukkassemblesammanträde valda delta i likvidationen.

64 §.

Utser sjukkassan ej likvidatorer, ehuru sådant förhållande inträffat, som jämlikt bestämmelserna i 62 § vid 1) och 2) påkallar likvidation, svare de, som med vetskap om förhållandet delta i beslut om fortsättande af kassans verksamhet eller handla å dess vägnar, för uppkommande förbindelser, en för alla och alla för en, såsom för egen skuld.

65 §.

Har sådant förhållande inträffat, som jämlikt bestämmelse i 62 § påkallar likvidation, och varder ej inom en månad därefter till registret, enligt hvad nedan sägs, anmaldt, att sjukkassan trädt i likvidation, förklare rätten, på ansökan af medlem eller styrelseledamot eller tillsynsmyndigheten och efter kassans hörande, att kassan skall träda i likvidation; och förelägge rätten kassan att inom viss tid, ej understigande en månad, utse en eller flera likvidatorer, vid äfventyr att förordnande i sådant hänseende eljest meddelas af rätten.

66 §.

Finnes sjukkassa, som enligt anmälan till registret trädt i likvidation, sedermera sakna till registret anmälda, behöriga likvidatorer, vare medlem eller borgenär, så ock enhvar annan, hvars rätt kan vara beroende däraf, att någon finnes, som äger företräda kassan, äfvensom tillsynsmyndigheten berättigad att hos rätten eller domaren göra ansökning om utseende af likvidatorer; och skall i öfrigt hvad i 61 § är stadgadt i tillämpliga delar lända till efterrättelse.

67 §.

Likvidator skall vara här i riket bosatt svensk medborgare.

Uppdraget att vara likvidator anses gälla, intill dess likvidationen blifvit afslutad, men må när som helst återkallas af den, som meddelat uppdraget.

Afgår å sjukkassesammanträde vald likvidator, innan han fullgjort sitt uppdrag, och finnes ej suppleant, åligger det öfriga likvidatorer att ofördröjligen föranstalta om val af ny likvidator.

68 §.

Likvidatorerna skola ofördröjligen för registrering anmäla, att sjukkassan trädt i likvidation. Därvid skola uppgifvas

dels likvidatorernas samt, där suppleanter utsetts, deras fullständiga namn äfvensom nationalitet och hemvist,

dels ock, där befogenhet att teckna kassans firma ej skall utöfvas allenast af likvidatorerna gemensamt, hvilken eller hvilka, hvar för sig eller gemensamt, sådan befogenhet tillkommer.

Skall annan än likvidator eller suppleant äga nämnda befogenhet, varde uppgift lämnad jämväl å hans fullständiga namn och hemvist.

Afgår likvidator eller suppleant eller utses ny sådan eller sker ändring i fråga om rätten att teckna kassans firma, skall ock därom anmälan för registrering ofördröjligen göras af likvidatorerna.

Vid anmälan, att likvidator eller suppleant utsetts, skall fogas styrkt afskrift af protokoll eller annan handling, som bestyrker anmälan's riktighet.

69 §.

Då likvidatorer utsetts, göra styrelsen ofördröjligen redo för sin förvaltning under den tid, för hvilken densamma ej förut blifvit granskad.

Styrelsens redovisning skall af likvidatorerna ofördröjligen öfverlämnas till revisorerna, som hafva att granska densamma och däröfver inom fyra veckor afgifva skriftlig berättelse. Redovisningen jämte revisorernas berättelse framläggas af likvidatorerna, så snart ske kan, å sjukkassesammanträde; och skall å det sammanträde till behandling företagas frågan om beviljande af ansvarsfrihet åt styrelsen för den tid redovisningen omfattar. Om behandling af denna fråga samt om rätt att tala å styrelsens förvaltning äge hvad i 52, 54 och 56 §§ finnes stadgadt motsvarande tillämpning.

70 §.

Likvidatorerna åligger att ofördröjligen söka årsstämming å sjukkassans okända borgenärer samt att förteckna dess tillgångar och skulder.

I den mån sådant erfordras för likvidationens verkställande och så snart det utan uppenbar skada kan ske, skall sjukkassans egendom förvandlas i penningar.

71 §.

Likvidatorerna äge ej utan särskildt, af sjukkassan erhållet bemyndigande afyttra dess fasta egendom annorledes än genom försäljning å offentlig auktion. Hafva likvidatorerna förordnats enligt 93 §, må ej heller lös egendom utan sjukkassans särskilda bemyndigande af dem försäljas på annat sätt än nu är sagdt; och må, innan beslutet om förordnandet vunnit laga kraft, likvidatorerna ej utan sjukkassans samtycke

vidtaga några likvidationsåtgärder utan allenast taga sjukkassans egen-
dom under vård och bevaka dess angelägenheter.

I öfrigt skall om likvidatorers befogenhet att företräda sjukkassa
och om deras rättigheter, så ock om deras skyldigheter gälla i tillämp-
liga delar hvad angående styrelse eller styrelseledamot i denna lag är
stadgadt; dock att hvad i 32 § är stadgadt ej skall äga tillämpning å
likvidatorer, som förordnats enligt 93 §.

72 §.

Skriftlig handling, som utfärdas för sjukkassa i likvidation, bör
undertecknas med kassans firma med tillägg af orden »i likvidation». Vid
firmateckning skola de, som teckna firman, äfven underskrifva
sina namn.

Har under handlingen ej sjukkassans firma tecknats på sätt här-
ofvan är sagdt och framgår ej af handlingens innehåll såväl att den
utfärdats å sjukkassans vägnar som ock att sjukkassan är i likvidation,
vare de, som underskrifvit handlingen, ehvad densamma pröfvas vara
för sjukkassan bindande eller ej, ansvariga för hvad genom handlingen
må hafva slutits, en för alla och alla för en, såsom för egen skuld.

73 §.

Sedan den i årsstämningen utsatta inställelsedag är förbi och all
veterlig gäld blifvit betald, skall stadgarnas bestämmelse angående för-
farandet med sjukkassans behållna tillgångar vid dess upplösning gå i
verkställighet. Är någon del af gälden tvistig eller icke förfallen och
kan förty eller af annan orsak betalning ej ske, skola till samma gälds
betalning erforderliga medel innehållas och beträffande återstoden verk-
ställighet, som nyss nämnts, äga rum.

Ej må annorledes än nu är sagdt ifrågavarande bestämmelse i
stadgarna gå i verkställighet. Sker det eller befinnas innehållna medel
ej lämna tillgång till gälds betalning, vare i händelse af sjukkassans
oförmåga att fullgöra sina förbindelser den, som något uppburit, skyldig
att återbära hvad han bekommit.

74 §.

Sedan likvidatorerna fullgjort sitt uppdrag, skola de, så snart ske
kan, å sjukkassesammanträde framlägga redovisning för sin förvaltning.

75 §.

Åtnöjes medlem ej med likvidatorernas redovisning, skall han genom stämning anhängiggöra sin talan hos domstol inom ett år från den dag, då redovisningen framlades å sjukkassesammanträde. Försummas det, hafve han förlorat sin talan.

76 §.

Då likvidatorerna å sjukkassesammanträde framlagt redovisning för sin förvaltning, anses sjukkassan upplöst; och skola likvidatorerna ofördröjligen därom göra anmälan för registrering.

Vid anmälan skall fogas bestyrkt afskrift af protokoll, som förts i ärendet, äfvensom bevis om dagen för årsstämmingens utfärdande.

77 §.

Så snart beslut, att sjukkassa skall träda i likvidation, blifvit slutligen gällande, upphör såväl skyldigheten att till kassan erlägga afgift eller uttaxerad belopp som ock rätten att af kassan erhålla understöd, utom beträffande afgift, uttaxerad belopp eller understöd, som förfallit till betalning, innan beslutet blef slutligen gällande.

78 §.

Afträdes sjukkassas egendom till konkurs, skall underrättelse om den offentliga stämningen samtidigt med kungörelsen därom genom rättens eller domarens försorg afsändas för registrering.

Var ej sjukkassan jämlikt slutligen gällande beslut i likvidation, då dess egendom afträddes till konkurs, upphör med den offentliga stämningens utfärdande för tiden, intill dess konkursen afslutats eller, där konkursen lämnat öfverskott, beslut enligt 79 § om verksamhetens fortsättande må hafva fattats, såväl skyldigheten att till kassan erlägga afgift eller uttaxerad belopp som ock rätten att af kassan erhålla understöd, utom beträffande afgift, uttaxerad belopp eller understöd, som förfallit till betalning, innan den offentliga stämningen utfärdades.

Under konkursen företrädes kassan såsom konkursgäldenär af styrelsen eller, där vid konkursens början sysslomän enligt 61 § eller

likvidatorer varit utsedda, af dessa. Under konkursens fortgång må dock i behörig ordning kunna utses styrelse i stället för sysslomän, som förordnats enligt sistnämnda §, äfvensom utses nya styrelseledamöter eller nya likvidatorer.

79 §.

Finnes efter konkursens afslutande ej öfverskott, anses kassan upplöst, då konkursen afslutats. Det åligger dem, som under konkursen sist företrädt kassan såsom konkursgäldenär, att om kassans sålunda skedda upplösning ofördröjligen göra anmälan till registret.

Var sjukkassan ej i likvidation, då dess egendom afträddes till konkurs, och finnes efter konkursens afslutande öfverskott, skall å sjukassesammanträde, hvilket bör ofördröjligen utlysas af styrelsen, beslutas, huruvida kassan skall fortsätta sin verksamhet eller träda i likvidation. Där sjukkassan träder i likvidation inom fyra veckor efter konkursens afslutande, äge i afseende å likvidationen ej tillämpning hvad i 70, 73 och 76 §§ är stadgadt om årsstämming.

Om registrering och om tillsyn å sjukkassor.

80 §.

I denna lag föreskrifven registrering och tillsyn å sjukkassor handhafves af en för hela riket gemensam tillsynsmyndighet.

81 §.

Hos tillsynsmyndigheten skall föras sjukkasregister för inskrifning af de uppgifter, hvilka enligt denna lag skola anmälas för registrering eller hvilkas intagande i registret eljest är eller varder föreskrifvet.

82 §.

Anmälan till registret skall göras skriftligen. Aflämnas anmälan genom ombud eller insändes den med posten, skall underskriften vara styrkt af vittnen.

Då sjukkassas registrering sökes, skall hvarje styrelseledamot och suppleant, så ock i öfrigt enhvar, som, ensam eller gemensamt med annan, är berättigad att teckna sjukkassans firma, på samma gång egenhändigt inskrifva sin namnteckning i registret eller i särskildt bifång till detta, såframt ej namnteckningen förefinnes å anmälningskriften och blifvit af vittnen styrkt. På enahanda sätt skall förfaras, då anmälan sedermera sker därom, att styrelseledamot eller suppleant blifvit utsedd eller eljest någon, ensam eller gemensamt med annan, blifvit berättigad att teckna firman.

83 §.

Hafva icke vid anmälan för registrering iakttagits de föreskrifter, som finnas för hvarje särskildt fall meddelade, eller finnes medlemsantalet icke tillräckligt för registrerings beviljande eller stadgarnas föreskrifter om, huru medel, som icke äro erforderliga för löpande utgifter, skola göras fruktbarande och säkerhetshandlingar förvaras, ej vara betryggande, eller pröfvas sjukkassas stadgar eller beslut, som anmäles för registrering, icke hafva tillkommit i föreskrifven ordning eller ej stå i öfverensstämmelse med föreskrifterna i denna lag eller eljest strida mot lag eller författning, skall registrering vägras.

84 §.

Beviljas sjukkassas registrering, låte tillsynsmyndigheten i sjuk-kasseregistret införa:

- 1) dagen för stadgarnas antagande;
- 2) kassans firma;
- 3) den ort, där styrelsen har sitt säte;
- 4) hvarje styrelseledamots och suppleants samt, där eljest någon, ensam eller gemensamt med annan, är berättigad att teckna sjukkassans firma, dennes fullständiga namn och hemvist;
- 5) där befogenhet att teckna firman ej skall utöfvas allenast af styrelsen, hvilken eller hvilka, hvar för sig eller gemensamt, sådan befogenhet tillkommer;
- 6) huruvida kassan, där den bereder begrafningshjälp, meddelar sådant understöd till högre belopp än tvåhundra kronor;
- 7) huruvida uttaxering å medlemmarna skall kunna äga rum;
- 8) det sätt, hvarpå kallelse till sjukkassesammanträde skall ske och andra meddelanden bringas till medlemmarnas kännedom, äfvensom

den tid före sammanträde, då föreskrifna kallelseåtgärder senast skola vara vidtagna.

Det ena exemplaret af stadgarna skall förses med bevis om registreringen och återställas till sökanden.

85 §.

Anmäles ändring i förhållande, hvarom inskrifning i registret skett, skall den ändring, där registrering beviljas, anmärkas i registret.

Registreras ändring i sjukkassas stadgar, skall ena exemplaret af det protokoll, som innehåller beslutet om ändringen, till sökanden återställas, försedt med bevis om registreringen.

Sker ändring i sjukkassas firma, skall ny fullständig inskrifning i registret göras.

86 §.

En samling af hvad i sjukkasseregistret införes med undantag af underrättelse om konkurs, hvarom förmäles i 78 §, skall genom det allmännas försorg efter hand befordras till trycket och förses med register för hvarje år.

I den mån nämnda samling tryckes skall den öfversändas till hvarje domstol och öfverexekutor.

Anmälningsskrifter med därvid fogade handlingar skola, särskildt för hvarje sjukkassa, förvaras såsom bilagor till sjukkasseregistret.

87 §.

Företer sjukkassas registrerade firma likhet med en i föreningsregister, sjukkasseregistret eller försäkringsregistret tidigare införd firma, och lider därigenom innehafvaren af sistnämnda firma förfång, äge domstol på talan af denne förbjuda sjukkassan att efter viss tid begagna förstnämnda firma äfvensom ålägga sjukkassan det skadestånd, som pröfvas skäligt.

88 §.

Har genom laga kraft ägande dom blifvit förklaradt, att en i sjukkasseregistret införd firma ej vidare må begagnas, eller att beslut, som registrerats, är ogiltigt, eller att eljest visst förhållande, hvarom inskrif-

ning skett, ej föreligger, skall på ansökning af någondera parten anteckning därom göras i registret.

Varder, sedan i sjukkasregisteret gjorts anteckning om sjukkassas konkurs, af öfverrätt förklaradt, att offentlig stämning ej bort utfärdas, skall anteckningen på därom gjord ansökning afföras ur registret.

89 §.

Mot den, som från registret inhämtat kännedom om visst förhållande, kan ändring i samma förhållande icke med laga verkan åberopas, med mindre han visas hafva ägt vetskap om ändringen.

90 §.

Företer den, som inför domstol, Konungens befallningshafvande eller öfverexekutor företräder sjukkassa, bevis hvaraf framgår, att han den dag, beviset utfärdades, enligt sjukkasregisteret var behörig att företräda sjukkassan, och är det bevis ej äldre än ett år, åligger det myndigheten att ur den i 86 § omförmälda tryckta samling inhämta upplysning, huruvida förändring beträffande behörigheten ägt rum. Hvad i sådant afseende nyssnämnda samling i den mån den kommit myndigheten tillhanda utvisar skall för myndigheten äga vitsord, där ej annat förhållande visas vara för handen.

91 §.

Det åligger sjukkassas styrelse att för hvarje räkenskapsår inom två månader från det revisorernas berättelse framlades å sjukkassesammanträde till tillsynsmyndigheten ingifva:

1) styrelsens och revisorernas berättelser samt styrkt afskrift af protokoll, upptagande de å sjukkassesammanträde i anledning af nämnda handlingar fattade beslut;

2) en i enlighet med fastställt formulär upprättad och af styrelsen underskrifven statistisk redogörelse rörande kassan och dess verksamhet under året.

Finner tillsynsmyndigheten nödigt att infordra ytterligare upplysningar, skola sådana ofördröjligen lämnas af styrelsen.

Sjukkassas styrelse vare pliktig ej mindre att när som helst bereda tillsynsmyndigheten eller dess ombud tillfälle att inventera kassans

medel samt att granska kassans räkenskaper och öfriga handlingar än äfven att lämna dem tillträde till sjukkassesammanträde.

92 §.

Nedgår antalet medlemmar af sjukkassa under etthundra eller, där kassan registrerats med mindre antal medlemmar, under tjugufem, åligger det styrelsen att ofördröjligen därom göra anmälan hos tillsynsmyndigheten. I anledning af anmälan, som afser förstnämnda fall, har tillsynsmyndigheten att, så snart ske kan, meddela beslut, huruvida det må vara sjukkassan medgifvet att med mindre medlemsantal än etthundra fortsätta sin verksamhet. Har sådant medgifvande lämnats och nedgår sedermera medlemsantalet under tjugufem, skall anmälan därom af styrelsen ofördröjligen göras hos tillsynsmyndigheten.

Har i fall, då begravningshjälp för medlem af sjukkassa eller klass i sjukkassa utfästs till högre belopp än tvåhundra kronor, antalet begravningshjälpsförsäkrade medlemmar af kassan eller klassen nedgått till tvåhundra eller därunder, eller har antalet medlemmar af klass, som skall meddela sjukhjälp eller bereda begravningshjälp till belopp, ej öfverstigande tvåhundra kronor, nedgått under hvad, på sätt i 19 § sägs, är för meddelande af sjukhjälp eller utfästade af begravningshjälp bestämdt, åligger det likaledes styrelsen att om förhållandet ofördröjligen göra anmälan hos tillsynsmyndigheten.

93 §.

Det tillkommer tillsynsmyndigheten att öfvervaka, att sjukkassas verksamhet står i öfverensstämmelse med denna lag och kassans stadgar äfvensom i öfrigt utöfvas på ändamålsenligt sätt; och har tillsynsmyndigheten jämväl att ej mindre i fråga om sjukkassas bildande och affattande af dess stadgar än äfven beträffande det lämpliga inrättandet af dess verksamhet tillhandagå med råd och upplysningar.

Finner tillsynsmyndigheten, att afvikelse från denna lag eller kassans stadgar förekommer eller att eljest anledning till anmärkning mot kassans verksamhet föreligger, äger tillsynsmyndigheten meddela kassan anvisning att vidtaga den åtgärd eller förändring af kassans verksamhet, som pröfvas erforderlig; och må tillsynsmyndigheten jämväl i anvisningen bestämma viss tid, inom hvilken anvisad åtgärd skall hafva vidtagits.

Har anvisning enligt denna § eller 24 § meddelats af tillsynsmyndigheten och finnes sjukkassan icke tillbörligen ställa sig anvisningen till efterrättelse, äger tillsynsmyndigheten hos rätten eller domaren göra ansökning om åläggande för kassan att träda i likvidation. Har sådan ansökning gjorts, skall rörande kungörelse om ansökningen och förordnande af sysslomän samt angående underrättelse om sådant förordnande för registrering gälla hvad i 61 § är föreskrifvet. Styrker ej kassan å den utsatta tiden, att meddelad anvisning behörigen efterkommits, förklare rätten, att kassan skall träda i likvidation, och förordne en eller flera likvidatorer att verkställa densamma.

94 §.

Om tillsynsmyndighetens beslut i ärende, som icke afser registrering, så ock om beslut, hvarigenom registrering vägrats, skall skriftlig underrättelse ofördröjligen öfverlämnas eller med allmänna posten försändas till någon, hvilken äger företräda sjukkassan. Innefattar beslutet afgörande af tvist, hvarom i 14 § sägs, eller anvisning enligt 24 eller 93 §§, eller har genom beslutet af sjukkassa gjord ansökning afslagits, eller medgifvande, som med stöd af 16 eller 25 §§ eller 116 § 2 mom. lämnats, blifvit återkalladt eller registrering af anmaldt förhållande vägrats, skola i underrättelsen om beslutet skälen därför angifvas.

Är sjukkassa eller annan, som enligt denna lag i ärende angående kassan gjort framställning hos tillsynsmyndigheten, missnöjd med tillsynsmyndighetens beslut, må, vid talans förlust, besvär öfver beslutet hos Konungen anföras, där kassans styrelse har sitt säte å ort inom Norrbottens, Västerbottens, Jämtlands eller Västernorrlands län, före klockan tolf å fyrtiofemte dagen och, där styrelsen har sitt säte å ort inom annan del af riket, före klockan tolf å trettionde dagen från beslutets dag.

95 §.

Närmare föreskrifter om tillsynsmyndighetens organisation samt om sjukkassaregistrets förande och tillsynsmyndighetens verksamhet i öfrigt äfvensom angående tid och sätt för utgifvande af den i 86 § omnämnda samling och dess öfversändande till vissa myndigheter meddelas af Konungen.

96 §.

I enlighet med bestämmelser, som Konungen meddelar, skall utses en sjukkassenämnd, bestående af medlemmar af sjukkassor eller leda-

möter af deras eller fortsättningskassors styrelser, hvilken nämnd äger att årligen sammanträda inför tillsynsmyndigheten för samråd med denna myndighet i sjukkasseväsendet rörande angelägenheter.

Straffbestämmelser.

97 §.

Med böter från och med tjugufem till och med ettusen kronor straffes

1) styrelseledamot eller annan, som vid anmälan för registrering mot bättre vetande meddelar oriktig uppgift;

2) styrelseledamot eller likvidator, där han mot bättre vetande i handling, som framlägges å sjukkassesammanträde, rörande sjukkassans angelägenheter meddelar oriktig uppgift;

3) styrelseledamot, hvilken använder någon sjukkassans tillgång för ändamål, som, efter hvad han inser, är ett annat än det, för hvilket samma tillgång är afsedd;

4) revisor, där han i berättelse eller annan handling, som framlägges å sjukkassesammanträde, mot bättre vetande lämnar oriktig uppgift rörande sjukkassans angelägenheter eller uppsåtligen underlåter att göra anmärkning mot dylik uppgift i handling, som af honom granskats.

Ej må straff, som ofvan är stadgadt, ådömas, där förseelsen enligt allmänna strafflagen bör beläggas med strängare straff.

98 §.

Åsidosättes föreskrift, som är meddelad i 24 § första stycket, 38 §, 46 § första stycket, 48 § sista stycket, 59 § första stycket, 79 § första stycket eller 91 § eller försummas anmälan, som är föreskrifven i 92 §, straffes den försumlige med böter från och med fem till och med trehundra kronor.

Samma lag vare om likvidator, som ej fullgör hvad honom enligt 68 §, 69 § andra stycket eller 76 § åligger.

Förseelse mot 46 § första stycket, 48 § sista stycket eller 69 § andra stycket må åtalas allenast af målsägande; och skall härvid såsom målsägande anses såväl sjukkassan som hvarje medlem däraf.

99 §.

Böter, som ådömas enligt denna lag, tillfalla kronan. Saknas tillgång till böternas fulla gäldande, skall förvandling ske enligt allmänna strafflagen.

Särskilda bestämmelser.

100 §.

Rätt till understöd från sjukkassa kan icke öfverlåtas och må förty ej tagas i mät för gäld.

101 §.

Sjukkasemedlemmar, som genom att öfverträda denna lag eller kassans stadgar tillskynda kassan skada, svare för skadan, en för alla och alla för en.

Öfverträda styrelseledamöter, likvidatorer eller medlemmar denna lag eller kassans stadgar och tillskyndas tredje man därigenom skada, vare de, som låtit sådant komma sig till last, ansvariga för skadan, en för alla och alla för en.

102 §.

Sjukkassa vare uti de mål, för hvilka ej annorlunda genom lag stadgas, lydande under allmän underrätt i den ort, där styrelsen enligt stadgarna har sitt säte.

103 §.

Försummelse att enligt bestämmelse i denna lag göra anmälan för registrering skall åtalas vid allmän underrätt i den ort, där sjukkassans styrelse enligt stadgarna har sitt säte.

104 §.

Innehålla sjukkassas stadgar förbehåll, att tvister mellan kassan och styrelsen eller ledamot däraf eller medlem af kassan skola hänskjutas

till afgörande af en eller flera skiljemän, äge det förbehåll samma verkan, som tillkommer skiljeaftal; och gälle om påkallande af förbehållets tillämpning hvad om stämning i 41 § finnes stadgad.

2 kap. Om oregistrerade sjuk-kassor.

105 §.

Sjuk-kassa, hvilken ej blifvit registrerad enligt denna lag, kan ej förvärfva fast egendom, ej heller inför domstol eller annan myndighet göra fordran eller annan rättighet gällande.

106 §.

Handla ledamöter af styrelsen för sjuk-kassa, som icke blifvit registrerad enligt denna lag, eller medlemmar af kassan eller andra å kassans vägnar, svare de, som i åtgärden eller beslut därom deltagit, för uppkommande förbindelser såsom för annan sin gäld, en för alla och alla för en.

3 kap. Om fortsättningskassor.

107 §.

Medlemskap i fortsättningskassa kan, där icke kassans stadgar bestämma annorlunda, förvärfvas såväl af sjukhjälpförsäkrade medlemmar af sjuk-kassa, som anslutit sig till fortsättningskassan, som äfven af sjukhjälpförsäkrade medlemmar af annan sjuk-kassa.

Sjuk-kassa, som är ansluten till fortsättningskassa, är på grund däraf pliktig att utöfva nödig sjukkontroll och uppbära medlemsbidrag för fortsättningskassans räkning äfvensom att i öfrigt på sätt, som i fortsättningskassans stadgar må vara föreskrifvet, tillhandagå fortsättningskassan vid åtgärder i dess förvaltning.

Ej vare sjuk-kassa förment att samtidigt vara ansluten till mer än en fortsättningskassa.

108 §.

Fortsättningskassa må ej registreras, med mindre dess medlemsantal uppgår till femhundra. Därest särskilda omständigheter därtill föranleda, kan registrering beviljas jämväl fortsättningskassa med lägre antal medlemmar än nyss nämnts, dock ej under tvåhundra.

109 §.

Sjukkassa må ej åtaga sig att ansvara för gäldandet af bidrag, som skola erläggas till fortsättningskassan af de sjukkassans medlemmar, hvilka äro medlemmar af fortsättningskassan.

Af anslutning till fortsättningskassa föranledda kostnader för sjukkassa skola anses såsom förvaltningskostnader och, hvad angår sjukkassa, som meddelar högre begravningshjälp än tvåhundra kronor, såsom förvaltningskostnader för kassans sjukhjälpsverksamhet.

110 §.

Firma, som fortsättningskassa antager, skall utmärka, att kassan är fortsättningskassa.

111 §.

Fortsättningskassa må ej meddela sjukhjälp åt annan än medlem.

Fortsättningskassa är pliktig att bereda enhvar medlem sjukhjälp för den tid, som erfordras, för att han skall äga att för hvarje tidsperiod af tolf månader bekomma sjukhjälp från sjukkassa, som han tillhör, och fortsättningskassan för tillhoppa etthundraåttio dagar. Dock må i stadgarna bestämmas, att, där en sjukdom ensam eller i förening med annan, som inträffat medan i följd af den förra väsentlig nedsättning af arbetsförmågan ännu förefanns, redan föranledt meddelande af sjukhjälp från sjukkassa och fortsättningskassan för tid, ej understigande etthundraåttio dagar, ytterligare sjukhjälp från fortsättningskassan ej skall utgå för nämnda sjukdomar.

112 §.

Särskild klass inom fortsättningskassa må icke meddela sjukhjälp, med mindre antalet medlemmar i klassen uppgår till etthundra; dock

må, äfven efter det medlemsantalet nedgått under hvad nu nämnts, sjukhjälp fortfarande tilldelas dem, som voro medlemmar i klassen, medan dess medlemsantal ännu utgjorde minst etthundra.

113 §.

Nedgår antalet medlemmar i fortsättningskassa under femhundra eller, om kassan registrerats med mindre antal medlemmar, under tvåhundra, eller nedgår medlemsantalet i klass inom fortsättningskassa under etthundra, åligger det styrelsen att ofördröjligen om förhållandet göra anmälan hos tillsynsmyndigheten. I anledning af anmälan, som afser förstnämnda fall, har tillsynsmyndigheten att, så snart ske kan, meddela beslut, huruvida det må vara fortsättningskassan medgifvet att med mindre medlemsantal än femhundra fortsätta sin verksamhet. Har sådant medgifvande lämnats och nedgår sedermera medlemsantalet under tvåhundra, skall anmälan därom af styrelsen ofördröjligen göras hos tillsynsmyndigheten.

Åsidosättes i denna § stadgad skyldighet att göra anmälan, straffes den försumlige med böter från och med fem till och med trehundra kronor.

114 §.

Fortsättningskassa skall träda i likvidation,

1) då medlemsantalet, där det vid registreringen utgjorde femhundra eller mera, nedgått under femhundra och tillsynsmyndigheten enligt meddeladt beslut funnit det icke kunna medgifvas kassan att med mindre medlemsantal än femhundra fortsätta sin verksamhet samt sistnämnda tal icke åter uppnåtts inom tre månader;

2) då medlemsantalet, där tillsynsmyndigheten funnit skäligen lämna sådant medgifvande, som nyss angifvits, eller kassan registrerats med mindre antal medlemmar än femhundra, nedgått under tvåhundra och detta tal ej åter uppnåtts inom tre månader;

3) då förhållande inträffat, på grund hvaraf enligt bestämmelse i stadgarna kassan skall upphöra med sin verksamhet.

115 §.

Så vidt ej annat framgår af hvad ofvan i detta kapitel är stadgadt, skola de med afseende å sjuk-kassa gifna bestämmelser i tillämpliga delar gälla jämväl beträffande fortsättningskassa.

4 kap. Öfvergångsbestämmelser.

116 §.

Mom. 1. Sökes registrering af sjukkasse eller fortsättningskasse, som utöfvat verksamhet innan denna lag trädt i kraft, skall vid ansökningen fogas dels, därest kassan ej är registrerad enligt lagen om sjukkassar den 30 oktober 1891, de i 5 § 2 mom. angifna handlingar eller, där kassan är registrerad enligt nämnda lag, de i sagda mom. vid 1) och 2) omförmälda handlingar, dels ock redogörelse för kassans tillgångar och skulder äfvensom, där kassan skall meddela begrafningshjälp till högre belopp än tvåhundra kronor, uppgift angående hvilka tillgångar, enligt beslut å sammanträde eller annorledes gifven bestämmelse, äro afsedda för kassans sjukhjälpsverksamhet och hvilka för dess begrafningshjälpsverksamhet, så ock hvilka skulder skola räknas belasta hvardera af nämnda verksamhetsgrenar. Anser tillsynsmyndigheten ytterligare upplysningar angående kassans verksamhet eller dess medlemmar erforderliga, skola sådana på anmodan ofördröjligen meddelas af kassans styrelse.

Är kassan registrerad enligt lagen den 30 oktober 1891, skall i ansökningen uppgifvas, utöfver hvad i 5 § 1 mom. stadgas, jämväl hos hvilken myndighet kassans registrering skett.

Äsidosättes i denna § stadgad skyldighet att meddela upplysningar, straffes den försumlige med böter från och med fem till och med trehundra kronor.

Mom. 2. Sökes registrering af sjukkasse, hvilken utöfvat verksamhet innan denna lag trädt i kraft och som utfäst begrafningshjälp till högre belopp än tvåhundra kronor, äge på tillika därom gjord ansökning tillsynsmyndigheten, änskönt kassans medlemsantal ej öfverstiger tvåhundra, med hänsyn till föreliggande särskilda omständigheter medgifva, att kassan må, utan afseende å hvad i första punkten af 16 § andra stycket stadgas, utfästa begrafningshjälp till belopp, öfverstigande tvåhundra kronor. Dylikt medgifvande må af tillsynsmyndigheten återkallas, när helst skäl därtill föreligger.

Mom. 3. Varder sjukkasse eller fortsättningskasse, som är registrerad enligt lagen den 30 oktober 1891, registrerad enligt denna lag, skall underrättelse om den nya registreringen af tillsynsmyndigheten ofördröjligen meddelas den myndighet, hos hvilken den förra

registreringen skett; och varde kassan afförd ur det hos sistnämnda myndighet förda register öfver sjukkassor.

Mom. 4. Är någon vid den tid, då en enligt lagen den 30 oktober 1891 registrerad sjukkassa varder registrerad enligt denna lag, medlem af kassan allenast för beredande af begrafningshjälp, och har han, där han inträdt i kassan uteslutande för nämnda ändamål, vunnit inträde före denna lags utfärdande, eller har han, där inträdet skett såväl för erhållande af sjukhjälp som för beredande af begrafningshjälp, på grund af åtnjuten sjukhjälp förlorat rätt att från kassan bekomma ytterligare sådant understöd, vare han, utan hinder af hvad i 9 § första punkten stadgas, berättigad att allenast för beredande af begrafningshjälp kvarstå i kassan, jämväl sedan densamma blifvit registrerad enligt denna lag.

Är någon vid tiden för denna lags utfärdande medlem af särskilda registrerade sjukkassor, äge han utan hinder af bestämmelsen i första punkten af 12 § första stycket kvarstå i dessa kassor, jämväl sedan desamma blifvit registrerade enligt denna lag. Afflyttar den, hvilken sålunda kvarstår i skilda kassor, från verksamhetsområdet för någon af kassorna till ort, som ligger inom området såväl för kassa, hvilken den flyttande tillhör, som för annan kassa, vare den förra af sistnämnda kassor pliktig utöfva den i 14 § omförmälda sjukkontroll.

---

117 §.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1911, och upphör lagen om sjukkassor den 30 oktober 1891 vid samma tidpunkt att gälla; dock att, därest sjukkassa eller fortsättningskassa vid nämnda tid är registrerad enligt sistnämnda lag, densamma skall fortfara att gälla för kassan, intill dess kassan blifvit registrerad enligt denna lag, likväl ej längre än till utgången af femte året från det denna trädt i kraft.

Rättigheter och skyldigheter, hvilka uppkommit innan denna lag blifvit gällande för kassa, skola bedömas efter äldre lag, hvarvid dock skall gälla, att kassa, som ej registrerats enligt denna lag, icke må hos domstol eller annan myndighet göra rättighet, som ofvan nämnts, gällande, sedan denna lag vunnit tillämplighet å kassan.

Utdrag af protokollet öfver civilärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 11 mars 1910.

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern LINDMAN,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena grefve TAUBE,
Statsråden: PETERSSON,
HEDERSTIERNA,
SWARTZ,
grefve HAMILTON,
grefve EHRENSVÅRD,
MALM,
LINDSTRÖM,
NYLANDER,
VON SYDOW.

Chefen för civildepartementet statsrådet grefve Hamilton yttrade:
»Den 29 november 1907 meddelade Kungl. Maj:t chefen för civildepartementet nådigt bemyndigande att tillkalla sakkunniga för att inom departementet biträda vid uppgörande af förslag till ny lagstiftning om sjukkassor. På grund af detta bemyndigande uppdrog departementschefen åt tre sakkunniga, bland dem t. f. registratorn, filosofie licentiaten Karl Axel Rydin, att för nämnda ändamål biträda inom departementet. Efter det emellertid de jämte t. f. registratorn Rydin tillkallade den 3 april 1908 på gjorda ansökningar af mig entledigats från det nämnda uppdraget, anmodade jag samma dag landssekreteraren Per Axel Victor Schotte och hofrättsrådet Karl Johan Stenström att i förening med t. f. registratorn Rydin fullgöra ifrågavarande uppdrag med det syftemål, att den på frivillighetens grund hvilande sjukkasseverksamheten inom landet måtte blifva så reglerad, att densamma komme att utöfvas på ett från såväl det allmännas som den enskilde sjukkassemedlemmens synpunkt rationellt sätt.

De sålunda såsom sakkunniga tillkallade afämna den 30 juni 1909 betänkande med förslag till

lag om registrerade sjukkassor,
lag om ändrad lydelse af 10 § i förordningen om tioårig preskription och om årsstämming den 4 mars 1862,
lag om ändrad lydelse af 22 kap. 14 § och 23 kap. 4 § strafflagen samt

lag om ändrad lydelse af 11 kap. 15 § rättegångsbalken.

Öfver förslaget till lag om registrerade sjukkassor hafva därefter kommerskollegium och riksförsäkringsanstalten äfvensom styrelsen för Sveriges allmänna sjukkasseförbund efter nådiga remisser afgifvit underdåniga yttranden.

Vid den granskning, jag ägnat sistnämnda lagförslag, har jag ansett mig böra godkänna de hufvudgrunder, på hvilka detsamma blifvit byggdt. Beträffande några särskilda delar af förslaget har jag dock funnit mig böra låta detsamma undergå ändring, af skäl och på sätt jag nu anhåller att få närmare utveckla.

I fråga till en början om den nya lagstiftningens tillämplighetsområde, så var det ifrågavarande förslaget ej afsedt att helt och hållet ersätta nu gällande lag om sjukkassor den 30 oktober 1891. Enligt förslaget skulle väl alla sjukkassor, som meddela allenast sjukhjälp, falla under den nya lagstiftningen, men däremot icke alla sådana sjukkassor, hvilka bereda såväl sjukhjälp som begravningshjälp. Utom förslaget voro nämligen ställda de sjuk- och begravningshjälpskassor, hvilka bereda begravningshjälp till högre belopp än 500 kronor; och skulle för dessa kassor 1891 års lag tills vidare fortfara att vara gällande. Anledningen till denna förslagets ståndpunkt var, enligt hvad motiven utvisa, att meddelande af högre begravningshjälp än 500 kronor måste, såsom varande att likställa med egentlig lifförsäkring, anses falla utom sjukkasseverksamhetens behöriga område och tillika påkalla en strängare försäkringsmässig reglering, än som kunde med säkerhet påräknas eller lämpligen fordras af sjukkassorna, hvilka ofta vore jämförelsevis små sammanslutningar och för hvilka enkelhet och billighet i organisation och verksamhetssätt vore af framstående vikt. Då nu åtskilliga andra understödsföreningar än sjukkassor drefve en verksamhet, hvilken i likhet med beredande af begravningshjälp till högre belopp afsåge verklig lifförsäkring, samt det vore att förvänta, att dessa andra understödsföreningars verksamhet komme att inom en snar framtid göras till föremål för reglering genom särskild lagstiftning, så syntes det vara naturligt och lämpligt, att denna reglering finge omfatta jämväl nu åsyftade

begravningshjälpsverksamhet. Af dessa skäl hade sjukkassor med högre begravningshjälp än 500 kronor ställts utom förslaget; och skulle, i afbidan på nyssberörda särskilda lagstiftning, för dylika kassor, såsom nämndt, 1891 års lag vara tills vidare gällande.

Efter det de sakkunnigas betänkande afgafs, har också Kungl. Maj:t fattat beslut om verkställande af utredning och utarbetande af förslag till lagstiftning om förutnämnda andra understödsföreningars verksamhet. Arbetet därmed har sedan någon tid pågått; och har, enligt hvad jag inhämtat och såsom var att förvänta, därvid befunnits, att i hvarje fall en verksamhet för beredande af begravningshjälp till så högt belopp, som nu är i fråga, måste anses tariffva en i sådan grad efter vissa strängare grunder anpassad reglering, att densamma icke torde lämpa sig att bedrifvas i samband med beredande af sjukhjälp och under villkor, som funnits vara för detta senare slag af understödsverksamhet lämpliga.

Då sålunda visat sig, att sjukhjälpsverksamhet icke bör förenas med beredande af högre begravningshjälp, har jag funnit det riktigt, att redan nu i den nya lagstiftningen för sjukkassorna intages förbud för sjukkassa att meddela sådan begravningshjälp. Enär vid sådant förhållande den nya lagstiftningen kommer att omfatta all sjukkasseverksamhet, bör i sammanhang med dess införande 1891 års lag om sjukkassor helt och hållet sättas ur kraft. Af hvad nu anförts påkallad ändring i de sakkunnigas förslag har jag låtit vidtaga.

Den svenska sjukkasserörelsen, hvilken nått sådan utveckling, att den för närvarande omfattar närmare 2,400 registrerade sjukkassor med inemot 600,000 medlemmar, framhåfver själf med eftertryck, att den tillgodoser den synnerligen betydliga samhällsuppgift, som afser de mindre bemedlade samhällslagrens försäkring mot följderna i ekonomiskt och jämväl åtskilliga andra afseenden af arbetskraftens brytande genom sjukdom. Erkännandet af, att så sker, utgör också grunden därtill, att sjukkassorna af staten tillerkänts såväl ekonomiskt understöd som andra förmåner. Skall emellertid en frivillig sjukkasseverksamhet kunna fylla denna samhällseliga uppgift i en omfattning, som efter förhållandena svarar emot hvad i vissa främmande länder åsyftats genom anordnande af på tillträdestvång grundade offentliga sjukkassor och som bör föranleda sjukkassornas understödjande, såsom ifrågasatt är, i långt större grad än hittills skett, så erfordras uppenbarligen i främsta rummet, att sjukkassorna stå öppna att mottaga i allmänhet enhvar mindre bemedlad samhällsmedlem. Sjukkassorna få således icke göra sig i otillbörlig grad slutna.

Å andra sidan lärer det vara oförnekligt, att, så länge sjukkasseverksamheten är grundad på frivillig sammanslutning för dess ändamål,

det är såväl därmed oförenligt som ock ekonomiskt ogörligt att genom tvingande föreskrifter söka bereda enhvar mindre bemedlad möjlighet till inträde i sjukkassa. Med hänsyn hufvudsakligen härtill hafva i det förevarande förslaget sjukkassorna bibehållits vid rätten att själfva bestämma villkoren för vinnande af inträde i dem. Af motsvarande skäl har ej heller beträffande medlems skiljande från sjukkassan till grund för förslaget ansetts kunna läggas den principen, att medlems uteslutande finge ske allenast på grunder, som blifvit angifna i själfva lagen. Rätten till uteslutning har dock ej lämnats alldeles obegränsad för sjukkassorna. I ändamål af begränsning därutinnan innehåller nämligen förslaget dels bestämmelse, att uteslutning öfver hufvud taget ej må ske af andra grunder än i stadgarna eller lagen blifvit bestämda, och dels särskilda förbud att såsom uteslutningsgrunder i stadgarna upptaga vissa omständigheter, afseende praktiskt särskildt betydelsefulla förhållanden, såsom försämradt hälsotillstånd, öfverskridande af viss ålder m. fl.

Vid öfvervägande af hvad i nu förevarande hänseenden sålunda föreslagits har det väl icke undgått min uppmärksamhet att, på sätt i förslagets motiv jämväl framhålles, de föreslagna bestämmelserna icke utesluta möjligheten däraf, att sjukkassa i fråga om intagande af medlemmar och deras uteslutande förfar på ett sätt, som strider mot sjukkasseverksamhetens uppgift. Men man torde dock, enär fråga ju är om *frivilliga* sjukkassor, vara förhindrad att i större omfattning meddela tvingande föreskrifter på ifrågavarande områden; och tror jag mig därjämte kunna i det hela biträda den uti förslagets motiv uttalade uppfattningen, att inom sjukkassornas verksamhet insikt och ansvarskänsla inför dess samhällseliga uppgift må erkännas hafva allt starkare kommit till synes.

Emellertid har i förevarande ämne min uppmärksamhet riktats på ett särskildt förhållande. Det förekommer icke sällan, att sjukkassas stadgar såsom villkor för medlemskap i kassan uppställa fordran på ledamotskap i viss annan förening. Vid 1907 års utgång gällde dylikt villkor för 257 registrerade kassor — motsvarande omkring 11 procent af samtliga sådana kassor — med ett sammanlagdt medlemsantal af något mer än 41,000. Det torde ej kunna förnekas, att bestämmelser af ifrågavarande slag i sjukkassornas stadgar kunna vara olämpliga. Möjligheten att vinna inträde i och kvarstå i kassa göres därigenom beroende af omständigheter, som äro eller åtminstone kunna vara alldeles främmande för sjukkasseverksamhetens eget ändamål; och lätteligen kan sjukkassans verksamhet komma i ofördelaktigt beroende af en annan förening med för denna verksamhet främmande uppgifter och intressen.

Till förebyggande af de värsta olägenheterna har jag ansett mig böra i det upprättade förslaget införa dels det stadgandet, att ledamotskap i annan förening må göras till villkor för medlemskap i sjukkassa allenast genom bestämmelse därom i de vid kassans registrering för densamma gällande stadgarna, och dels den föreskriften, att medlem af sjukkassa, för hvilken dylikt villkor gäller, icke, såframt han tillhört kassan fem år, kan uteslutas på grund däraf, att ledamotskapet i den andra föreningen för honom upphört. Dessa bestämmelser, till hvilka förebilder förekomma i vissa främmande länders lagstiftning, synas mig icke innefatta något otillbörligt ingrepp i sjukkassornas frihet.

Efter det ifrågavarande lagförslag rörande sjukkassor upprättats, har lagrådet afgifvit utlåtande öfver förslag till lag om föreningar; och har med anledning af i utlåtandet gjorda erinringar samma lagförslag blifvit inom justitiedepartementet öfverarbetadt. För vinnande af en naturligen önskvärd öfverensstämmelse mellan särskildt de föreningsrättsliga bestämmelser, som skola gälla för föreningar af olika slag, har jag låtit i erforderliga delar omarbета sjukkasselagförslaget till, så vidt sakens natur synts medgifva, noggrann öfverensstämmelse med det öfverarbetade föreningslagförslaget.

Det är hufvudsakligen i de af mig nu angifna delar, de såsom sakkunniga tillkallades förslag till lag om sjukkassor undergått ändring inom civildepartementet. Öfriga i samband härmed vidtagna ändringar äro väsentligen af blott formell art.»

Sedan departementschefen härpå i korthet redogjort för det hufvudsakliga innehållet i förut ej särskildt anmärkta delar af det inom civildepartementet utarbetade förslaget till lag om sjukkassor, anförde departementschefen vidare:

»På sätt jag ofvan omnämnt hade vid det af de sakkunnige afgifna förslaget till lag om registrerade sjukkassor fogats tre andra lagförslag, afseende sådan ändrad lydelse af vissa gällande lagrum, som befunnits nödig för att göra samma lagrum tillämpliga å registrerade sjukkassor. Emellertid hafva i samband med förutnämnda inom justitiedepartementet affattade förslag till lag om föreningar utarbetats särskilda förslag till lagar om ändrad lydelse af samtliga ofvanberörda lagrum, förnämligast i syfte att bringa alla i den föreslagna föreningslagen afsedda föreningar under ifrågakomna lagrums giltighetsområde. Då nu, på sätt som framgår af 1 § i sjukkasselagförslaget samt 110 § i föreningslagförslaget och flera lagställen, sjukkassorna äro föreningar, bör enligt min uppfattning vara otvifvelaktigt, att jämväl sjukkassorna äro betecknade med det uti omförmälda, i samband med

föreningslagförslaget upprättade lagförslag använda ordet »förening». Ifrågakomna af de sakkunniga vid deras förslag till lag om registrerade sjukkassor fogade tre andra lagförslag hafva fördenskull enligt min mening blifvit öfverflödiga; och hafva de alltså icke föranledt någon min vidare åtgärd.»

Departementschefen hemställde härefter, att Kungl. Maj:t behagade för det ändamål, 87 § regeringsformen omförmäler, inhämta lagrådets utlåtande öfver det såsom bilaga till detta protokoll fogade, inom civildepartementet upprättade förslag till lag om sjukassor.

Till denna af statsrådets öfriga ledamöter biträdda hemställan behagade Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten lämna bifall.

Ur protokollet:

Carl Stålhammar.

Förslag
till
Lag om sjukkassor.

---

1 kap. Om registrerade sjukkassor.

Inledande bestämmelser.

1 §.

Sjukkassa, eller sådan förening för inbördes understöd, som afser att utan affärsmässigt drifvande af försäkringsrörelse bereda antingen enbart sjukhjälp eller ock såväl sjukhjälp som begrafningshjälp, må kunna i enlighet med hvad i denna lag sägs varda registrerad.

Sjukkassa, hvilken allenast meddelar sjukhjälp samt afser att bereda sådant understöd endast åt medlemmar af andra sjukkassor och utslutande eller hufvudsakligen för tid, för hvilken dessa medlemmar på grund af redan åtnjuten sjukhjälp icke äro berättigade att för inträffad sjukdom bekomma dylikt understöd från de särskilda kassorna, benämnes härnedan i denna lag fortsättningssjukkassa.

Huruvida och i hvilken mån hvad i 2—106 §§ stadgas beträffande sjukkassa är tillämpligt jämväl med afseende å fortsättningssjukkassa, därom skils i 107—117 §§.

2 §.

Registrerad sjukkassa vare ej tillåtet att meddela högre begrafningshjälp än femhundra kronor, ej heller att utöfva verksamhet, som i förhållande till kassans verksamhet enligt 1 § är att anse såsom särskild rörelse.

3 §.

Registrerad sjukkasse kan förvärfva rättigheter och ikläda sig skyldigheter samt inför domstol och annan myndighet söka, kära och svara.

För registrerad sjukkassas förbindelser häfta allenast kassans tillgångar, förfallna men ej guldna afgifter och andra bidrag inräknade.

Om sjukkassas bildande.

4 §.

Sjukkasse skall för att kunna vinna registrering bestå af minst etthundra medlemmar samt hafva i enlighet med denna lag antagit stadgar och utsett styrelse. Därest särskilda omständigheter därtill föranleda, kan registrering beviljas jämväl sjukkasse med mindre medlemsantal än nyss nämnts, dock ej under tjugufem.

5 §.

Mom. 1. Ansökning om sjukkassas registrering skall göras af dess styrelse.

I sådan ansökning skola uppgifvas:

dels styrelseledamöternas samt, där suppleanter i styrelsen utsetts, deras fullständiga namn äfvensom nationalitet och hemvist,

dels ock, där befogenhet att teckna sjukkassans firma ej skall utöfvas allenast af styrelsen, hvilken eller hvilka, hvar för sig eller gemensamt, sådan befogenhet tillkommer.

Skall annan än styrelseledamot eller suppleant äga nämnda befogenhet, varde uppgift lämnad jämväl å hans fullständiga namn och hemvist.

Mom. 2. Vid ansökningen skola fogas:

- 1) två exemplar af kassans stadgar;
- 2) afskrift af protokoll vid sammanträde med kassans medlemmar, utvisande att stadgarna blifvit antagna och styrelse utsedd;
- 3) enligt fastställda formulär affattade uppgifter rörande medlemmarnas antal samt fördelning efter kön, åldersklasser och yrkesgrupper

äfvensom angående af samfund, inrättning eller enskild gjord utfästelse af bidrag till kassan.

De vid 1)—3) angifna handlingar skola vara till riktigheten styrkta af notarius publicus eller med styrelseledamöternas egenhändiga, bevittnade namnunderskrifter.

6 §.

Sjukkassas stadgar skola angifva:

- 1) kassans firma;
- 2) huruvida kassan skall meddela allenast sjukhjälp eller därjämte begrafningshjälp;
- 3) hvilket område kassans verksamhet skall omfatta;
- 4) den ort inom riket, där kassans styrelse skall hafva sitt säte;
- 5) de villkor, som skola gälla för inträde i kassan;
- 6) sjukhjälpens beskaffenhet och storlek samt förekommande begrafningshjälps belopp äfvensom tid och villkor för åtnjutande af nämnda understöd;
- 7) de fasta medlemsavgifternas belopp eller nöjaktiga grunder för beräklandet däraf, äfvensom huruvida och till hvilket belopp eller efter hvilka grunder annan afgift till sjukkassan skall erläggas;
- 8) huruvida uttaxering å medlemmarna skall kunna äga rum, äfvensom i hvilken ordning beslut därom skall fattas och efter hvilka grunder beslutad uttaxering skall verkställas;
- 9) huru styrelsen skall sammansättas och grunderna för dess beslutförhet;
- 10) huru medel, som icke äro erforderliga för löpande utgifter, skola göras fruktbarande och säkerhetshandlingar förvaras;
- 11) huru medel, hvilka på grund af medgifvande, som omförmäles i 25 §, icke skola afsättas till fond, må användas;
- 12) huru revision af styrelsens förvaltning skall ske;
- 13) huru ofta ordinarie sjukkassesammanträde skall hållas;
- 14) det sätt, hvarpå kallelse till sjukkassesammanträde skall ske och andra meddelanden bringas till de röstberättigades kännedom, äfvensom den tid före sammanträde, då föreskrifna kallelseåtgärder senast skola vara vidtagna; samt
- 15) huru i händelse af kassans upplösning med behållna tillgångar skall förfaras.

7 §.

Sjukkassas firma skall innehålla ordet »sjukkassa» samt, där sjukkassan skall bereda jämväl begravningshjälp, utmärka detta förhållande.

I sjukkassas firma må ordet »bolag» eller eljest något, som betecknar ett bolagsförhållande, ej intagas på sådant sätt, att däraf kan föranledas det misstag, att firman innehafves af ett bolag. Ej heller må sjukkassas firma innehålla såväl ordet »ömsesidig» som ordet »försäkring».

Firman skall tydligt skilja sig från annan enligt denna lag registrerad, ännu bestående sjukkassas firma.

Om medlems inträde i och afgang ur sjukkassa.

8 §.

I sjukkassas stadgar må icke föreskrivas, att kassans medlemsantal ej får öfverstiga visst tal.

Ledamotskap i förening eller annat samfund må göras till villkor för medlemskap i sjukkassa allenast genom bestämmelse därom i de vid kassans registrering gällande stadgar.

9 §.

I sjukkassa må icke någon vinna inträde eller kvarstå allenast för beredande af begravningshjälp. Dock äge sjukkassa i stadgarna bestämma, att medlems make kan vinna inträde i kassan uteslutande för nämnda ändamål, äfvensom att medlem, hvilken på grund af föreskrift i stadgarna, som omförmäles i 15 § 7 mom., icke äger att för viss eller vissa sjukdomar bekomma ytterligare sjukhjälp från kassan, må kunna uteslutande för beredande af begravningshjälp kvarstå i densamma.

10 §.

Medlem skall äga att efter skriftlig anmälan när som helst utträda ur sjukkassan.

11 §.

Medlem af sjukkassa kan icke därur uteslutas af andra grunder än i stadgarna må hafva angifvits eller i denna lag bestämmas.

Stadgarna må ej innehålla, att medlem kan uteslutas på den grund, att han öfverskridit viss ålder, eller att hans hälsotillstånd försämrats, eller att han redan i någon viss utsträckning bekommit sjukhjälp. Ej heller må i stadgarna upptagas bestämmelse, som innebär rätt att utsluta medlem, hvilken tillhört kassan ett år, på grund däraf att han afflyttat från kassans varksamhetsområde till ort inom riket, eller medlem, hvilken tillhört kassan fem år, på grund däraf att hans medlemskap i viss förening eller annat samfund upphört, eller medlem, hvilken tillhört kassan tio år eller, där han uppnått fyrtiofem års ålder, fem år, på grund däraf att han lämnat visst yrke eller viss anställning.

Beträffande medlem, i fråga om hvilken något till uteslutning berättigande förhållande ej föreligger, må icke för hans rätt att kvarstå i kassan andra eller högre afgifter bestämmas eller eljest andra villkor uppställas, än som i allmänhet skola gälla för kassans medlemmar.

12 §.

Å samma tid må icke någon vara medlem af mer än en sjukkassa. Dock utgör medlemskap i sjukkassa, som är under likvidation eller i konkurstillstånd, ej hinder för inträde i annan kassa.

Varder, efter det sjukkassas konkurs vid dess afslutande befunnits lämna öfverskott, enligt 79 § beslutadt, att kassans verksamhet skall fortsättas, vare medlem af kassan, hvilken på grund af konkursen inträdt i annan kassa, skyldig att utan uppskof utträda ur endera af kassorna.

Finnes någon obehörigen tillhöra mer än en sjukkassa, äge han kvarstå allenast i den kassa, i hvilken han först inträdt, och varde förty utesluten ur kassa, däri han senare vunnit inträde.

13 §.

Har medlem utträdt ur sjukkassa eller därur uteslutits eller aflidit, äge kassan ändock rätt att utfå såväl afgift, hvilken enligt stadgarna skall erläggas för den tidsperiod, hvarunder afgangen ägt rum, som ock hvad å den afgangne belöper enligt beslut om uttaxering, som fattats före anmälan om utträdet, beslutet om uteslutningen eller dödsfallet. Är ej i stadgarna det belopp, som för kalenderår må medelst uttaxering utkrävas af medlem, begränsadt, och fattas beslut om uttaxering, vare dock medlem, som ej biträdt beslutet och ofördröjligen anmäler sig till

utträde, ej pliktig att erlægga hvad enligt beslutet å honom belöper. Innehålla sjukkassas stadgar bestämmelse, som inskränker den rätt för kassan, hvarom nu stadgats, lände den bestämmelse till efterrättelse.

Då medlem utträdt eller uteslutits ur sjukkassa, må han ej utbekomma något af kassans tillgångar.

14 §.

Har medlem afflyttat från sjukkassans verksamhetsområde till ort, som ligger inom området för annan sjukkassas verksamhet, är sistnämnda kassa pliktig att på anmodan af den kassa, medlemmen tillhör, utan ersättning tillhandagå densamma med nödig sjukkontroll öfver medlemmen. Är den nya boningsorten belägen inom området för mer än en sjukkassas verksamhet, åligger nu stadgad skyldighet den af kassorna, som med afseende å medlemmarnas personliga förhållanden är närmast jämförlig med den kassa, den flyttande tillhör. Är denne medlem dels af sjukkassa, som är under likvidation eller i konkurstillstånd, dels ock af annan sjukkassa, skall för jämförelse, hvarom nyss nämnts, hänsyn tagas allenast till sistnämnda kassa.

Twist, huruvida eller i hvilken omfattning kassa är pliktig att i förut angifna hänseende tillhandagå annan sjukkassa, afgöres af tillsynsmyndigheten.

Där ej sjukkassas stadgar bestämma annorlunda, åligger det medlem, som afflyttar från kassans verksamhetsområde eller utom samma område ombyter boningsort eller återflyttar till ort inom nämnda område, att om den nya boningsorten ofördröjligen göra skriftlig anmälan, vid äfventyr att varda förlustig rätt till understöd från kassan för den tid, som förflyter, intill dess sådan anmälan skett.

Om understöd.

15 §.

Mom. 1. Sjuk-kassa må icke meddela sjukhjälp åt annan än den, som för erhållande af sådant understöd är medlem af kassan (sjukhjälpförsäkrad medlem).

Mom. 2. Sjuk-kassas förpliktelse att meddela sjukhjälp kan icke med afseende å sjukdomens art inskränkas i vidare mån, än att medelst

föreskrift i stadgarna må bestämmas, att sjukhjälp ej skall utgå för sjukdom, som den sjuke afsiktligt eller vid föröfvande af handlingt för hvilken straff ådömts honom, ådragit sig. Såsom sjukdom enligt denna lag anses icke sjukdomsliknande tillstånd, som allenast beror af hög ålder.

Mom. 3. Sjukhjälp på grund af viss sjukdom skall utgå i enlighet med de bestämmelser, hvilka voro gällande den dag, för hvilken sjukhjälp på grund af sjukdomen först meddelades.

Mom. 4. Sjukhjälp skall minst omfatta vård å sjukhus eller läkarvård jämte läkemedel eller visst belopp i penningar, för själf försörjande medlem ej understigande en krona för söckendag.

Mom. 5. Sjukhjälp i penningar skall antingen vara bestämd till ett för kassans alla sjukhjälpsförsäkrade medlemmar eller, där kassan är indelad i klasser på sätt i 19 § sägs, för alla dylika medlemmar af samma klass lika belopp eller ock vara satt i visst förhållande till sjukhjälpsförsäkrad medlems på i stadgarna angifvet sätt fastställda inkomst under viss tid.

Mom. 6. Sjuk-kassa är icke, så vidt ej annorlunda bestämts i stadgarna, pliktig meddela sjukhjälp, med mindre sjukdomen medfört väsentlig nedsättning af arbetsförmågan. Sjukhjälp, som består af vård å sjukhus eller läkarvård jämte läkemedel, skall meddelas så snart ske kan. Sjukhjälp, som utgår i penningar, må gifvas allenast om sjukdomen varat minst tre dagar och skall meddelas sist från och med sjunde dagen, räknadt från och med den dag väsentlig nedsättning af arbetsförmågan inträdt, eller, därest enligt stadgarna anmälan om sjukdomsfallet är villkor för erhållande af sjukhjälp i penningar och sådan anmälan gjorts senare än nämnda sjunde dag, från och med den dag anmälan skett. Medlem, till hvilken sjukhjälp börjat utgå, skall äga att utan afbrott bekomma sådant understöd, så länge väsentlig nedsättning af arbetsförmågan fortvarar, intill dess för den sjuke tiden för åtnjutande af sjukhjälp (sjukhjälpstiden) gått till ända.

Mom. 7. Sjukhjälpstiden skall utgöra minst nittio dagar för hvarje tidsperiod, omfattande tolf på hvarandra följande månader; dock kan i stadgarna meddelas föreskrift af innebörd, att medlem, hvilken på grund af viss sjukdom åtnjutit sjukhjälp för bestämd tid, ej understigande nittio dagar, icke skall äga att ytterligare bekomma sjukhjälp från kassan för samma sjukdom, ej heller för annan sjukdom, som inträffat medan väsentlig nedsättning af arbetsförmågan till följd af den förra sjukdomen förefanns. Skulle med tillämpning af de för sjuk-kassa gällande bestämmelser om sjukhjälpstid medlem, som träffats af olycksfall, ej äga rätt

till sjukhjälp för de första sextio dagarna efter olycksfallet, vare kassan likväl alltid pliktig bereda medlemmen sjukhjälp för samma tid, dock med iakttagande att jämväl härvid skall gälla, hvad ofvan i 6 mom. särskildt stadgats beträffande sjukhjälp, som utgår i penningar.

Mom. 8. I hvad mån undantag från ofvan i denna § gifna bestämmelser må äga rum, stadgas i 18 §.

16 §.

Begravningshjälp skall åt hvarje för beredande af sådant understöd i sjukkassan upptagen medlem (begravningshjälpsförsäkrad medlem) utfästas att utgå med visst belopp.

Ej må högre begravningshjälp än tvåhundra kronor utfästas, med mindre antalet af kassans begravningshjälpsförsäkrade medlemmar öfverstiger tvåhundra. Har i sjukkassa, som utfäst begravningshjälp till högre belopp än tvåhundra kronor, antalet begravningshjälpsförsäkrade medlemmar nedgått till tvåhundra eller därunder, ankomme på tillsynsmyndigheten att efter ansökning af kassan medgifva, att begravningshjälp ändock må af kassan utfästas till belopp, öfverstigande tvåhundra kronor. Dyligt medgifvande må af tillsynsmyndigheten återkallas, när helst skäl därtill föreligger.

Begravningshjälpsbeloppet skall, så vidt ej annat föränledes af hvad ofvan i denna paragraf stadgats, vara lika för kassans alla begravningshjälpsförsäkrade medlemmar eller, där kassan är indelad i klasser, för alla dylika medlemmar af samma klass.

Begravningshjälp må ej af sjukkassa utgifvas i anledning af annans än begravningshjälpsförsäkrad medlems frånfälle.

17 §.

Därest enligt sjukkassas stadgar läkarintyg angående inträdesökandes hälsotillstånd icke fordras, må stadgarna ej medgifva vare sig rätt till sjukhjälp för sjukdom, som inträffar under de sextio första dagarna efter inträdet i kassan, eller rätt till begravningshjälp på grund af dödsfall under samma tid. Hvad nu stadgats gälle dock icke, om sjukdomen eller dödsfallet orsakats af olycksfall, som inträffat efter inträdet i kassan, och äge ej heller tillämpning beträffande medlem, hvilken på grund af sin anställning varit pliktig att inträda i kassan.

Upptages i sjukkassas stadgar bestämmelse, innebärande att sjukhjälp ej skall utgå för sjukdom, som inträffar innan viss tid förflutit

från inträdet i kassan, må denna tid icke sättas längre än etthundra-tjugu dagar. Sådan bestämmelse må ej afse sjukdom till följd af olycksfall, som inträffat efter inträdet i kassan.

18 §.

Sjukkassa, hvars sjukhjälpstid är längre än den enligt 15 § 7 mom. kortaste tillättna, må genom föreskrift i stadgarna kunna bestämma, att rätten till sjukhjälp för den öfverskjutande tiden skall vara på visst sätt inskränkt. Dylik föreskrift vare dock icke gällande beträffande sjukhjälp, som jämlikt nämnda lagrum skall utgå för sjukdom till följd af olycksfall.

Genom bestämmelse i sjukkassas stadgar må kunna föreskrivas, att medlem, hvilken i anledning af uppkommen sjukdom jämlikt lag eller utfästelse är berättigad att af annan erhålla ersättning eller sjukvård, som ej utgör fattigvård, icke skall äga rätt till sjukhjälp för den sjukdom eller skall vara underkastad viss inskränkning i sin rätt därtill.

Har större sjuklighet eller dödlighet i viss sjukdom yppats inom sjukkassas verksamhetsområde, må genom beslut å sammanträde kunna för bestämd tid föreskrivas, att för den sjukdom sjukhjälp ej skall meddelas eller skall på visst sätt inskränkas, eller att på grund af dödsfall i den sjukdom begravningshjälp ej skall utgå eller skall utgå allenast med i lika mån afkortade belopp.

19 §.

Vill sjukkassa, att inom densamma skola finnas särskilda klasser med ändamål att meddela till art eller omfattning olika sjukhjälp eller begravningshjälp till olika belopp, skola i stadgarna för enhvar af de särskilda klasserna upptagas bestämmelser rörande de ämnen, som angifvas i 6 § vid 5), 6) och 7).

Klass, som skall bereda sjukhjälp, må icke meddela sådant understöd, med mindre antalet sjukhjälpförsäkrade medlemmar i klassen uppgår till tjugufem.

Beträffande klass, hvilken är afsedd att bereda begravningshjälp till belopp, ej öfverstigande tvåhundra kronor, har tillsynsmyndigheten att på framställning bestämma det minsta för utfästade af sådan begravningshjälp tillättna antalet begravningshjälpförsäkrade medlemmar i klassen.

Skall i en klass begrafningshjälp utfästas till högre belopp än tvåhundra kronor, må det icke ske, med mindre antalet af klassens begrafningshjälpsförsäkrade medlemmar öfverstiger tvåhundra. Har sådan utfästelse skett, och nedgår sedermera antalet begrafningshjälpsförsäkrade till tvåhundra eller därunder, skall hvad i 16 § andra stycket är för motsvarande fall i afseende å sjuk-kassa stadgadt äga tillämpning.

Vidare skall gälla:

att medlem ej kan utan sitt medgifvande flyttas från en klass till annan;

att medlem icke må för erhållande af sjukhjälp tillhöra mera än en af de klasser, i hvilka dylikt understöd, enbart eller till en del, meddelas i penningar;

att medlem icke må för beredande af begrafningshjälp tillhöra mer än en af de klasser, i hvilka dylikt understöd meddelas;

att vid medlems öfvergång från klass med lägre sjukhjälp i penningar eller lägre begrafningshjälp till klass med högre sådan sjukhjälp eller begrafningshjälp hvad i 17 § stadgas skall äga motsvarande tillämpning i fråga om rätt till sjukhjälp i penningar eller begrafningshjälp i den klass, till hvilken öfvergången skett; skoland, intill dess sådan rätt inträdt, sjukhjälp i penningar och begrafningshjälp utgå med belopp, som meddelas i den klass, från hvilken öfvergången skett.

Om afgifter och uttaxering samt om räken-skapers förande och fondbildning.

20 §.

Mom. 1. Af sjuk-kassa skola upptagas fasta medlemsafgifter till bestridande af kostnaderna för sjukhjälp-sverksamheten och i stad-garna föreskrifven begrafningshjälpsverksamhet. Meddelar sjuk-kassa begrafningshjälp till högre belopp än tvåhundra kronor, skola fasta medlemsafgifter upptagas särskildt för sjukhjälp-sverksamheten och särskildt för begrafningshjälpsverksamheten.

Mom. 2. De fasta medlemsafgifterna skola vara lika för alla kassans medlemmar, så vidt icke annat antingen finnes skäligen föranledas af olikhet medlemmarna emellan i afseende å understödsrätt eller sjukdoms- eller dödsfallsrisk eller och betingas af sådan bestämmelse i stad-garna, som angifves i 21 §. Ifrågavarande afgifter skola vara så afvägda, att de i förening med andra kassans inkomster, hvilka kunna

vara bestämda för enahanda ändamål som dessa afgifter, må antagas föreslå till täckande af kassans löpande utgifter för sjukhjälp, begravningshjälp och förvaltning samt till nödig fondbildning.

Mom 3. De fasta medlemsavgifterna och öfriga ofvannämnda inkomster må ej i vidare mån än som kan föranledas af stadgarnas bestämmelser i ämne, som angifves i 6 § vid 11), användas för annat ändamål än kassans sjukhjälp- och begravningshjälpverksamhet samt afsättning till de i 23 § nämnda fonder.

I sjukkassa, som meddelar begravningshjälp till högre belopp än tvåhundra kronor, må icke de för sjukhjälpverksamheten bestämda inkomster användas för begravningshjälpverksamheten eller de för sistnämnda verksamhet bestämda inkomster för sjukhjälpverksamheten.

Mom 4. Skall enligt sjukkassas stadgar uttaxering å medlemmarna kunna äga rum, må sådan beslutas allenast i den händelse, att kassans för dess sjukhjälp- och begravningshjälpverksamhet bestämda inkomster finnas otillräckliga för ändamål, hvartill de skola användas. Genom uttaxering erhållna medel må användas allenast för samma ändamål som de inkomster, hvilkas otillräcklighet föranledt uttaxeringen.

21 §.

Skall enligt sjukkassas stadgar inträde i kassan vara medgifvet allenast för personer, som innehafva anställning hos viss arbetsgifvare och har arbetsgifvaren till kassan öfverlämnat gifva eller iklädt sig förpliktelse, hvilken gifva eller förpliktelse måste anses vara af större betydelse för de fasta medlemsavgifternas eller af kassan meddeladt understöds storlek, må genom bestämmelse i stadgarna kunna föreskrifvas, att för medlem, hvilken efter afgang från anställningen kvarstår i kassan, de fasta medlemsavgifterna skola höjas med angifvet belopp, skäligen motsvarande den medlemmen tillgodokommande förmån af nämnda gifva eller förpliktelse.

22 §.

Sjukkassa är pliktig föra ordentliga räkenskaper, hvilka skola afslutas för kalenderår.

Lämnar sjukkassa begravningshjälp till högre belopp än tvåhundra kronor, skola räkenskaper föras särskildt för sjukhjälpverksamheten och särskildt för begravningshjälpverksamheten.

Finner tillsynsmyndigheten skäl meddela särskilda föreskrifter i afseende å räkenskapernas förande, lände de till efterrättelse.

23 §.

Utvisar bokslut för sjukkassa, hvilken meddelar enbart sjukhjälp, eller därjämte begrafningshjälp till belopp af högst tvåhundra kronor, att de fasta medlemsavgifterna samt öfriga för enahanda ändamål som dessa avgifter bestämda inkomster och genom uttaxering erhållna medel lämnat öfverskott, skall detsamma afsättas till fond, hvars kapital och afkastning må tagas i anspråk allenast om och i den mån kassans inkomster ej föreslå till täckande af utgifterna för kassans sjukhjälp- och begrafningshjälpverksamhet.

Har enligt bokslut för sjukkassa, som meddelar begrafningshjälp till högre belopp än tvåhundra kronor, öfverskott uppstått å kassans sjukhjälpverksamhet, skall öfverskottet ingå till en sjukhjälpfond. Öfverskott å begrafningshjälpverksamheten skall afsättas till en begrafningshjälpfond. Sjukhjälpfondens kapital och afkastning må tagas i anspråk allenast för sjukhjälpverksamheten samt begrafningshjälpfondens kapital och afkastning allenast för begrafningshjälpverksamheten.

24 §.

Finnes sjukkassas för dess sjukhjälp- och begrafningshjälpverksamhet bestämda tillgångar icke föreslå för ändamål, hvartill de skola användas, skall styrelsen utan uppskof hos tillsynsmyndigheten göra anmälan om förhållandet med tillkännagifvande, huruvida i anledning däraf viss åtgärd må hafva vidtagits eller kommer att inom angifven tid vidtagas.

I anledning af dylik anmälan ankomme på tillsynsmyndigheten att efter omständigheterna anvisa, hvilka åtgärder böra af kassan vidtagas.

25 §.

På ansökan af sjukkassas styrelse äger tillsynsmyndigheten medgifva, att afsättning till de i 23 § omförmälda fonder eller någon af dem må tills vidare upphöra, där tillsynsmyndigheten finner sådan afsättning kunna undvaras utan äfventyraude af kassans förmåga att fullgöra sina förbindelser. Har dylikt medgifvande lämnats, äge tillsynsmyndigheten, när helst den därtill finner skäl, förordna, att afsättning åter skall vidtaga.

26 §.

Meddelar sjukkassa begrafningshjälp till högre belopp än tvåhundra kronor, äge den, som mot kassan har fordran å begrafningshjälp, ej rätt till betalning för denna fordran ur de för sjukhjälpsverksamheten bestämda tillgångar och den, som har fordran å sjukhjälp, ej rätt till betalning därför ur de för begrafningshjälpverksamheten bestämda tillgångar.

I vidare mån än som framgår af hvad nu föreskrifvits må hvad i 20 § 3 och 4 mom. samt 23 § stadgas i fråga om användning af vissa sjukkassas tillgångar icke åberopas mot tredje man, med mindre han insett eller bort inse, att stadgandet ägt tillämpning.

Om styrelse och firmateckning.

27 §.

För sjukkassa skall finnas en styrelse, bestående af minst tre ledamöter.

Styrelsen äge, i enlighet med hvad i denna lag är stadgadt, förvalta sjukkassans angelägenheter.

28 §.

Styrelsen väljes å sammanträde; dock må i stadgarna kunna bestämmas, att en eller flera ledamöter af styrelsen skola på annat sätt utses.

Styrelseledamot skall vara här i riket bosatt svensk medborgare.

29 §.

Ledamot af styrelsen må ej utses för längre tid än fem år.

Ändå att den tid, för hvilken styrelseledamot blifvit utsedd, ej gått till ända, må han kunna skiljas från uppdraget genom beslut af den, som utsett honom.

30 §.

Afgår å sjukkassesammanträde vald styrelseledamot, innan den tid, för hvilken han blifvit utsedd, gått till ända, och finnes ej suppleant, åligger det öfriga styrelseledamöter att ofördröjligen föranstalta om val af ny ledamot. Utan hinder af hvad nu stadgats må dock, där sjukkassans stadgar sådant medgifva, med valet kunna anstå till nästa ordinarie sjukkassesammanträde, såframt styrelsen är beslutför med kvarstående ledamöter.

31 §.

Styrelsen, så ock den eller de särskilda styrelseledamöter, som bemyndigats teckna sjukkassans firma, äge att själfva eller genom ombud ej mindre i förhållande till tredje man handla å sjukkassans vägnar än äfven inför domstolar och andra myndigheter företräda sjukkassan. Inskränkning i den befogenhet, som sålunda tillkommer styrelsen eller viss styrelseledamot, vare, i den mån ej annat följer af hvad i denna lag stadgas, utan verkan mot tredje man, med mindre han ägt eller bort äga kännedom om inskränkningen. Bestämmelse, innefattande sådan inskränkning, må ej registreras.

32 §.

I förhållande till sjukkassan vare styrelsen och de styrelseledamöter, som, efter ty i 31 § är sagdt, äga företräda kassan, pliktiga att i sin förvaltning af kassans angelägenheter ställa sig till efterrättelse de särskilda föreskrifter, som i stadgarna eller af sjukkassesammanträde eller, såvidt rörer styrelseledamot, af styrelsen meddelas.

Styrelsen eller styrelseledamot må dock ej efterkomma sjukkassesammanträdes föreskrift, där den finnes strida mot denna lag eller sjukkassans stadgar.

33 §.

Bemyndigande för styrelseledamot att teckna sjukkassans firma må, där ej annat blifvit bestämdt i stadgarna eller af sjukkassesammanträde, meddelas af styrelsen.

Ej må sådant bemyndigande meddelas af sjukkassesammanträde, med mingre stadgarna innehålla bestämmelse i sådant afseende.

34 §.

Är enligt stadgarna styrelsen beslutför, utan att samtliga ledamöter äro tillstädes, må likväl ärende, som ankommer på styrelsen, ej företagas, utan att, såvidt ske kunnat, samtliga erhållit tillfälle att deltaga i ärendets behandling; men vare i förhållande till tredje man, som är i god tro, sjukkassan i hvarje fall bunden af åtgärd, som af beslutfört antal vidtages.

35 §.

Såsom styrelsens beslut gälle, där ej annorlunda är bestämdt i stadgarna, den mening, om hvilken vid sammanträde de flesta röstande förena sig, men vid lika röstetal den mening, som biträdes af ordföranden vid sammanträdet.

Ledamot af styrelsen äge ej deltaga i behandling af fråga rörande aftal mellan honom och sjukkassan. Ej heller må han deltaga i behandling af fråga om aftal mellan sjukkassan och tredje man, där han i frågan äger ett väsentligt intresse, som kan vara stridande mot sjukkassans. Hvad sålunda är stadgadt äge motsvarande tillämpning beträffande gifva från sjukkassans sida, så ock beträffande rättegång eller annan talan mot styrelseledamoten eller tredje man.

36 §.

I stadgarna må bestämmas, att styrelsen äger bemyndiga annan än styrelseledamot att teckna sjukkassans firma; och äge jämväl sjukkassesammanträde tillåta styrelsen att meddela sådant bemyndigande. I fråga om den, som sålunda erhållit rätt att teckna sjukkassans firma, skall tillämpas hvad som enligt 31 och 32 §§ gäller beträffande styrelseledamot, som äger teckna firman.

37 §.

Vid meddelande af rätt till firmateckning må kunna föreskrifvas, att denna rätt får utövas endast af flera gemensamt.

38 §.

Sker ändring i styrelsens sammansättning eller i fråga om rätten att teckna sjukkassans firma, skall styrelsens ordförande därom oför-

dröjligen göra anmälan för registrering. Vid anmälan om ändring i styrelsens sammansättning skall fogas styrkt afskrift af protokoll eller annan handling, som bestyrker ändringen.

39 §.

Utan sjukkassesammanträdes bemyndigande må den, som äger företräda sjukkassan, ej föryttra sjukkassan tillhörig fast egendom eller föryttra eller under nyttjanderätt upplåta all sjukkassans egendom eller den väsentligaste delen däraf.

40 §.

Skriftlig handling, som utfärdas för sjukkassa, bör undertecknas med kassans firma. Vid firmateckning skola de, som teckna firman, äfven underskrifva sina namn.

Har handlingen ej undertecknats med sjukkassans firma och framgår ej af dess innehåll, att den utfärdats å kassans vägnar, vare de, som underskrifvit handlingen, ehvad densamma pröfvas vara för kassan bindande eller ej, ansvariga för hvad genom handlingen må hafva slutits, en för alla och alla för en, såsom för egen skuld.

41 §.

Nedgår antalet medlemmar af sjukkassa under etthundra eller, där kassan registrerats med mindre antal medlemmar, under tjugufem, åligger det styrelsen att ofördröjligen därom göra anmälan hos tillsynsmyndigheten. I anledning af anmälan, som afser förstnämnda fall, har tillsynsmyndigheten att, så snart ske kan, meddela beslut, huruvida det må vara sjukkassan medgifvet att med mindre medlemsantal än etthundra fortsätta sin verksamhet. Har sådant medgifvande lämnats och nedgår sedermera medlemsantalet under tjugufem, skall anmälan därom af styrelsen ofördröjligen göras hos tillsynsmyndigheten.

Har, sedan af sjukkassa eller klass i sjukkassa begravningshjälp utfästs till högre belopp än tvåhundra kronor, antalet begravningshjälpsförsäkrade medlemmar i kassan eller klassen nedgått till tvåhundra eller därunder, eller har antalet medlemmar af klass, som skall meddela sjukhjälp eller bereda begravningshjälp till belopp, ej öfverstigande tvåhundra kronor, nedgått under hvad, på sätt i 19 § sägs, är för meddelande af

sjukhjälp eller utfästade af begravningshjälp bestämdt, åligger det likaledes styrelsen att om förhållandet ofördröjligen göra anmälan hos tillsynsmyndigheten.

42 §.

Angående befogenhet för styrelseledamot, så ock för den, som eljest, ensam eller gemensamt med annan, berättigats teckna sjukkassans firma, att för kassan mottaga stämning är stadgad i rättegångsbalken; och skall hvad i sådant afseende gäller äga tillämpning jämväl, då annat meddelande skall delgifvas sjukkassan.

Vill styrelsen kära till sjukkassan, utlyse styrelsen sjukkassesammanträde för val af ombud att i den tvist föra kassans talan. Stämning skall anses delgifven, då den blifvit föredragen å sammanträdet.

43 §.

Minst en månad före det sjukkassesammanträde, där revisorernas berättelse skall framläggas, aflämne styrelsen till revisorerna en af styrelsens ledamöter underskrifven förvaltningsberättelse.

44 §.

Styrelseledamöter, som genom att öfverträda denna lag eller sjukkassans stadgar eller eljest uppsåtligen eller af vårdslöshet tillskynda sjukkassan skada, svare för skadan, en för alla och alla för en.

Angående styrelseledamöters skadeståndsansvar gent emot tredje man stadgas i 101 §.

45 §.

Hvad i denna lag finnes stadgad om styrelseledamot äge motsvarande tillämpning å suppleant i styrelsen.

Har suppleant utöfvat styrelseledamots befogenhet, vare den omständighet, att förutsättningen för hans inträde i styrelsen saknats, utan verkan mot enhvar, som ej visas hafva ägt kännedom därom.

Bestämmelse rörande förutsättning, under hvilken suppleant äger utöfva styrelseledamots befogenhet, må ej registreras.

Om revision.

46 §.

Styrelsens förvaltning och sjukkassans räkenskaper skola granskas af minst två revisorer.

Revisor väljes å sjukkassesammanträde; dock må i stadgarna kunna bestämmas, att en eller flere revisorer skola på annat sätt utses att jämte den eller de å sjukkassesammanträde valda deltaga i granskningen.

Till revisor må ej utses den, som är i sjukkassans eller styrelseledamots tjänst.

Den tid, för hvilken revisor utses, må ej så bestämmas, att den utgår före nästa ordinarie sjukkassesammanträde, och må ej heller öfverstiga två år. Revisor må, ändå att den tid, för hvilken han blifvit utsedd, ej gått till ända, kunna skiljas från uppdraget genom beslut af den, som utsett honom.

Afgår å sjukkassesammanträde vald revisor, innan den tid, för hvilken han blifvit vald, gått till ända, och finnes ej suppleant, åligger det styrelsen att ofördröjligen föranstalta om val af ny revisor.

47 §.

Styrelsen skall bereda revisor tillfälle att när som helst inventera sjukkassans alla tillgångar samt granska alla dess böcker, räkenskaper och andra handlingar; och må af revisor begärd upplysning angående förvaltningen ej af styrelsen förvägras.

Vid fullgörande af sitt uppdrag hafva revisorerna att ställa sig till efterrättelse de särskilda föreskrifter, som af sjukkassan meddelas och ej afse inskränkning i deras i lag stadgade befogenhet eller eljest strida mot lag eller författning eller mot kassans stadgar.

Revisorerna skola å sjukkassesammanträde afgifva en af dem underskrifven berättelse öfver granskningen och därvid foga styrelsens förvaltningsberättelse.

Angående revisorers befogenhet att påfordra utlysande af extra sjukkassesammanträde stadgas i 51 §.

48 §.

Hafva revisorer i sin berättelse eller annan handling, som framlägges å sjukkassesammanträde, mot bättre vetande lämnat oriktig upp-

gift eller uppsåtligen underlåtit att göra anmärkning mot dylik uppgift i handling, som af dem granskats, eller vid fullgörandet af sitt uppdrag visat vårdslöshet, vare de, som låtit sådant komma sig till last, sjuk-kassan ansvariga för all däraf uppkommande skada, en för alla och alla för en.

Om sjukkassesammanträde.

49 §.

Sjukkasemedlems rätt att deltaga i handhafvandet af sjukkassans angelägenheter utöfvas å sjukkassesammanträde.

Genom föreskrift i sjukkassas stadgar kan bestämmas, att den befogenhet, som tillkommer kassans medlemmar att utöfva å sjukkassesammanträde, skall helt eller delvis utöfvas af vissa därtill utsedda personer; och skall i sådant fall hvad i denna lag sägs om sjukkassesammanträde i tillämpliga delar gälla beträffande sammankomst af nämnda personer.

Ej må någon själf eller genom ombud eller såsom ombud för annan deltaga i behandling af fråga rörande aftal mellan honom och sjuk-kassan. Ej heller må han deltaga i behandling af fråga om aftal mellan sjukkassan och tredje man, där han i frågan äger ett väsentligt intresse, som kan vara stridande mot sjukkassans. Hvad sålunda stadgats äge motsvarande tillämpning beträffande gifva från sjukkassans sida, så ock beträffande rättegång eller annan talan mot honom eller tredje man. Styrelseledamot må ej deltaga i beslut om ansvarsfrihet för förvaltningsåtgärd, för hvilken han är ansvarig, eller i val af revisor.

Å sjukkassesammanträde må ärende, som icke blifvit angifvet i kallelsen till sammanträdet, ej företagas till afgörande, såframt det icke enligt stadgarna skall förekomma å sammanträdet eller omedelbart föranledes af ärende, som där skall afgöras.

Öfver beslut, som å sjukkassesammanträde fattas, skall genom styrelsens försorg föras protokoll. Senast fyra veckor efter sammanträdet skall protokollet vara tillgängligt för sjukkasemedlemmarna.

50 §.

Jämte hvad i 49, 57 och 58 §§ är stadgadt om utöfvande af röst-rätt och fattande af beslut å sjukkassesammanträde gälle, där ej annor-lunda finnes bestämdt i stadgarna:

att hvarje medlem äger deltaga i handhafvandet af sjukkassans angelägenheter;

att hvarje medlem äger en röst;

att medlem är berättigad att öfverlåta sin rösträtt å annan medlem;

att ingen må på grund af fullmakt utöfva rösträtt för mer än en medlem;

att såsom sjukkassans beslut gäller den mening, för hvilken de flesta rösterna afgifvas; och

att vid lika röstetal, val afgöres genom lottning, men i andra frågor den mening gäller, som biträdes af ordföranden vid sammanträdet.

51 §.

Styrelsen äge, när den finner lämpligt, kalla sjukkassans medlemmar till extra sjukkassesammanträde.

Revisorerna må, om deras granskning föranleder därtill, skriftligen med angifvande af skälet påfordra, att styrelsen skall utlysa extra sjukkassesammanträde att hållas så snart det med iakttagande af föreskrifven kallelsetid kan ske. Efterkommer styrelsen ej inom en vecka sådan påfordran, äge revisorerna själfva utlysa sjukkassesammanträde. Äro ej samtliga revisorer ense om sammanträdet utlysande, gälle den mening, hvarom de flesta förena sig, eller vid lika röstetal deras mening, som anse extra sammanträde ej böra hållas.

Extra sjukkassesammanträde skall ock af styrelsen utlysas, då det för uppgifvet ändamål skriftligen påfordras af minst en tiondel af sjukkassans samtliga medlemmar eller det mindre antal, som må vara bestämdt i stadgarna.

52 §.

Underlåter styrelsen att i föreskrifven ordning kalla sjukkassans medlemmar till ordinarie sjukkassesammanträde, eller har styrelsen ej senast två veckor efter påfordran, hvarom i 51 § sista stycket är sagdt, utlyst sammanträde att hållas så snart det med iakttagande af föreskrifven kallelsetid kan ske, har tillsynsmyndigheten eller ock magistrat eller kronofogde i orten att på anmälan af sjukkassemédlem ofördröjligen utlysa sammanträde.

53 §.

Å det sjukkassesammanträde, där revisorernas berättelse framlägges, skall frågan om beviljande af ansvarsfrihet åt styrelsen för den tid berättelsen omfattar företagas till afgörande.

Frågan om ansvarsfrihets beviljande må kunna uppskjutas till afgörande vid nytt sammanträde.

Om talan mot styrelse eller revisorer.

54 §.

Varder talan å styrelsens förvaltning under den tid revisorernas berättelse omfattar ej anställd inom ett år från det berättelsen framlades å sammanträde, vare så ansedt, som hade ansvarsfrihet blifvit styrelsen beviljad.

Utan hinder däraf, att ansvarsfrihet beviljats, må sådan talan å förvaltningen, som grundas därpå, att styrelseledamot begått brottslig handling, kunna af sjukkassan mot honom anställas, där ej ansvarsfriheten uttryckligen förklarats afse äfven den handling.

55 §.

Talan mot revisorer enligt 48 § må ej anställas, sedan två år förflutit från det revisorernas berättelse framlades å sammanträde, utan så är, att talan grundas därpå, att brottslig handling blifvit begången.

56 §.

Afträdes sjukkassas egendom till konkurs, som börjar inom två år från det revisorernas berättelse framlades å sjukkassesammanträde, äge konkursboet att anställa klander å förvaltningen för den tid berättelsen afser, ändå att ansvarsfrihet blifvit styrelsen beviljad, äfvensom att mot revisorererna anställa sådan talan, som omförmäles i 48 §.

Talan, som ofvan i denna paragraf sägs, skall anhängiggöras inom en månad från inställelsedagen eller, där tiden för talans anställande af sjukkassan då ännu ej gått till ända, inom utgången af den tid. Försummas det, vare rätt till talan förlorad.

Om ändring af sjukkassas stadgar och vissa andra fall, då särskild röstpluralitet å sjukkassesammanträde erfordras.

57 §.

Beslut afseende sådan ändring af sjukkassas stadgar, att medlem tillkommande rätt till medel, hvilka på grund af medgifvande enligt 25 § icke skola afsättas till fond, eller till behållna tillgångar vid sjukkassans upplösning inskränkes, vare ej giltigt, med mindre samtliga i ärendet röstberättigade förenat sig därom eller beslutet fattats å två på hvarandra följande sjukkassesammanträden, däraf minst ett ordinarie, och å det sammanträde, som sist hålles, biträdts af samtliga röstande.

Beslut om annan ändring af stadgarna vare ej giltigt, med mindre samtliga i ärendet röstberättigade förenat sig därom eller beslutet fattats å två på hvarandra följande sjukkassesammanträden, däraf minst ett ordinarie, och å det sammanträde, som sist hålles, biträdts af minst två tredjedelar af de röstande.

År för giltighet af beslut, hvarom ofvan är sagdt, något ytterligare villkor bestämdt i stadgarna, lände ock det till efterrättelse.

58 §.

I fråga om giltighet af beslut om sjukkassas trädande i likvidation i andra fall än i 62 och 79 §§ sägs eller om föryttring eller upplåtelse under nyttjanderätt af all sjukkassans egendom eller den väsentligaste delen däraf eller om sjukkassas anslutning såsom medlem till fortsättningssjuk-kassa vare lag, som i 57 § andra och tredje styckena sägs.

59 §.

Beslut om ändring af sjukkassas stadgar skall af styrelsens ordförande ofördröjligen anmälas för registrering och må ej gå i verkställighet, innan registrering skett. Vid anmälan skall fogas, i två exemplar, af notarius publicus eller med styrelseledamöternas egenhändiga, bevittnade namnunderskrifter styrkt afskrift af protokoll, som förts i ärendet.

Beslut om sådan ändring af sjukkassas stadgar, att medlems förpliktelse att erlägga i 6 § vid 7) omförmäld afgift ökas, må ej tillämpas

mot medlem, som icke biträdt beslutet och anmäler sig till utträde ur kassan inom fyra veckor från det beslutet fattades.

Om klander af beslut å sjukkaessesammanträde.

60 §.

Menar styrelsen eller ledamot däraf eller sjukkassemmedlem, att beslut som fattats å sjukkaessesammanträde, icke tillkommit i behörig ordning eller eljest strider mot denna lag eller sjukkaessans stadgar, äge därå tala genom stämning å sjukkaessan inom tre månader från beslutets dag. Försummas det, vare rätt till klandertalan mot beslutet förlorad.

Vill styrelsen anhängiggöra klandertalan, vare lag som i 42 § andra stycket sägs; dock skall styrelsens rätt till talan anses bevarad, om där omförmälda sjukkaessesammanträde blifvit inom ofvan i denna paragraf stadgad tid utlyst att hållas så snart det med iakttagande af föreskrifven kallelsetid kan ske.

Har klandertalan anhängiggjorts, äge domstolen, när skäl därtill förekommer, att, innan slutligt utslag i målet meddelas, förordna, att klandrade beslutet ej må verkställas. Om förordnandet skall, där klandrade beslutet är af beskaffenhet att det bör registreras, underrättelse ofördröjligen genom rättens eller domarens försorg afsändas för registrering.

Domstols utslag, hvarigenom beslut å sjukkaessesammanträde upphäfts eller ändrats, gälle jämväl för de medlemmar, som ej instämt klandertalan.

Om likvidation och upplösning.

61 §.

Saknar sjukkaessa till registret anmäld behörig styrelse, vare medlem af kassan eller borgenär, så ock enhvar annan, hvars rätt kan vara beroende däraf, att någon finnes, som äger företräda kassan, äfvensom tillsynsmyndigheten berättigad att hos rätten eller domaren göra ansökning att sjukkaessan må förklaras skyldig att träda i likvidation. Kungörelse om ansökningen med uppgift om tiden, när densamma kommer att prövas af rätten, skall af rätten eller domaren utfärdas

och minst tre månader före nämnda tid införas i allmänna tidningarna, så ock i tidning inom orten. Rätten eller domaren äge ock, där så äskas, förordna en eller flera sysslomän att emellertid taga sjukkassans egendom under vård och bevaka dess angelägenheter. Styrkes på utsatta tiden, att anmärkta förhållandet fortfar, förklare rätten, att kassan skall träda i likvidation, och förordne en eller flera likvidatorer att verkställa densamma.

Om förordnande af syssloman skall underrättelse ofördröjligen genom rättens eller domarens försorg afsändas för registrering.

62 §.

Sjuk-kassa skall träda i likvidation,

1) då medlemsantalet, där kassan registrerats med mindre antal medlemmar än etthundra, nedgått under tjugufem och sistnämnda medlemsantal icke uppnåtts inom tre månader;

2) då medlemsantalet, där det vid registreringen utgjorde etthundra eller mera, nedgått under etthundra och tillsynsmyndigheten enligt meddeladt beslut funnit det icke kunna medgifvas sjukkassan att med mindre medlemsantal än etthundra fortsätta sin verksamhet samt sistnämnda tal icke uppnåtts inom tre månader, eller, därest tillsynsmyndigheten funnit skäligt lämna sådant medgifvande, som nyss angifvits, medlemsantalet nedgått under tjugufem och detta tal ej uppnåtts inom tre månader;

3) då förhållande inträffat, på grund hvaraf enligt bestämmelse i stadgarna kassan skall upphöra med sin verksamhet.

63 §.

Har i enlighet med 58 § beslutats, att sjuk-kassa skall träda i likvidation, eller skall af anledning, som i 62 § sägs, likvidation verkställas, varde å sammanträde en eller flera likvidatorer valda att verkställa likvidationen.

I stadgarna må kunna bestämmas, att en eller flera likvidatorer skola på annat sätt utses att jämte de å sammanträde valda deltaga i likvidationen.

64 §.

Utser sjuk-kassan ej likvidatorer, ehuru sådant förhållande inträffat, som jämlikt bestämmelserna i 62 § vid 1) och 2) påkallar likvidation

svare de, som med vetskap om förhållandet deltaga i beslut om fortsättning af kassans verksamhet eller handla å dess vägnar, för uppkommande förbindelser, en för alla och alla för en, såsom för egen skuld.

65 §.

Har sådant förhållande inträffat, som jämlikt bestämmelse i 62 § påkallar likvidation, och varder ej inom en månad därefter till registret, enligt hvad nedan sägs, anmaldt, att sjukkassan trädt i likvidation, förklare rätten, på ansökan af medlem eller styrelseledamot eller tillsynsmyndigheten och efter kassans hörande, att kassan skall träda i likvidation; och förelägge rätten kassan att inom viss tid, ej understigande en månad, utse en eller flera likvidatorer, vid äfventyr att förordnande i sådant hänseende eljest meddelas af rätten.

66 §.

Finnes sjukkassa, som enligt anmälan till registret trädt i likvidation, sedermera sakna till registret anmälda, behöriga likvidatorer, vare medlem eller borgenär, så ock enhvar annan, hvars rätt kan vara beroende däraf, att någon finnes, som äger företräda kassan, äfvensom tillsynsmyndigheten berättigad att hos rätten eller domaren göra ansökning om utseende af likvidatorer; och skall i öfrigt hvad i 61 § är stadgad i tillämpliga delar lända till efterrättelse.

67 §.

Likvidator skall vara här i riket bosatt svensk undersåte.

Uppdraget att vara likvidator anses gälla, intill dess likvidationen blifvit afslutad, men må när som helst kunna återkallas af den, som meddelat uppdraget.

Afgår å sammanträde vald likvidator, innan han fullgjort sitt uppdrag, och finnes ej suppleant, åligger det öfriga likvidatorer att ofördröjligen föranstalta om val af ny likvidator.

68 §.

Likvidatorerna skola ofördröjligen för registrering anmäla, att sjukkassan trädt i likvidation. Därvid skola uppgifvas

dels likvidatorernas samt, där suppleanter utsetts, deras fullständiga namn äfvensom nationalitet och hemvist,

dels ock, där befogenhet att teckna kassans firma ej skall utöfvas allenast af likvidatorerna gemensamt, hvilken eller hvilka, hvar för sig eller gemensamt, sådan befogenhet tillkommer.

Skall annan än likvidator eller suppleant äga nämnda befogenhet, varde uppgift lämnad jämväl å hans fullständiga namn och hemvist.

Afgår likvidator eller suppleant eller utses ny sådan eller sker ändring i fråga om rätten att teckna kassans firma, skall ock därom anmälan för registrering ofördröjligen göras af likvidatorerna.

Vid anmälan, att likvidator eller suppleant utsetts, skall fogas styrkt afskrift af protokoll eller annan handling, som bestyrker anmälandets riktighet.

69 .

Då likvidatorer utsetts, upprätte styrelsen ofördröjligen skriftlig redovisning för sin förvaltning under den tid, för hvilken densamma ej förut blifvit granskad.

Styrelsens redovisning skall af likvidatorerna ofördröjligen öfverlämnas till revisorerna, som hafva att granska styrelsens förvaltning under den med redovisningen afsedda tid och däröfver inom fyra veckor afgifva skriftlig berättelse. Redovisningen jänte revisorernas berättelse framläggas af likvidatorerna, så snart ske kan, å sjukkassesammanträde; och skall å det sammanträde till behandling företagas frågan om beviljande af ausvarsfrihet åt styrelsen för den tid redovisningen omfattar. Om behandling af denna fråga samt om rätt att tala å styrelsens förvaltning äge hvad i 53, 54 och 56 §§ finnes stadgadt motsvarande tillämpning.

70 §.

Likvidatorerna åligger att ofördröjligen söka årsstämming å sjukkassans okända borgenärer samt att förteckna dess tillgångar och skulder.

I den mån sådant erfordras för likvidationens verkställande och så snart det utan uppenbar skada kan ske, skall sjukkassans egendom förvandlas i penningar.

71 §.

Likvidatorerna äge ej utan särskildt, af sjukkassan erhållet bemyndigande afyttra dess fasta egendom annorledes än genom försäljning å

offentlig auktion. Hafva likvidatorerna förordnats enligt 92 §, må ej heller lös egendom utan sjukkassans särskilda bemyndigande af dem försäljas på annat sätt än nu är sagdt; och må, innan beslutet om förordnandet vunnit laga kraft, likvidatorerna ej utan sjukkassans samtycke vidtaga några likvidationsåtgärder utan allenast taga sjukkassans egendom under vård och bevaka dess angelägenheter.

I öfrigt skall om likvidatorers befogenhet att företräda sjukkassa och om deras rättigheter, så ock om deras skyldigheter gälla i tillämpliga delar hvad angående styrelse eller styrelseledamot i denna lag är stadgadt; dock att hvad i 32 § är stadgadt ej skall äga tillämpning å likvidatorer, som förordnats enligt 92 §.

72 §.

Skriftlig handling, som utfärdas för sjukkassa i likvidation, bör undertecknas med kassans firma med tillägg af orden »i likvidation». Vid firmateckning skola de, som teckna firman, äfven underskrifva sina namn.

Har under handlingen ej sjukkassans firma tecknats på sätt här-
ofvan är sagdt och framgår ej af handlingens innehåll såväl att den utfärdats å sjukkassans vägnar som ock att sjukkassan är i likvidation, vare de, som underskrifvit handlingen, ehvad densamma pröfvas vara för sjukkassan bindande eller ej, ansvariga för hvad genom handlingen må hafva slutits, en för alla och alla för en, såsom för egen skuld.

73 §.

Sedan den i årsstämningen utsatta inställelsedag är förbi och all veterlig gäld blifvit betald, skall stadgarnas bestämmelse angående förfarandet med sjukkassans behållna tillgångar vid dess upplösning gå i verkställighet. Är någon del af gälden tvistig eller icke förfallen och kan förty eller af annan orsak betalning ej ske, skola till samma gälds betalning erforderliga medel innehållas och beträffande återstoden verkställighet, som nyss nämnts, äga rum.

Ej må annorledes än nu stadgats ifrågavarande bestämmelse i stadgarna gå i verkställighet. Sker det eller befinnas innehållna medel ej lämna tillgång till gälds betalning, vare i händelse af sjukkassans oförmåga att fullgöra sina förbindelser den, som något uppburit, skyldig att återbära hvad han bekommit.

74 §.

Sedan likvidatorerna fullgjort sitt uppdrag, skola de, så snart ske kan, å sjukkassesammanträde framlägga redovisning för sin förvaltning.

75 §.

Åtnöjes medlem ej med likvidatorernas redovisning, skall han genom stämning anhängiggöra sin talan hos domstol inom ett år från den dag, då redovisningen framlades å sammanträde. Försummas det, hafve han förlorat sin talan.

76 §.

Då likvidatorerna å sjukkassesammanträde framlagt redovisning för sin förvaltning, anses sjukkassan upplöst; och skola likvidatorerna ofördröjligen göra anmälan därom för registrering.

Vid anmälan skall fogas bestyrkt afskrift af protokoll, som förts i ärendet, äfvensom bevis om dagen för årsstämmingens utfärdande.

77 §.

Så snart beslut, att sjukkassa skall träda i likvidation, blifvit slutligen gällande, upphör såväl skyldigheten att till kassan erlägga afgift eller uttaxerad belopp som ock rätten att af kassan erhålla understöd, utom beträffande afgift, uttaxerad belopp eller understöd, som förfallit till betalning, innan beslutet blef slutligen gällande.

78 §.

Afträdes sjukkassas egendom till konkurs, skall underrättelse om den offentliga stämningen samtidigt med kungörelsen därom genom rätstens eller domarens försorg afsändas för registrering.

Var ej sjukkassan jämlikt slutligen gällande beslut i likvidation, då dess egendom afträddes till konkurs, upphör med den offentliga stämningens utfärdande för tiden, intill dess konkursen afslutats eller, där konkursen lämnat öfverskott, beslut enligt 79 § om verksamhetens fortsättande må hafva fattats, såväl skyldigheten att till kassan er-

lägga afgift eller uttaxerad belopp, som ock rätten att af kassan erhålla understöd, utom beträffande afgift, uttaxerad belopp eller understöd, som förfallit till betalning, innan den offentliga stämningen utfärdades.

Under konkursen företrädes kassan såsom konkursgäldenär af styrelsen eller, där vid konkursens början sysslomän enligt 61 § eller likvidatorer varit utsedda, af dessa. Under konkursens fortgång må dock i behörig ordning kunna utses styrelse i stället för sysslomän, som förordnats enligt sistnämnda paragraf, äfvensom väljas nya styrelseledamöter eller nya likvidatorer.

79 §.

Finnes efter konkursens afslutande ej öfverskott, anses kassan upplöst, då konkursen afslutats. Det åligger den, som under konkursen sist företrädit kassan såsom konkursgäldenär, att om kassans sålunda skedda upplösning ofördröjligen göra anmälan för registrering.

Var sjukkassan ej i likvidation, då dess egendom afträddes till konkurs, och finnes efter konkursens afslutande öfverskott, skall å sjukkasse-sammanträde, hvilket bör ofördröjligen utlysas af styrelsen beslutas, huruvida kassan skall fortsätta sin verksamhet eller träda i likvidation. Där sjukkassan träder i likvidation inom fyra veckor efter konkursens afslutande, äge i afseende å likvidationen ej tillämpning hvad i 70, 73 och 76 §§ är stadgadt om årsstämming.

Om registrering och om tillsyn å sjukkassor.

80 §.

I denna lag föreskrifven registrering och tillsyn å sjukkassor handhafves af en för hela riket gemensam tillsynsmyndighet.

81 §.

Hos tillsynsmyndigheten skall föras sjukkasseregister för inskrifning af de uppgifter, hvilka enligt denna lag skola anmälas för registrering eller hvilkas intagande i registret eljest är eller varder föreskrifvet.

82 §.

Anmälan till registret skall göras skriftligen. Aflämnas anmälan genom ombud eller insändes den med posten, skall underskriften vara styrkt af vittnen.

Då sjukkassas registrering sökes, skall hvarje styrelseledamot och suppleant, så ock i öfrigt enhvar, som, ensam eller gemensamt med annan, är berättigad att teckna sjukkassans firma, på samma gång egenhändigt inskrifva sin namnteckning i registret eller i särskildt bihang till detta, såframt ej namnteckningen förefinnes å anmälningsskriften och blifvit af vittnen styrkt. På enahanda sätt skall förfaras, då anmälan sedermera sker därom, att styrelseledamot eller suppleant blifvit utsedd eller att eljest någon, ensamt eller gemensamt med annan, blifvit berättigad att teckna firman.

83 §.

Hafva icke vid anmälan för registrering iakttagits de föreskrifter, som finnas för hvarje särskildt fall meddelade, eller finnes jämlikt 4 § registrering icke kunna beviljas, eller pröfvas sjukkassas stadgar eller beslut, som anmäles för registrering, icke hafva tillkommit i föreskrifven ordning eller ej stå i öfverensstämmelse med föreskrifterna i denna lag eller eljest strida mot lag eller författning, skall registrering vägras.

84 §.

Beviljas sjukkassas registrering, låte tillsynsmyndigheten i sjukkasse-registret införa:

- 1) dagen för stadgarnas antagande;
- 2) kassans firma;
- 3) den ort, där styrelsen har sitt säte;
- 4) hvarje styrelseledamots och suppleants samt, där eljest någon, ensam eller gemensamt med annan, är berättigad att teckna sjukkassans firma, dennes fullständiga namn och hemvist;
- 5) där befogenhet att teckna firman ej skall utöfvas allenast af styrelsen, hvilken eller hvilka, hvar för sig eller gemensamt, sådan befogenhet tillkommer;

6) huruvida kassan, där den bereder begrafningshjälp, meddelar sådant understöd till högre belopp än tvåhundra kronor;

7) huruvida uttaxering å medlemmarna skall kunna äga rum;

8) det sätt, hvarpå kallelse till sjukkassesammanträde skall ske och andra meddelanden bringas till de röstberättigades kännedom, äfvensom den tid före sammanträde, då föreskrifna kallelseåtgärder senast skola vara vidtagna.

Det ena exemplaret af stadgarna skall förses med bevis om registreringen och återställas till sökanden.

85 §.

Anmäles ändring i förhållande, hvarom inskrifning i registret skett, skall den ändring, där registrering beviljas, anmärkas i registret.

Registreras ändring i sjukkassas stadgar, skall det ena exemplaret af det protokoll, som innehåller beslutet om ändringen, till sökanden återställas, försedt med bevis om registreringen.

Sker ändring i sjukkassas firma, skall ny fullständig inskrifning i registret göras.

86 §.

En samling af hvad i sjukkasseregistret införes med undantag af underrättelse om konkurs, hvarom förmäles i 78 §, skall genom det allmännas försorg efter hand befordras till trycket och förses med register för hvarje år.

I den mån nämnda samling tryckes, skall den öfversändas till hvarje domstol och öfverexekutor.

Anmälningsskrifter med därvid fogade handlingar skola, särskildt för hvarje sjukkassa, förvaras såsom bilagor till sjukkasseregistret.

87 §.

Företer sjukkassas registrerade firma likhet med en i föreningsregister, sjukkasseregistret eller försäkringsregistret tidigare införd firma, och lider därigenom innehafvaren af sistnämnda firma förfång, äge domstol på talan af denne förbjuda sjukkassan att efter viss tid begagna förstnämnda firma äfvensom ålägga sjukkassan det skadestånd, som pröfvas skäligt.

88 §.

Har genom laga kraft ägande dom blifvit förklaradt, att en i sjuk-kasseregistreret införd firma ej vidare må begagnas, eller att beslut, som registrerats, är ogiltigt, eller att eljest visst förhållande, hvarom inskrifning skett, ej föreligger, skall på begäran af någondera parten anteckning därom göras i registret.

Varder, sedan i sjukkasseregistret gjorts anteckning om sjukkassas konkurs, af öfverrätt förklaradt, att offentlig stämning ej bort utfärdas, skall anteckningen på därom gjord begäran afföras ur registret.

89 §.

Ändring i förhållande, som registret utvisar, kan icke med laga verkan åberopas mot annan än den, som visas hafva ägt vetskap om ändringen.

90 §.

Företer den, som inför domstol eller öfverexekutor företräder sjuk-kassa, bevis hvaraf framgår, att han den dag, beviset utfärdades, enligt sjukkasseregistret var behörig att företräda sjukkassan, och är det bevis ej äldre än ett år, åligger det myndigheten att ur den i 86 § omnämnda tryckta samling inhämta upplysning, huruvida förändring beträffande behörigheten ägt rum. Hvad i sådant afseende nyssnämnda samling i den mån den kommit myndigheten tillhanda utvisar, skall för myndigheten äga vitsord, där ej annat förhållande visas vara för handen.

91 §.

Det åligger sjukkassas styrelse att för hvarje räkenskapsår inom två månader från det revisorernas berättelse framlades å sjukkassesammanträde till tillsynsmyndigheten ingifva:

1) styrelsens och revisorernas berättelser samt styrkt afskrift af protokoll, upptagande de å sjukkassesammanträde i anledning af nämnda handlingar fattade beslut;

2) en i enlighet med fastställdt formulär upprättad och af styrelsen underskrifven statistisk redogörelse rörande kassan och dess verksamhet under året.

Finner tillsynsmyndigheten nödigt att infordra ytterligare upplysningar, skola sådana ofördröjligen lämnas af styrelsen.

Sjukkassas styrelse vare pliktig ej mindre att när som helst bereda tillsynsmyndigheten eller dess ombud tillfälle att inventera kassans medel samt att granska kassans räkenskaper och öfriga handlingar än äfven att lämna dem tillträde till sjukkassesammanträde.

92 §.

Det tillkommer tillsynsmyndigheten att öfvervaka, att sjukkassas verksamhet står i öfverensstämmelse med denna lag och kassans stadgar äfvensom i öfrigt utöfvas på ändamålsenligt sätt; och har tillsynsmyndigheten jämväl att ej mindre i fråga om sjukkassas bildande och affattande af dess stadgar än äfven beträffande det lämpliga inrättandet af dess verksamhet tillhandagå med råd och upplysningar.

Finner tillsynsmyndigheten, att afvikelse från denna lag eller kassans stadgar förekommer eller att eljest anledning till anmärkning mot kassans verksamhet föreligger, äger tillsynsmyndigheten meddela kassan anvisning att vidtaga den åtgärd eller förändring af kassans verksamhet, som pröfvas erforderlig; och må tillsynsmyndigheten jämväl i anvisningen bestämma viss tid, inom hvilken anvisad åtgärd skall hafva vidtagits.

Har anvisning enligt denna paragraf eller 24 § meddelats af tillsynsmyndigheten och finnes sjukkassan icke tillbörligen ställa sig anvisningen till efterrättelse, äger tillsynsmyndigheten hos rätten eller domaren göra ansökning om åläggande för kassan att träda i likvidation. Har sådan ansökning gjorts, skall rörande kungörelse om ansökningen och förordnande af sysslomän samt angående underrättelse om sådant förordnande för registrering gälla hvad i 61 § är föreskrifvet. Styrker ej kassan å den utsatta tiden, att meddelad anvisning behörigen efterkommits, förklare rätten, att kassan skall träda i likvidation, och förordne en eller flera likvidatorer att verkställa densamma.

93 §.

Om tillsynsmyndighetens beslut i ärende, som icke afser registrering, så ock om beslut, hvarigenom registrering vägrats, skall skriftlig underrättelse öfverlämnas eller med allmänna posten försändas till någon, hvilken äger företräda sjukkassan. Innefattar beslutet afgörande af tvist eller anvisning enligt denna lag, eller har genom beslutet af sjukkassa

gjord ansökning afslagits, med stöd af 16 § eller 118 § 2 mom. lämnadt medgifvande återkallats eller förordnande enligt 25 § meddelats, eller har därigenom medgifvande enligt 41 § eller 115 § eller registrering af anmaldt förhållande vägrats, skola i underrättelsen om beslutet skälen därför angifvas.

Sjukkassa skall anses hafva fått del af underrättelsen den dag, då densamma öfverlämnades till någon, som äger företräda kassan, eller, där underrättelsen försändts med allmänna posten, å tredje dagen efter den, då underrättelsen för befordran aflämnades å postanstalt, där det ej visas, att försändelsen förkommit eller hållits adressaten tillhanda å adresspostanstalten först å senare dag.

Är sjukkassa missnöjd med beslut, som här ofvan angifvits, äge kassan att, vid talans förlust, hos Konungen anföra besvär öfver beslutet, innan klockan tolf å trettionde dagen från den dag, då kassan skall anses hafva fått del af beslutet.

Är begäran om åtgärd, som i 88 § sägs, gjord af annan än sjukkassa och har ansökningen af tillsynsmyndigheten afslagits, äge sökanden att, vid talans förlust, innan klockan tolf å trettionde dagen från beslutets dag däröfver anföra besvär hos Konungen.

94 §.

Meddelanden och beslut af tillsynsmyndigheten, hvilka angå sjukkassa, skola afgiftsfritt tillhandahållas kassan.

95 §.

Närmare föreskrifter om tillsynsmyndighetens organisation samt om sjukkassaregistrets förande och tillsynsmyndighetens verksamhet i öfrigt äfvensom angående tid och sätt för utgifvande af den i 86 § omförmälda samling och dess öfversändande till vissa myndigheter meddelas af Konungen.

96 §.

I enlighet med bestämmelser, som Konungen meddelar, skall utses en sjukkassenämnd, bestående af medlemmar af sjukkassor eller ledamöter af deras eller fortsättningssjukkassors styrelser, hvilken nämnd äger att årligen sammanträda inför tillsynsmyndigheten för samråd med denna myndighet i sjukkasseeväsendet rörande angelägenheter.

Straffbestämmelser.

97 §.

Med böter från och med tjugufem till och med ettusen kronor straffes

1) styrelseledamot eller annan, som vid anmälan för registrering mot bättre vetande meddelar oriktig uppgift;

2) styrelseledamot eller likvidator, där han mot bättre vetande i handling, som framlägges å sjukkassesammanträde, rörande sjukkassans angelägenheter meddelar oriktig uppgift;

3) revisor, där han i berättelse eller annan handling, som framlägges å sjukkassesammanträde, mot bättre vetande lämnar oriktig uppgift rörande sjukkassans angelägenheter eller uppsåtligen underlåter att göra anmärkning mot dylik uppgift i handling, som af honom granskats.

Ej må straff, som ofvan är stadgadt, tillämpas, där förseelsen enligt allmänna strafflagen bör beläggas med strängare straff.

98 §.

Åsidosättes föreskrift, som är meddelad i 24 § försts stycket, 38 §, 41 § angående skyldighet att göra anmälan, 47 § första stycket, 49 § femte stycket, 59 § första stycket, 79 § första stycket, 91 §, 115 § eller 118 § 1 mom. angående skyldighet att meddela upplysningar,

straffes den försumlige med böter från och med fem till och med trehundra kronor.

Samma lag vare om likvidator, som ej fullgör hvad honom enligt 68 §, 69 § andra stycket eller 76 § åligger.

Förseelse mot 47 § första stycket, 49 § femte stycket eller 69 § andra stycket må åtalas allenast af målsägande; och skall härvid såsom målsägande anses såväl sjukkassan som hvarje medlem däraf.

99 §.

Böter, som ådömas enligt denna lag, tillfalla kronan. Saknas tillgång till böternas fulla gäldande, skall förvandling ske enligt allmänna strafflagen.

Särskilda bestämmelser.

100 §.

Rätt till understöd från sjukkassa kan icke öfverlätas och må förty ej tagas i mät för gäld.

101 §.

Sjukkasemedlemmar, som genom att öfverträda denna lag eller kassans stadgar tillskynda kassan skada, svare för skadan, en för alla och alla för en.

Öfverträda styrelseledamöter, likvidatorer eller medlemmar denna lag eller kassans stadgar och tillskyndas tredje man därigenom skada, vare de, som låtit sådant komma sig till last, ansvariga för skadan, en för alla och alla för en.

102 §.

Sjuk-kassa vare uti de mål, för hvilka ej annorlunda genom lag stadgas, lydande under allmän underrätt i den ort, där styrelsen enligt stadgarna har sitt säte.

103 §.

Försummelse att enligt bestämmelse i denna lag göra anmälan för registrering skall åtalas vid allmän underrätt i den ort, där sjuk-kassans styrelse enligt stadgarna har sitt säte.

104 §.

Innehålla sjuk-kassas stadgar förbehåll, att tvister mellan kassan och styrelsen eller ledamot däraf eller medlem af kassan skola hänskjutas till afgörande af en eller flera skiljemän, äge det förbehåll samma verkan, som tillkommer skiljeaftal; och gälle om påkallande af förbehållets tillämpning hvad om stämning i denna lag finnes stadgadt.

2 kap. Om oregistrerade sjukkassor.

105 §.

Sjuk-kassa, hvilken ej blifvit registrerad enligt denna lag, kan ej förvärfva fast egendom, ej heller inför domstol eller annan myndighet göra fordran eller annan rättighet gällande.

106 §.

Handla ledamöter af styrelsen för sjuk-kassa, som icke blifvit registrerad enligt denna lag, eller medlemmar af kassan eller andra å kassans vägnar, svare de, som i åtgärden eller beslut därom deltagit, för uppkommande förbindelser såsom för annan sin gäld, en för alla och alla för en.

---

3 kap. Om fortsättningssjuk-kassor.

107 §.

Medlemskap i fortsättningssjuk-kassa kan, där icke kassans stadgar bestämma annorlunda, förvärfvas såväl af sjuk-kassa därigenom, att densamma antingen för alla sina sjukhjälp-försäkrade medlemmar eller för allenast en del af dem ansluter sig till fortsättningssjuk-kassan (kassa-an-slutning), som ock af enskild sjukhjälp-försäkrad medlem af sjuk-kassa.

108 §.

Fortsättningssjuk-kassa må ej registreras, med mindre antalet af dem, hvilka äro tillförsäkrade sjukhjälp från kassan (sjukhjälp-berättigade), uppgår till femhundra. Därest särskilda omständigheter därtill föranleda, kan registrering beviljas jämväl fortsättningssjuk-kassa med mindre antal sjukhjälp-berättigade än nyss nämnts, dock ej under tvåhundra.

109 §.

Sjukkassa, som är medlem af fortsättningssjukkassa, är icke fortsättningssjukkassan ansvarig för gäldandet af afgifter eller uttaxeringsbelopp, som skola erläggas för de medlemmar af sjukkassan, för hvilka den anslutit sig till fortsättningssjukkassan. Ej heller må sjukkassan åtaga sig dylik ansvarighet.

Af medlemskap i fortsättningssjukkassa föranledda kostnader för sjukkassa skola anses såsom förvaltningskostnader och, hvad angår sjukkassa, som meddelar högre begravningshjälp än tvåhundra kronor, såsom förvaltningskostnader för kassans sjukhjälpsverksamhet.

110 §.

I stadgarna för fortsättningssjukkassa, däri sjukkassa kan upptagas till medlem, skola meddelas bestämmelser rörande den rösträtt, som skall tillkomma fortsättningssjukkassans medlemmar.

111 §.

Firma, som fortsättningssjukkassa antagit, skall utmärka, att kassan är fortsättningssjukkassa.

112 §.

Sjukkassa eller sjukkassemedlem må icke samtidigt vara medlem af mer än en fortsättningssjukkassa. Ej heller må den, hvilken genom kassaanslutning vunnit sjukhjälpsrätt i fortsättningssjukkassa, samtidigt vara medlem af annan sådan kassa.

Är fortsättningssjukkassa under likvidation eller i konkurstillstånd, utgör dock medlemskap eller genom kassaanslutning vunnen sjukhjälpsrätt i denna kassa icke hinder för förvärf af medlemskap eller sjukhjälpsrätt genom kassaanslutning i annan fortsättningssjukkassa. Varder, efter det konkursen vid dess afslutande befunnits lämna öfverskott, beslutadt, att kassans verksamhet skall fortsättas, vare medlem eller till följd af kassaanslutning sjukhjälpsberättigad, hvilken på grund af konkursen inträdt såsom medlem eller genom kassaanslutning vunnit sjukhjälpsrätt i annan fortsättningssjukkassa, skyldig att utan uppskof frånträda medlemskap eller sjukhjälpsrätt i endera af kassorna.

Finnes medlem af fortsättningssjukkassa eller någon, som däri genom kassaanslutning vunnit sjukhjälpsrätt, obehörigen vara medlem eller eljest sjukhjälpsberättigad jämväl i annan fortsättningssjukkassa, skall den, hvilken sålunda äger flerfaldigt medlemskap, äga kvarstå allenast i den fortsättningssjukkassa, hvori inträde först vunnits, och förty uteslutas ur fortsättningssjukkassa, däri medlemskap senare erhållits, samt den, hvilken äger såväl medlemskap som genom kassaanslutning förvärfvad sjukhjälpsrätt, uteslutas från medlemskapet.

113 §.

Fortsättningssjukkassa må ej meddela sjukhjälp åt annan än sjukhjälpsberättigad.

Fortsättningssjukkassa är pliktig att åt enhvar sjukhjälpsberättigad meddela sjukhjälp för den tid, som erfordras, för att han skall äga att för hvarje tidsperiod, omfattande tolf på hvarandra följande månader, bekomma sjukhjälp från sjukkassa, hvaraf han är medlem, och fortsättningssjukkassan för tillhoppa etthundraåttio dagar. Dock må genom bestämmelse i stadgarna fortsättningssjukkassas nämnda förpliktelse kunna sålunda inskränkas, att kassan icke skall vara skyldig att för viss sjukdom samt sjukdom, som inträffat medan väsentlig nedsättning af arbetsförmågan till följd af den förra sjukdomen förefanns, meddela sjukhjälp för längre tid än som erfordras, för att den sjukhjälpsberättigade skall äga att inom den sjukkassa, han tillhör, och fortsättningssjukkassan i förening åtnjuta sjukhjälp för minst etthundraåttio dagar.

114 §.

Särskild klass inom fortsättningssjukkassa må icke meddela sjukhjälp, med mindre antalet sjukhjälpsberättigade i klassen uppgår till etthundra.

115 §.

Nedgår antalet sjukhjälpsberättigade i fortsättningssjukkassa under femhundra eller, om kassan registrerats med mindre antal sjukhjälpsberättigade, under tvåhundra, eller nedgår antalet sjukhjälpsberättigade i klass inom fortsättningssjukkassa under etthundra, åligger det styrelsen att ofördröjligen om förhållandet göra anmälan hos tillsynsmyndigheten. I anledning af anmälan, som afser förstnämnda fall, har till-

synsmyndigheten att, så snart ske kan, meddela beslut, huruvida det må vara fortsättningssjukkassa medgifvet att med mindre antal sjukhjälsberättigade än femhundra fortsätta sin verksamhet. Har sådant medgifvande lämnats och nedgår sedermera antalet sjukhjälsberättigade under tvåhundra, skall anmälan därom af styrelsen ofördröjligen göras hos tillsynsmyndigheten.

116 §.

Fortsättningssjukkassa skall träda i likvidation,

1) då antalet sjukhjälsberättigade, där kassan registrerats med mindre antal sådana än femhundra, nedgått under tvåhundra och sistnämnda antal icke uppnåtts inom tre månader;

2) då antalet sjukhjälsberättigade, där det vid registreringen utgjorde femhundra eller mera, nedgått under femhundra och tillsynsmyndigheten enligt meddeladt beslut funnit det icke kunna medgifvas kassan att med mindre antal sjukhjälsberättigade än femhundra fortsätta sin verksamhet samt sistnämnda tal icke uppnåtts inom tre månader, eller, därest tillsynsmyndigheten funnit skäligt lämna sådant medgifvande som nyss angifvits, antalet sjukhjälsberättigade nedgått under tvåhundra och detta tal ej uppnåtts inom tre månader;

3) då förhållande inträffat, på grund hvaraf enligt bestämmelse i stadgarna kassan skall upphöra med sin verksamhet.

117 §.

Så vidt ej annat framgår af hvad i 107—116 §§ stadgas, skola de med afseende å sjukkassa i 2—16, 18—95 samt 97—106 §§ gifna bestämmelser vara i tillämpliga delar gällande jämväl beträffande fortsättningssjukkassa. Härvid skall dock iakttagas, att vid i 5, 6, 8, 10, 11, 13—15, 18—21 och 23 §§, 49 § sista stycket, 57, 59—61, 65, 66, 75, 84, 101, 104 och 106 §§ stadgas i fråga om medlem af sjukkassa skall afse äfven till följd af kassaanslutning i fortsättningssjukkassa sjukhjälsberättigad.

Vill fortsättningssjukkassa, att jämväl hvad i 49 § första och andra styckena samt 50—52 och 98 §§ sägs om sjukkasmedlem skall gälla för sjukhjälsberättigad, som nyss nämnts, skall bestämmelse därom upptagas i stadgarna.

4 kap. Öfvergångsbestämmelser.

118 §.

Mom. 1. Sökes registrering af sjukkassa eller försättningssjuk-kassa, som utöfvat verksamhet innan denna lag trädt i kraft, skall vid ansökningen fogas dels, därest kassan ej är registrerad enligt lagen om sjukkassor den 30 oktober 1891, de i 5 § 2 mom. angifna handlingar eller, där kassan är registrerad enligt nämnda lag, de i sagda mom. vid 1) och 2) omförmälda handlingar, dels ock redogörelse för kassans tillgångar och skulder äfvensom, där kassan skall meddela begrafningshjälp till högre belopp än tvåhundra kronor, uppgift angående hvilka tillgångar, enligt beslut å sammanträde eller annorledes gifven bestämmelse, äro afsedda för kassans sjukhjälpsverksamhet och hvilka för dess begrafningshjelpsverksamhet, så ock hvilka skulder skola räknas belasta hvardera af nämnda verksamhetsgrenar. Anser tillsynsmyndigheten ytterligare upplysningar angående kassans verksamhet eller dess medlemmar eller till följd af kassaanslutning sjukhjälpsberättigade erforderliga, skola sådana på anmodan ofördröjligen meddelas af kassans styrelse.

Är kassan registrerad enligt ofvannämnda lag den 30 oktober 1891, skall tillika i ansökningen uppgifvas, hos hvilken myndighet kassans registrering skett.

Mom. 2. Sökes registrering af sjukkassa, hvilken utöfvat verksamhet innan denna lag trädt i kraft och som utfäst begrafningshjälp till högre belopp än tvåhundra kronor, äge på tillika därom gjord ansökning tillsynsmyndigheten, ändock att kassans medlemsantal ej öfverstiger tvåhundra, med hänsyn till föreliggande särskilda omständigheter medgifva, att kassan må, utan afseende å hvad i 16 § andra stycket stadgas, utfästa begrafningshjälp till belopp, öfverstigande tvåhundra kronor. Dyligt medgifvande må af tillsynsmyndigheten återkallas, när helst skäl därtill föreligger.

Mom. 3. Varder sjukkassa eller fortsättningssjuk-kassa, som är registrerad enligt lagen den 30 oktober 1891, registrerad enligt denna lag, skall den förra registreringen anses upphäfd och underrättelse om den nya registreringen af tillsynsmyndigheten ofördröjligen meddelas den myndighet, hos hvilken den förra registreringen skett.

Mom. 4. Är någon vid den tid, då en enligt ofvannämnda lag den 30 oktober 1891 registrerad sjukkassa varder registrerad enligt denna

lag, medlem af kassan allenast för beredande af begravningshjälp, och har han, där han inträdt i kassan uteslutande för nämnda ändamål, vunnit inträde före denna lags utfärdande, eller har han, där inträde skett såväl för erhållande af sjukhjälp som för beredande af begravningshjälp, på grund af åtnjuten sjukhjälp förlorat rätt att från kassan bekomma ytterligare sådant understöd, vare han, utan hinder af hvad i 9 § första punkten stadgas, berättigad att allenast för beredande af begravningshjälp kvarstå i kassan, jämväl sedan densamma blifvit registrerad enligt denna lag.

Är någon vid tiden för denna lags utfärdande medlem af särskilda registrerade sjukkassor, äge han utan hinder af bestämmelserna i 12 § kvarstå i dessa kassor, sedan desamma blifvit registrerade enligt denna lag. Afflyttar den, hvilken sålunda kvarstår i skilda kassor, från verksamhetsområdet för någon af kassorna till ort, som ligger inom området såväl för kassa, hvilken den flyttande tillhör, som för annan kassa, vare den förra af sistnämnda kassor pliktig utöfva den i 14 § omförmälda sjukkontroll. Är den nya boningsorten belägen inom området för mer än en, med iakttagande af hvad nu stadgats, till sjukkontroll förpliktad sjukkassa, vare lag som för motsvarande fall i 14 § sägs. Har afflyttning skett från verksamhetsområdet för mer än en af de sjukkassor, i hvilka den flyttande kvarstår, skall för jämförelse, hvarom i 14 § stadgas, hänsyn tagas allenast till den af dessa kassor, hvori den flyttande senast vunnit inträde.

---

119 §.

Genom denna lag upphäfves lagen om sjukkassor den 30 oktober 1891.

120 §.

Denna lag skall träda i kraft den _____; dock att, därest sjukkassa eller fortsättningssjukkassa vid nämnda tid är registrerad enligt lagen om sjukkassor den 30 oktober 1891, samma lag skall fortfara att gälla för kassan, intill dess densamma blifvit registrerad enligt denna lag, likväl ej längre än till utgången af femte året från det denna lag trädt i kraft.

Rättigheter och skyldigheter, hvilka uppkommit innan denna lag vunnit tillämplighet å kassa, skola bedömas efter äldre lag, hvarvid dock skola gälla, dels att rättigheter, som nu sagts, ej må vid domstol eller annan myndighet göras gällande af kassa, som ej registrerats enligt denna lag, och dels att medlem af sjukkassa, som blifvit registrerad enligt denna lag, icke i något fall äger vidsträcktare rätt att kvarstå i kassan allenast för beredande af begrafningshjälp eller att tillhöra jämväl annan enligt denna lag registrerad sjukkassa än i 9 och 12 §§ samt 118 § 4 mom. stadgas.

Utdrag af protokoll, hållet i Kungl. Maj:ts lagråd torsdagen den 28 april 1910.

Närvarande:

Justitieråden: QUENSEL,
friherre MARKS VON WÜRTEMBERG,
PETRÉN,
Regeringsrådet WALL.

Enligt lagrådet tillhandakommet utdrag af protokollet öfver civilärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet den 11 mars 1910, hade Kungl. Maj:t förordnat, att lagrådets utlåtande skulle, för det ändamål § 87 regeringsformen omförmäler, inhämtas öfver ett inom civildepartementet upprättadt förslag till lag om sjukkassor.

Förslaget, som finnes bilagdt detta protokoll, hade inför lagrådet föredragits af hofrättsrådet Karl Johan Stenström; och blef detsamma nu företaget till slutlig behandling.

Lagrådet och dess särskilda ledamöter yttrade beträffande:

Förslaget i dess helhet.

Justitierådet friherre *Marks von Würtemberg*, med hvilken justitierådet *Petrén* och regeringsrådet *Wall* instämde:

När det gäller att genomföra en ny lagstiftning om sjukkassor, måste det naturligen framstå såsom ett hufvudspörsmål, huruvida den sociala sjukförsäkringen fortfarande bör byggas på frivillighetens grund eller, såsom i flere främmande länder skett, göras obligatorisk. Härom råda som bekant olika meningar, om ock antalet af dem, som i vårt

land förorda ett omedelbart införande af försäkringstvång, synes vara jämförelsevis litet.

Nekas kan väl icke, att från social synpunkt den obligatoriska försäkringen äger vissa företräden framför den på frivillighetens grund hvilande. Framför allt torde det ligga i öppen dag, att det obligatoriska systemet är bäst ägnadt att effektivt genomföra hvad man först och främst eftersträfvat: att låta sjukförsäkringen omfatta den stora mängden af egentliga kroppsarbetare. Att emellertid äfven den frivilliga sjukkasserörelsen kan, särskildt om den verksamt stödes af staten, vinna en mycket omfattande utbredning bland befolkningens fattigare lager, visar erfarenheten från flere främmande länder, i främsta rummet Danmark. Den utveckling sjukkasseverksamheten i vårt land, med det jämförelsevis obetydliga och efter mindre lämpliga grunder fördelade statsunderstöd den hittills åtnjutit, har att uppvisa synes ock lämna rum för förhoppning, att den, kraftigare stödd och byggd på mera rationella grunder, skall kunna i betydligt större omfattning än hittills fylla de anspråk samhället ställer på densamma. Det lärer väl ej heller kunna bestridas, att ett sjukkasseväsen, som på frivillighetens grund utvecklas till större betydenhet, just i sin karaktär af frivillighet och därmed sammanhängande mått af själfstyrelse besitter ett visst företräde framför ett system af obligatorisk försäkring.

En närmare utveckling af de skäl, som kunna anföras för och emot det ena och det andra systemet, lärer ej nu erfordras, utan kan i detta afseende hänvisas till hvad som yttrats i motiven till det kommittéförelslag, på hvilket det nu föreliggande förslaget är byggdt, samt de utlåtanden, som afgifvits öfver nämnda kommittéförelslag. Att bilda sig något bestämdt omdöme i detta ämne förefaller synnerligen vanskligt, helst som någon mera genomförd utredning rörande införande hos oss af ett eller annat på försäkringstvång byggdt system icke ingått i de senast utsedde kommitterades uppdrag eller eljest från något håll förekommit.

För min del tilltror jag mig emellertid ingalunda att af hänsyn till den obligatoriska försäkringens möjliga företräden afstyrka det nu föreliggande förslaget, då det uppenbarligen är af vikt, att staten utan dröjsmål verksamt inskrider på den sociala sjukförsäkringens område, och utsikterna att inom en närmare framtid genomföra ett på tvångsförsäkring byggdt system torde vara ganska ringa. Men det har synts mig böra framhållas, såväl att spørgsmålet om obligatorisk eller frivillig sjukförsäkring måhända icke är moget för en fullt definitiv lösning, som ock att detta förhållande icke torde behöfva utgöra något bestämdt hinder för förslagets genomförande.

Lagrådet:

Förslaget skiljer mellan registrerade och oregistrerade sjukkassor. Den rättsställning, som enligt förslaget skall tillkomma de senare, är emellertid af den prekära natur, att de näppeligen kunna i nämnvärd omfattning utöfva sådan verksamhet, som tillhör en sjukkassa. Det vida öfvervägande antalet sjukkassor måste alltså, om förslaget genomföres, söka erhålla registrering och för sådant ändamål inrätta sig i enlighet med förslagens bestämmelser om registrerade sjukkassor. Dessa bestämmelser äro i väsentliga delar afpassade med tanke på sjukkasserörelsens sociala uppgifter och lämpa sig i dessa delar mindre väl för kassor, hvilka omfatta allenast mera burgna samhällsmedlemmar. Såsom exempel kunna anföras de bestämmelser förslaget innehåller i fråga om minimiantalet medlemmar, om medlemskap i flere kassor, om skyldighet att utan ersättning tillhandagå annan sjukkassa med sjukkontroll, om minimum för sjukhjälpstid, om afvägande af de fasta afgifternas belopp, om skyldighet att åttlyda tillsynsmyndighetens anvisningar. För en kassa, hvars medlemmar befinna sig i en relativt god förmögenhetsställning och kunna antagas vara i stånd att själfva tillvarataga sina intressen gentemot kassan och dess öfriga medlemmar, äro dylika bestämmelser ej af behovet påkallade men kunna lätt nog komma att verka tryckande och i vissa fall omöjliggöra anordningar, som kunde finnas önskvärda och lämpliga. Huruvida kassor af nu antydd beskaffenhet i nämnvärd omfattning förekomma och huruvida de i sådant fall fylla något verkligt behof är svårt att bedöma, då tillgänglig statistik ej härutinnan lämnar ledning och andra upplysningar äfven saknas. Skulle dessa kassor emellertid vara af någon egentlig betydelse, låge häri en beaktansvärd invändning mot förslaget i det hela, och det vore då tilläfventyrs af nöden att återgå till den uppdelning mellan erkända och allenast registrerade kassor, som förekom i äldre arbetareförsäkringskommitténs förslag af år 1889.

2 §.

Lagrådet:

Syftet med det i paragrafen intagna förbud mot verksamhet, som är att anse såsom särskild rörelse, torde kunna bättre uttryckas med en bestämmelse, att sjukkassa ej må utöfva verksamhet, som uppenbarligen är främmande för det ändamål, kassan enligt 1 § skall fullfölja.

5 §.

Lagrådet:

Enligt sista stycket af 2 mom. skola de handlingar, hvilka jämlikt sagda mom. böra bifogas registreringsanmälan, vara till riktigheten styrkta af notarius publicus eller med styrelseledamöternas egenhändiga, bevittnade namnunderskrifter. Att, såsom förslaget härutinnan synes innebära, uppdraga åt notarius publicus att bestyrka riktigheten af de uppgifter, som vid 3) i samma mom. omförmålas, lärer emellertid ej vara lämpligt, då ett åliggande af dylik art skulle vara helt och hållet främmande för den verksamhet, som nämnda tjänsteman i öfrigt har att utöfva. Stadgandena i 2 mom. torde alltså böra undergå sådan ändring, att omförmålda uppgifter skola undertecknas af styrelseledamöterna och dessas namnunderskrifter styrkas af vittnen.

6 §.

Lagrådet:

De penningbidrag, som en sjukkassa kan äga utkräfvä af sina medlemmar, utgöras i främsta rummet af afgifter, hvarmed i förslaget förstås bidrag, hvilkas belopp är i stadgarne bestämdt eller kan med deras ledning på förhand beräknas.

I andra rummet kan därjämte, om stadgarne sådant medgifva, ifrågakomma uttaxering, d. v. s. uttagande af bidrag, hvilka ej kunna på förhand beräknas utan bero på särskildt beslut. Afgifterna åter äro enligt förslagets terminologi, sådan den framträder i förevarande paragraf jämförd med 20 §, af två slag: 1) de fasta, hvarmed förstås sådana som upptagas för sjukhjälpsverksamheten samt för begravningshjälpsverksamheten där sådan förekommer, och 2) andra afgifter, d. v. s. de som upptagas för ändamål, hvilket ej kan inbegripas under den egentliga sjukhjälps- och begravningshjälpsverksamheten. Dessa beteckningssätt förefalla så till vida mindre egentliga, som enligt gängse språkbruk uttrycket fasta afgifter, satt i relation till uttaxering, torde omfatta alla till beloppet bestämda eller beräkneliga afgifter, de må utgå för det ena eller andra ändamålet.

En mera språkriktig terminologi torde utan svårighet kunna genomföras genom någon ändring i 6 och 20 §§ samt i vissa andra delar af förslaget.

7 §.

Lagrådet:

Stadgandet i paragrafens sista stycke om skydd för registrerad sjuk-kassas firma torde böra utvidgas så, att dylikt skydd beredes icke allenast, såsom förslaget innehåller, därest kassan registrerats enligt den tilltänkta nya lagen, utan äfven i fråga om kassa, som är registrerad enligt nu gällande lag. Jämlikt 120 § i förslaget skall nämligen kassa af sistnämnda art vara berättigad att under fem år efter den nya lagens ikraftträdande fortsätta sin verksamhet i enlighet med bestämmelserna i den äldre lagen, och tydligt torde vara att kassa, som begagnar sig af denna rätt, bör under tiden åtnjuta samma skydd för sin firma som kassa, hvilken registrerats enligt den nya lagen.

8 §.

Lagrådet:

Stadgandet i andra stycket innebär, att ändring af en redan registrerad sjuk-kassas stadgar i syfte att göra ledamotskap i förening eller annat samfund till villkor för medlemskap i sjuk-kassan aldrig skulle kunna ske, ej ens om sjuk-kassans samtliga medlemmar vore ense om önskvärdheten af en sådan ändring. Någon annan utväg att realisera en sådan önskan hos sjuk-kassans medlemmar skulle således ej stå till buds än att låta kassan gå i likvidation, hvarefter en ny sjuk-kassa kunde bildas, i hvars stadgar den önskade bestämmelsen från början inflöte.

Det syfte, som med stadgandet afsetts att vinna, torde emellertid kunna i hufvudsak ernås genom ett tillägg till 57 §, hvilket af andra skäl synes vara erforderligt. Stadgandet i andra punkten af 8 § sammanhänger nämligen nära med frågan om villkoren för införande i stadgarna af nya grunder för medlems uteslutande ur sjuk-kassa.

Då man tager i betraktande, att medlem, som uteslutes ur sjuk-kassa, icke äger att utbekomma något af kassans tillgångar och sålunda går förlustig icke blott de afgifter, han erlagt för bekommande af sjuk-hjälps, i den mån de ej motsvaras af erhållet understöd, utan ock, där kassans verksamhet omfattar meddelande af begravningshjälp, de för utbekommande af sådant understöd inbetalta bidragen, synes det till skyddande af medlemmarnes rätt vara nödigt föreskrifva, att stadge-ändring, som innebär införande af någon förut icke i stadgarna angifven grund för medlems uteslutande ur sjuk-kassa, icke må, såvidt den

skall afse jämväl dem, som vid frågans afgörande redan voro medlemmar af sjukkassan, kunna genomföras mot någon medlems bestridande. Införande af en dylik föreskrift i 57 § skulle bereda skydd mot sådan ändring af sjukkassas stadgar, att ledamotskap i förening eller annat samfund blefve i fråga om redan befintliga medlemmar uppställdt såsom villkor för bibehållande af medlemskap i sjukkassan.

Under förutsättning att det sålunda förordade tillägget till 57 § införes, torde andra stycket af 8 § kunna utgå.

10 §.

Lagrådet:

Hvarken i gällande lag eller i föregående förslag till ny lagstiftning om sjukkassor uppställes hinder mot att i sjukkassas stadgar intages bestämmelse om skyldighet för medlem att i sjukkassan kvarstå, efter det han anmält sig vilja därur utträda. Tillräcklig anledning synes saknas att genom den nu tillämnade lagstiftningen helt och hållet omöjliggöra en dylik bestämmelse. För den händelse att obegränsade afgifter till sjukkassa ej kunna beslutas, synes det ej böra förvägras kassan att stadga skyldighet för medlem att efter anmälan om utträde kvarstå i kassan under viss tid, för hvilken dock ett maximum bör i lagen stadgas. Såsom förebild till bestämmelse härutinnan torde kunna ifrågakomma 14 § i Kungl. Maj:ts för innevarande års riksdag framlagda förslag till lag om föreningar.

11 §.

Lagrådet:

Hvad som åsyftas med föreskriften i paragrafens sista stycke är ej fullt tydligt. Ordalagen synas innebära förbud mot att i stadgarna intaga bestämmelser, hvarigenom vissa medlemmar eller medlemsgrupper betungas med afgifter, som ej skola gälla för medlemmarne i allmänhet, eller eljest för en del medlemmar särskilda villkor för medlemskapets bibehållande uppställas; dock att från detta förbud synes vara åsyftadt att medgifva undantag för sådana fall, där uteslutning ur kassan skulle kunna ifrågakomma, så att för dylikt fall särskild tunga kunde påläggas den till uteslutning förfallne, i händelse han finge kvarstanna. Af 2 mom. i 20 § framgår emellertid, att de afgifter, som i förslaget benämnas fasta medlemsavgifter, d. v. s. de, som utgå för sjukhjälp- och begravningshjälpverksamhet, kunna vara olika för särskilda grupper af medlemmar, men att olikhet därvid ej får betingas af annat förhållande

än olikhet i understödsrätt eller i sjukdoms- eller dödsfallsrisk eller sådan särskild omständighet, som nämnes i 21 §. I betraktande häraf torde det få antagas, att sista stycket af 11 §, i hvad det rör afgifter, har afseende allenast å de afgifter, som enligt förslaget terminologi ej äro fasta, d. v. s. de, som utgå för andra ändamål än sjukhjälps- och begravningshjälpsverksamhet. En regel om dessa afgifters likformighet synes emellertid, därest den skall inflyta i lagen, ej hafva sin rätta plats i 11 § utan snarare i 20 §, som handlar om afgifter.

Huruvida det, i händelse en sådan regel uppställes, är lämpligt att beträffande medlemmar, som enligt stadgarne skulle kunna uteslutas, göra undantag från regeln, kan förefalla tvifvelaktigt, men tillräcklig anledning att medgifva dylikt undantag torde näppeligen föreligga.

Det förbud sista stycket i 11 § synes innehålla mot stadgebestämmelser, hvarigenom för vissa kategorier af medlemmar föreskrifvas särskilda åligganden af annan art än afgifts erläggande, torde knappast vara lämpligt. Förhållanden kunna tänkas, där det torde vara i sin ordning att pålägga vissa medlemsgrupper, exempelvis dem, som flytta utom kasans verksamhetsområde, vissa särskilda åligganden, såsom i afseende å intygs anskaffande, afgifters insändande m. m.

Med hänsyn till hvad nu blifvit anfördt hemställes, att sista stycket i paragrafen måtte utgå.

13 §.

Lagrådet:

De i andra punkten förekommande orden »för kalenderår» torde böra utgå såsom onödiga och måhända vilseledande.

15 §.

Lagrådet:

Föreskriften i mom. 3 innebär, att sjuk-kassa, sedan sjukhjälp på grund af viss sjukdom börjat meddelas, icke äger att vidtaga vare sig höjning eller sänkning af sjukhjälp för denna sjukdom. Något giltigt skäl synes emellertid icke kunna anföras, hvarför det skulle vara förbjudet för en sjuk-kassa att, om den så finner lämpligt, bestämma, att beslut om höjning af sjukhjälp skall tillämpas jämväl i fråga om sjukdom, för hvilken vid beslutets fattande understöd redan börjat utgå. Hvad i momentet finnes föreskrifvet synes därför böra utbytas mot en bestämmelse af hufvudsakligt innehåll, att beslut om sådan ändring i stadgarne, som medför inskränkning i sjuk-kassans skyldighet att med-

dela sjukhjälp, ej skall äga tillämpning i fråga om sjukdom, för hvilken rätt till sjukhjälp redan inträdt. En bestämmelse af nu angifvet innehåll torde helst böra hafva sin plats i 59 §.

Af stadgandet i mom. 4, att sjukhjälp i penningar ej må för själf-försörjande medlem understiga en krona för söckendag, synes framgå, att i sjukkassas stadgar må föreskrifvas, att sjukhjälp skall utgå alle nast för söckendagar. En dylik anordning skulle emellertid föranleda betänkliga svårigheter vid tillämpning af bestämmelserna i mom. 7. Därest en sjukkassa lämnar sjukhjälp endast för söckendagar, synes det nämligen vara tvifvelaktigt, huruvida uti det i mom. 7 bestämda antal dagar, hvarunder sjukhjälp minst skall utgå, må inräknas sön- och helgdagar. Vidare skulle det, i händelse medlem i sådan kassa träffas af olycksfall, möta svårighet att afgöra, huruvida kassan ägde rätt att under de första sextio dagarna efter olycksfallet inskränka sig till att betala det understöd, som skulle kunna ifrågakomma för annan sjukdom, eller vore pliktig att därutöfver erlægga sjukhjälp för de under nämnda tid infallande sön- och helgdagar. Det torde därför vara nödigt att antingen förtydliga bestämmelserna i mom. 7 eller ock, hvilket synes vara lämpligast, meddela föreskrift, att sjukhjälp i penningar skall utgå med visst belopp för hvarje dag.

18 §.

Lagrådet:

Den åtgärd, som enligt tredje stycket af denna paragraf kan under där angifna förutsättning å sammanträde beslutas, synes innebära ett betydande ingrepp i den rätt, som af kassans särskilda medlemmar förvärfvats genom erläggande af bidrag till kassan. Synnerligen starkt framträder detta i fråga om en sjukkassa med vidsträcktare verksamhetsområde, om den ifrågavarande sjukdomen är gängse endast inom en begränsad del af området och beslutet sålunda i verkligheten drabbar endast de medlemmar, som vistas å den af sjukdomen hemsökta orten.

Ett stadgande om rätt för sjukkassa att till skydd mot fullständig ekonomisk undergång vidtaga åtgärd, som här är i fråga, torde måhända icke kunna undvaras; men det synes vara nödigt att bereda någon garanti mot att beslut därom vinner tillämpning, med mindre fullgiltiga skäl föreligga. Detta torde kunna ske genom en bestämmelse, att för giltigheten af beslut, hvarom i förevarande stycke förmäles, fordras tillsynsmyndighetens godkännande.

19 §.

Lagrådet:

Enligt förslaget må klass, som skall bereda sjukhjälp, icke meddela sådant understöd, med mindre antalet sjukhjälpförsäkrade medlemmar i klassen uppgår till tjugufem. Om således medlemsantalet exempelvis nedgår till femton, förlora dessa femton sin rätt till sjukhjälp i klassen. Då man ej kan räkna med möjligheten, att enstaka nya medlemmar ingå i en klass, som vid deras inträde är förhindrad att meddela sjukhjälp, skulle således de femton kvarstående medlemmarna aldrig kunna åter bli berättigade till understöd i sin klass, såvida ej minst tio nya medlemmar samtidigt däri inträdde. Att de sålunda nödställda medlemmarna kunna vinna inträde i annan klass är ingalunda gifvet, då stadgarnes bestämmelser i fråga om klassindelningen kunna ligga hindrande i vägen. Äfven om inträde i annan klass, högre eller lägre än deras egen, stode dem öppen, skulle ett begagnande af denna utväg för dem medföra antingen ökade afgifter eller minskad sjukhjälp. Till undvikande af dessa missförhållanden synes beträffande klass, som skall bereda sjukhjälp, böra införas ett stadgande, motsvarande hvad som enligt förslaget skulle gälla i fråga om klass, som är afsedd att bereda begravningshjälp, eller att i klassen icke må meddelas sjukhjälp, med mindre antalet medlemmar i klassen uppgår till tjugufem, dock att, där medlemmarnes antal varit minst tjugufem men sedermera nedgått därunder, sjukhjälp må i klassen fortfarande tilldelas däri kvarvarande medlemmar.

20 §.

Lagrådet:

Med fasta medlemsavgifter, som äro lika för alla kassans medlemmar, torde icke annat än undantagsvis en sjukkassa kunna i längden uppehålla sin verksamhet. Afgifter, som ej äro i någon mån afpassade efter de olika risker, som ifrågakomma, måste nämligen förr eller senare framstå såsom oskäligen gent emot dem, som med hänsyn till lefnadsålder eller andra förhållanden äro i mindre grad än de öfriga utsatta för risk, hvarom fråga är. Följden häraf torde blifva, att den för kassans bestånd nödiga rekrytering af dylika personer ej i längden kan påräknas. Också kan man — om än i ett afsevärdt antal sjukkassor medlemsavgifterna fortfarande äro i det närmaste lika för alla medlemmarna — i sjukkasserörelsen spåra en sträfvan att afpassa avgifterna efter de olika riskerna med hänsyn till ålder, hälsotillstånd, yrken m. m., och ett

fortgående i denna riktning är att förvänta, i samma mån sjukkasornas växa i storlek och därmed de personliga band försvagas, som för närvarande i ett stort antal fall tjäna att sammanhålla sjukkasmedlemmar. Att under dessa förhållanden så affatta bestämmelsen om afgifterna, att såsom hufvudregel synes framstå, att de böra vara lika för alla medlemmar, torde vara mindre välbetänkt. Lämpligare synes vara att i lagen icke gifves företräde åt vare sig det ena eller andra systemet utan allenast åt tillsynsmyndigheten anförtros att öfvervaka, att afgifterna differentieras i den mån kassans soliditet det erfordrar. Hvad som i första punkten af 2 mom. bör utsägas torde alltså vara allenast, att annan olikhet i afgifterna ej må förekomma, än som föranledes af olikhet medlemmarne emellan i afseende å understödsrätt eller sjukdoms- eller dödsfallsrisk eller betingas af sådan bestämmelse i stadgarna, som angifves i 21 §.

I öfrigt erinras om hvad vid 6 § blifvit yttradt.

22 §.

Lagrådet:

Då hvarken af det nu föreliggande förslaget eller af 1855 års förordning om handelsböcker tydligt framgår, huruvida bestämmelserna i nämnda förordning skola vara tillämpliga i fråga om den bokföring, som åligger sjukkassa, torde uttryckligt stadgande i ena eller andra riktningen vara erforderligt.

Hvilket innehåll än gifves åt ett sådant stadgande, lär det blifva behöfligt, att särskilda föreskrifter i fråga om bokföringen meddelas af tillsynsmyndigheten, hvadan bestämmelsen i sista stycket af paragrafen synes böra göras ovillkorlig.

23 §.

Lagrådet:

Därest det ändamål, som åsyftas med de föreslagna bestämmelserna om fondbildning skall ernås, synes det vara nödigt, att kassans räkenskaper föras så, att däraf framgår, hvilka kassans tillgångar utgöra fond, och, i händelse såväl sjukhjälps- som begravningshjälpsfond skola finnas, af hvilka tillgångar hvardera fonden består. En föreskrift om räkenskapernas förande på nu angifvet sätt torde böra i lagen inflyta.

39 §.

Justitierådet friherre *Marks von Württemberg* och regeringsrådet *Wall*:
 Förbudet för styrelsen att utan sjukkassesammanträdes bemyndigande afyttra eller under nyttjanderätt upplåta den väsentligaste delen af sjukkassas egendom synes genom sin obestämdhet kunna gifva anledning till osäkerhet och dessutom lätt kunna kringgåas genom föryttande eller upplåtande i särskilda omgångar. Det senare gäller äfven förbudet att afyttra eller upplåta all kassans egendom, ett förbud som för öfrigt endast i samband med det nyssnämnda torde äga något praktiskt värde. Med hänsyn härtill hemställes om uteslutande af omförmälda förbudsbestämmelser.

41 §.

Lagrådet:

Bestämmelserna i denna paragraf synas lämpligen hafva sin plats i sammanhang med de stadganden, som afse tillsyn å sjukkassor.

49 §.

Lagrådet:

Inom sjukkasserörelsen lära exempel icke saknas å den anordning, att frågor, som i allmänhet skola behandlas å sjukkassesammanträde eller sådan sammankomst af delegerade, som omförmäles i andra stycket af förevarande paragraf, i stället kunna göras till föremål för allmän omröstning bland medlemmarne. Stadgandena i första och andra styckena torde emellertid, sammanställda, utesluta en dylik anordning. Då giltig anledning härtill ej synes föreligga, hemställes om sådan ändring i paragrafens affattning, att möjlighet lämnas öppen för intagande i stadgarne af bestämmelser, som äfven annorledes än i andra stycket afses afvika från första styckets föreskrift om sjukkassesammanträde.

Beträffande sådan sammankomst af delegerade, som i andra stycket afses, innehåller förslaget, att bestämmelserna om sjukkassesammanträde skola i tillämpliga delar gälla. I detta hänseende synes emellertid undantag böra göras för det i 50 § förekommande stadgandet om rätt för sjukkassemédlem att å annan medlem öfverlåta utöfvande af rösträtt å sjukkassesammanträde. För öfrigt torde föreskriften om sammankomst af delegerade lämpligen kunna utbrytas ur 49 § och erhålla plats i en fristående paragraf i slutet af afdelningen om sjukkassesammanträde.

51 och 52 §§.

Lagrådet:

I de fall, som angifvas i 52 §, skulle såväl tillsynsmyndigheten som magistrat eller kronofogde äga att på anmälan af sjukkassemédlem utlysa sjukkassesammanträde. Att dylik befogenhet tillägges två olika myndigheter synes emellertid kunna medföra olägenheter, då det skulle kunna inträffa, att båda myndigheterna hvar för sig utlyste sammanträde. Lämpligast synes vara att befogenhet i detta hänseende tillkommer allenast tillsynsmyndigheten. Dels torde nämligen, om sådana fall inträffa, som i 52 § afses, tillsynsmyndigheten under alla omständigheter böra erhålla kunskap därom, och dels synes det vara nödigt, att tillsynsmyndigheten äfven i andra fall tillerkännes rätt att utlysa sjukkassesammanträde. Skall tillsynsmyndigheten kunna vederbörligen fullgöra sina åligganden, lär den nämligen böra äga befogenhet att, när helst den så finner nödigt, hos sjukkasseyrelsen begära utlysande af sjukkassesammanträde och att, där styrelsen ej inom viss kort tid ställer sig sådan begäran till efterrättelse, själf utlysa dylikt sammanträde.

Det hemställes därför, att ett stadgande af sist angifna innehåll införas å lämpligt ställe och att den i 52 § omförmälda rätt att utlysa sjukkassesammanträde tillerkännes allenast tillsynsmyndigheten.

De skäl, som tala för nu gjorda hemställan, synas jämväl böra föranleda, att revisorerna, i händelse de med stöd af stadgandet i 51 § hos styrelsen påkalla utlysandet af extra sjukkassesammanträde, skola vara pliktiga att ofördröjligen lämna tillsynsmyndigheten underrättelse om denna åtgärd.

57 §.

Lagrådet:

Efter hvad förarbetena till förslaget gifva vid handen, är åsyftadt, att den rätt till begravningshjälp, som af medlem förvärfvats, bör vara honom en gång för alla tillförsäkrad. Denna tanke torde böra på tydligare sätt, än i förslaget skett, komma till uttryck. I sådant syfte hemställes, att i 57 § måtte införas en bestämmelse, att den begravningshjälp, som en gång blifvit för medlem af sjukkassa bestämd, ej må utan hans samtycke genom ändring i stadgarne minskas.

I öfrigt erinras om den vid 8 § gjorda anmärkning.

58 §.

Justitierådet friherre *Marks von Württemberg* och regeringsrådet *Wall*:
Det stadgande paragrafen innehåller om kvalificerad majoritet för

beslut om föryttrande eller upplåtande under nyttjanderätt af all sjukkassas egendom eller den väsentligaste delen däraf synes genom sin obestämdhet kunna föranleda olägenheter och rättsförluster, särskildt när det gäller fast egendom. Med hänsyn härtill hemställes om stadgandets uteslutande.

Skulle stadgandet emellertid komma att kvarstå, torde i paragrafen böra vidtagas sådan jämkning, att med beslut, som omedelbart åsyftar föryttrande eller upplåtelse af all kassans egendom eller den väsentligaste delen däraf, otvetydigt likställes beslut, hvarigenom styrelsen erhåller befogenhet till dylik åtgärd.

59 §.

Lagrådet:

Skäl synes ej förefinnas att inskränka giltigheten af stadgandet i andra stycket till de i 6 § vid 7) omförmälda afgifterna, utan torde detta stadgande böra gälla alla bidrag, äfven sådana som på grund af särskildt beslut skola uttaxeras på medlemmarne.

83 §.

Lagrådet:

Enligt bestämmelsen i 6 § vid 10) skall i stadgarne angifvas, huru medel, som icke äro erforderliga för löpande utgifter, skola göras fruktbarande och säkerhetshandlingar förvaras. Rörande det materiella innehållet af stadgarnes föreskrifter i dessa ämnen innehåller förslaget emellertid icke någon bestämmelse. Vid sådant förhållande synes det vara nödigt, att pröfningsrätt härutinnan tillerkännes tillsynsmyndigheten; och torde därför i förevarande paragraf bland de skäl, som skola föranleda vägran af registrering, böra upptagas, att stadgarnes föreskrifter uti ifrågavarande ämnen finnas icke vara betryggande.

89 §.

Lagrådet:

Enligt 86 § skall en samling af hvad i sjukkasseregistret införts, med undantag af underrättelse om sjukkassas konkurs, genom det allmännas försorg efter hand befordras till trycket och förses med register för hvarje år; och skall, i den mån samlingen tryckes, densamma

öfversändas till hvarje domstol och öfverexekutor. Jämlikt 89 § kan ändring i förhållande, som registret utvisar, icke med laga verkan åberopas mot annan än den, som visas hafva ägt vetskap om ändringen. Med sistnämnda stadgande lärer emellertid ej — såsom dess affattning kunde låta förmoda — vara afsedt, att hvad registret utvisar skall anses vara genom införandet i registret bragt till allmän kännedom, utan allenast att den, som tagit kännedom om registret, må trygga sig till dess uppgifter, äfven om däri angifna förhållanden undergått ändringar, som ej registrerats och om hvilka vetskap ej heller annorlunda vunnits. Enligt förslaget är icke heller på annat sätt sörjdt för att hvad i registret införes varder så kungjordt, att en presumtion rimligen kan uppställas, att det kommit till tredje mans kännedom.

I det för innevarande års riksdag framlagda förslag till lag om föreningar föreskrifves däremot i detta afseende (92 §), att hvad i föreningsregistret införes, med undantag af underrättelse om föreningskonkurs, skall genom Konungens befallningshafvandes försorg ofördröjligen kungöras såväl i allmänna tidningarna som ock i den stads tidning, där Konungens befallningshafvande har sitt säte, eller, om flera tidningar där utgifvas, i den af dessa, där allmänna påbud för staden vanligen meddelas, hvarjämte i fråga om en samling för hela riket af hvad sålunda i allmänna tidningarna kungjorts meddelas enahanda bestämmelser som i förslaget till lag om sjukkassor angående en samling af hvad i sjukkasseregistret införes. Såsom följd af denna föreskrift om kungörande stadgas vidare i förslaget till lag om föreningar (96 §), att det, som blifvit infördt i föreningsregistret och kungjordt i ortstidningen, skall anses hafva kommit till tredje mans kännedom, där ej af omständigheterna framgår, att han hvarken haft eller bort hafva kunskap därom, samt att, innan sådant kungörande skett, det förhållande, som blifvit eller bort blifva i registret antecknadt, icke kan med laga verkan åberopas mot annan än den, som visas hafva ägt vetskap därom.

Giltiga skäl att i fråga om sjukkassorna afvika från de grundsatser, som sålunda föreslagits beträffande föreningar, torde ej föreligga; och hemställes förty, att i förevarande förslag måtte införas bestämmelser, motsvarande ofvanberörda i förslaget till lag om föreningar upptagna.

Ett bifall till denna hemställan medför någon jämkning i 95 §.

Skulle åter lagrådets hemställan ej vinna afseende, erfordras sådant förtydligande af 89 §, att dess ofvan angifna innebörd klarare framträder.

Justitieråden friherre *Marks von Württemberg* och *Petrén* samt regeringsrådet *Wall*:

Med hänsyn till sjukkasseverksamhetens samhällsnyttiga karaktär synes det kunna ifrågasättas, huruvida icke kostnaden för det utaf lagrådet förordade kungörande af anmälningar till sjukkasseregistret bör bestridas af det allmänna.

90 §.

Lagrådet:

Då enligt förslaget Konungens befallningshafvande i sin egenskap af öfverexekutor städse kommer att äga tillgång till den tryckta samlingen af anmälningar till sjukkasseregistret, synes det böra åläggas nämnda myndighet att äfven i ärenden, som den i annan egenskap än den nyss angifna handlägger, tillgodogöra sig samlingens innehåll på sätt i förevarande paragraf afses. En dylik ändring synes desto hällre böra i paragrafen vidtagas, som densamma därigenom bringas till önskvärd öfverensstämmelse med motsvarande paragrafer i lagförslagen rörande aktiebolag och föreningar.

93 §.

Lagrådet:

I andra punkten af första stycket upptagas de fall, i hvilka tillsynsmyndigheten skall vara pliktig att i underrättelse om meddeladt beslut angifva skälen för beslutet. Sådan skyldighet skulle åligga tillsynsmyndigheten bland annat i den händelse, att genom beslutet vägrats medgifvande enligt 41 eller 115 §, d. v. s. att tillsynsmyndigheten icke medgifvit sjukkassa, hvars medlemsantal nedgått under etthundra, eller fortsättningskassa, hvars medlemsantal nedgått under femhundra, att fortsätta sin verksamhet. Då emellertid, såsom vid jämförelse med bestämmelserna i 4 och 108 §§ framgår, dylikt medgifvande torde böra lämnas allenast i händelse särskilda omständigheter därtill föranleda, synes det icke böra åläggas tillsynsmyndigheten att i nu nämnda fall anföra skäl för sin vägran.

Enligt hvad paragrafen innehåller, skall, i händelse sjukkassa vill anföra besvär öfver beslut af tillsynsmyndigheten och underrättelse om beslutet försändts med allmänna posten, besvärstiden räknas från tredje

dagen efter det underrättelsen för befordran aflämnades å postanstalt. Denna anordning synes emellertid vara föga tillfredsställande, då det ofta skulle kunna möta svårighet för sjukkassa att erhålla kännedom om dagen för underrättelsens aflämnande å postanstalt, hvartill kommer svårigheten för sjukkassa att, i händelse försändelse förkommit, åvägbringa bevisning därom. Lämpligare synes därför vara att dels ålägga tillsynsmyndigheten att, där underrättelse om beslutet ej öfverlämnas till någon, som äger företräda sjukkassan, ofördröjligen i rekommenderadt bref öfversända sådan underrättelse till kassan, dels ock stadga, att besvärstiden i hvarje fall skall räknas från beslutets dag. Skulle, i händelse denna hemställan bifalles, den föreslagna besvärstiden, trettio dagar, anses vara för knappt tillmätt för de sjukkassor, som hafva sitt säte i de nordligaste länen, torde för dessa kassor kunna bestämmas en något längre besvärstid.

Stadgandet i paragrafens sista stycke, med hvilket afses att reglera besvärstiden då annan än sjukkassa vill klaga öfver beslut af tillsynsmyndigheten, omnämner endast det fall, att begäran om åtgärd, som i 88 § sägs, blifvit afslagen. Då klagan af annan än sjukkassa kan förekomma jämväl i andra fall, t. ex. i händelse tillsynsmyndigheten vägrat efterkomma en af sjukkassemédlem jämlikt 52 § framställd begäran om utlysande af sjukkassesammanträde, bör emellertid åt stadgandet gifvas en vidsträcktare affattning. Bestämmas för sjukkassa i de nordligaste länen längre besvärstid än trettio dagar, torde den längre tiden böra gälla i fråga om hvarje klagan öfver beslut af tillsynsmyndigheten, som afser sådan kassa.

94 §.

Lagrådet:

I motiveringen till 83 § i kommitterades förslag till lag om sjukkassor anföres, att då fråga om frihet från stämpelafgift, hvarom oftast stadgas i utländska lagstiftningar om sjukkassor, i vårt land skall afgöras i annan ordning än den, som gäller för stiftande af civillag, stadgande därutinnan icke kunnat inrymmas i lagförslaget. Följaktligen lærer med uttrycket »afgiftsfritt» i förevarande paragraf icke åsyftas frihet från stämpelafgift. Detta framgår dock icke med tydlighet af paragrafens ordalydelse.

Men äfven om bestämmelsen sålunda afser endast lösen för expedition, hvarom här är fråga, synes en föreskrift i sådant syfte icke hafva

sin rätta plats i förevarande lag utan hellre böra inflyta i förordningen om expeditionslösen.

Följaktligen hemställes, att 94 § måtte ur lagförslaget uteslutas.

97 §.

Lagrådet:

I förut omförmälda förslag till lag om föreningar stadgas straff för styrelseledamot, som uppsåtligen låter verkställa utbetalning af ekonomisk förenings tillgångar i vidsträcktare mån, än att återstående tillgångar öfverskjuta skulderna med visst belopp. För föreningar torde denna straffbestämmelse tillfyllest supplea allmänna strafflagens påföljder för de fall, där styrelseledamot obehörigt använder omhänderhafda medel.

I fråga om sjukkassorna innehåller föreliggande förslag ingen straffbestämmelse för motsvarande fall, ehuru tänkbart är, att styrelseledamot låter verkställa utdelning till kassans medlemmar, där sådant ej är tillåtet. Dessutom kan inträffa, att styrelseledamot i sjukkassa annorledes än genom utdelning till medlemmarne obehörigen förfar med kassans tillgångar utan att hemfalla under allmänna strafflagen. Enligt förslaget är nästan hvarje kassans inkomst afsedd för sitt särskilda ändamål. Fasta medlemsavgifter och genom uttaxering erhållna medel skola användas till täckande af kassans löpande utgifter för sjukhjälp, begravningshjälp och förvaltning äfvensom till fondbildning; och det förutsättes, att jämväl andra kassans inkomster kunna vara bestämda för enahanda ändamål. Af dessa medel uppkommen fond får användas endast i den mån kassans inkomster ej förslå till täckande af utgifterna för kassans sjukhjälp- och begravningshjälpverksamhet. Medger tillsynsmyndigheten, att afsättning till fond må upphöra, skola öfverskottsmedlen användas på sätt, som blifvit i stadgarne bestämdt. Meddelar sjukkassan begravningshjälp till högre belopp än tvåhundra kronor, skola fasta medlemsavgifter upptagas särskildt för sjukhjälpverksamheten och särskildt för begravningshjälpverksamheten; och må de för det ena slaget af dessa verksamheter bestämda inkomster icke användas för det andra. Af öfverskott å hvardera verksamheten skall bildas en särskild fond, som ej må tagas i anspråk för den andra verksamhetsgrenen; och den, som mot kassan har fordran å sjukhjälp eller begravningshjälp, äger ej rätt till betalning för denna fordran ur de för den andra verksamheten bestämda tillgångar. Om styrelseledamot uppsåtligen i strid mot dessa bestämmelser använder vissa kassans tillgångar

på sätt, som visserligen tjänar ett kassans ändamål men icke det, för hvilket samma medel äro afsedda, lär han ej kunna straffas enligt allmänna strafflagen, men ersättningsskyldighet allenast torde icke vara för sådant fall tillfyllestgörande.

Det synes därför nödigt, att under 97 paragrafens straffbestämmelse införes jämväl det fall, att styrelseledamot använder någon kassans tillgång för ändamål, som, efter hvad han inser, är ett annat än det, för hvilket samma tillgång är afsedd.

98 §.

Lagrådet:

Bland föreskrifter, hvilkas åsidosättande skulle medföra ansvar, angifvas i denna paragraf 115 § och hvad 118 § 1 mom. innehåller angående skyldighet att meddela upplysningar i där afsedda fall. Det förefaller mindre egentligt, att bestämmelser om straff för försummande af en skyldighet i lagen gifvas tidigare än föreskriften om själfva skyldigheten; och hemställes förty, att ifrågavarande straffbestämmelser må uteslutas ur 98 § och i stället upptagas i omedelbart sammanhang med de särskilda materiella föreskrifter, till hvilka de hänföra sig.

107 §.

Lagrådet:

I förslaget utsäges ingenstädes hvad sjukkassas åtgärd att ansluta sig till fortsättningskassa innebär. Däröfver inhämtas i förevarande paragraf, att sjukkassa kan ansluta sig för alla sina sjukhjälpsförsäkrade medlemmar eller för allenast en del af dem, och att anslutningen för sjukkassan medför medlemskap i fortsättningskassan. Af 109 § framgår, att anslutningen icke innebär, att sjukkassan åtager sig ansvar för gäldandet af afgifter eller uttaxeringsbelopp, som skola erläggas för de medlemmar af sjukkassan, för hvilka den anslutit sig till fortsättningskassan. Att af dessa stadganden draga några bestämda slutsatser om hvilka verkningar anslutningen medför torde icke vara möjligt. Tvekan synes kunna uppstå, huruvida icke förslaget mening är, att anslutningen skall kunna innebära, att kassans samtliga sjukhjälpsförsäkrade medlemmar eller de sjukhjälpsförsäkrade medlemmarne i den grupp, som anslutningen kan afse, utan vidare blifva sjukhjälpsförsäkrade i fortsättningskassan eller förpliktade att låta försäkra sig i densamma. En sådan anordning lär emellertid icke böra ifrågakomma. Då enligt

58 § för beslut om anslutning erfordras allenast en majoritet af två tredjedelar bland de röstande, skulle nämligen de, som befinna sig i minoriteten, kunna mot sitt bestridande blifva intvingade i ett alldeles nytt och tilläfventyrs för dem betungande rättsförhållande.

Därest antagas må, att anslutningsåtgärden icke skall vara förenad med sådan verkan, som nu antydts, torde densamma enligt förslaget komma att innefatta allenast, att den anslutna sjukkassan erhåller medlemskap i fortsättningskassan. Äfven denna påföljd af anslutningen synes emellertid vara föga lämplig. Med sakens natur torde bäst öfverensstämma, att de, som sjukhjälpsförsäkra sig i en fortsättningskassa, blifva medlemmar af densamma, vare sig de tillhöra en ansluten eller icke ansluten sjukkassa. Det visar sig också, att flertalet af de bestämmelser, som förslaget innehåller rörande medlem i sjukkassa, icke kunna tillämpas å ansluten sjukkassa, medan det tvärtom vid förslagets upprättande befunnits nödigt att genom särskild föreskrift (117 §) göra nästan samtliga dessa bestämmelser tillämpliga å de i fortsättningskassa försäkrade medlemmarne i ansluten sjukkassa. Dylig sjukkassas medlemskap i fortsättningskassan torde i själfva verket icke komma att innebära något annat, som kan anses vara af praktisk betydelse, än att sjukkassan dels erhåller rösträtt i fortsättningskassan och dels blir förpliktad att i den omfattning, som fortsättningskassans stadgar bestämma, tillhandagå fortsättningskassan med förvaltningsbestyr i fråga om de sjukkassans medlemmar, som försäkra sig i fortsättningskassan.

Att tillägga ansluten sjukkassa rösträtt i fortsättningskassan synes emellertid icke vara till något gagn men väl kunna medföra olägenheter. I sådant hänseende må allenast framhållas, hurusom det kan tänkas inträffa, att endast en minoritet af medlemmarne i de till en fortsättningskassa anslutna sjukkassorna låtit sjukhjälpsförsäkra sig i fortsättningskassan, i hvilken händelse en bestämmelse, som tillerkände sjukkassorna rösträtt, skulle verka därhän, att fortsättningskassans angelägenheter komme att afgöras af dem, som icke vore försäkrade i kassan.

Hvad åter angår förpliktelsen för de anslutna sjukkassorna att på angifvet sätt tillhandagå fortsättningskassan med förvaltningsbestyr, torde en sådan anordning vara af det praktiska behofvet påkallad. Att döma af motiven till det af kommitterade utarbetade lagförslag, hvarpå det remitterade förslaget grundar sig, synes det också vara en dylig förpliktelse för de anslutna kassorna, som man hufvudsakligen afsett att ernå med bestämmelserna om anslutning. Detta ändamål torde emellertid kunna vinnas, utan att vid anslutningen fästes den verkan, att medlemskap i fortsättningskassan uppkommer. I lagen lär nämligen utan vidare kunna

stadgas, att anslutning till en fortsättningskassa innebär åtagande af en sådan förpliktelse från sjukkassans sida; och någon annan verkan torde icke böra fästas vid anslutningsåtgärden.

På grund af det anförda hemställes, att i stället för hvad 107 § innehåller måtte i lagen införas dels en föreskrift, att medlemskap i fortsättningskassa kan, där icke kassans stadgar bestämma annorlunda, förvärfvas såväl af sjukhjälpsförsäkrade medlemmar i sjukkassa, som anslutit sig till fortsättningskassan, som äfven af sjukhjälpsförsäkrade medlemmar i annan sjukkassa, dels ock en bestämmelse i enlighet med hvad ofvan angifvits om innebörden däraf, att sjukkassa ansluter sig till fortsättningskassa.

Ett bifall till denna hemställan medför uppenbarligen åtskilliga andra ändringar i förslaget, hvilka dock icke torde vara af beskaffenhet att här behöfva närmare angifvas.

112 §.

Lagrådet:

Då, såsom lagrådet vid 107 § framhållit, sjukkassas anslutning till fortsättningskassa icke rimligen kan få medföra, att sjukkassans medlemmar därigenom utan vidare blifva sjukhjälpsförsäkrade i fortsättningskassan, torde icke med fog kunna påstås, att de skäl, som föranledt förbudet mot medlemskap af mera än en sjukkassa, jämväl innebära anledning till ett motsvarande förbud för sjukkassa att samtidigt vara ansluten till mera än en fortsättningskassa. Då ej heller annat giltigt skäl för ett dylikt förbud synes föreligga, hemställes, att detsamma måtte ur förslaget uteslutas.

Att så sker är desto mer önskvärdt, som därigenom öppnas väg för en föreskrift, hvilken synes af behovet påkallad. Om nämligen enligt fortsättningskassas stadgar rätt till sjukhjälp i densamma är beroende på medlemskap i ansluten sjukkassa, skulle, därigenom att en sjuk-kassa upphörde att vara ansluten till denna fortsättningskassa, medlem-marne i sjukkassan förlora den rätt, de förut ägt i fortsättningskassan. Särskildt tydligt framträder obilligheten här af med afseende å de sjuk-kassemedlemmar, som på grund af ålder eller af annan orsak vore för-hindrade att erhålla försäkring i annan fortsättningskassa. Att till före-byggande af dessa olägenheter förbjuda sjukkassa att utan alla intres-serade medlemmars begifvande upphöra med anslutning till viss fortsätt-ningskassa kunde väl synas betänkligt, om sjukkassan därmed hindrades att ansluta sig till annan fortsättningskassa. Men om det föreslagna förbudet för sjukkassa att vara ansluten till mera än en fortsättnings-

kassa bortföle, kunde utan nämnvärdt men för sjukkassa ofvannämnda missförhållande undanrödjas genom en föreskrift, att beslut om ansluten sjukkassas upphörande med anslutning ej ägde giltighet mot bestridande af sjukkasemedlem, som därigenom skulle förlora rätt till sjukhjälp i fortsättningskassan.

Under förutsättning af bifall till ofvan vid denna paragraf gjord hemställan tillstyrkes alltså, att en bestämmelse af sistnämnda innebörd måtte i förslaget upptagas.

I öfrigt må erinras, att därest, i enlighet med hvad vid 107 § blifvit hemställt, anslutning icke skall kunna för sjukkassa medföra medlemskap i fortsättningskassa, de bestämmelser 112 § innehåller torde böra utgå såsom innefattade i den hänvisning till 12 §, som i 117 § meddelas.

Måhända är det däremot önskvärdt, att uttrycklig bestämmelse inflyter om sjukkassas rätt att ansluta sig till mer än en fortsättningskassa.

114 §.

Lagrådet:

Hvad som erinrats vid 19 § äger tillämpning äfven å stadgandet i förevarande paragraf.

117 §.

Lagrådet:

Då enahanda skäl, som i fråga om sjukkassa föranledt, att i 17 § för visst fall stadgas obligatorisk karenstid, synas, om ock i mindre mån, gälla med afseende å fortsättningskassa, samt jämväl för sådan kassa bör uppdragas en gräns, utöfver hvilken karenstiden icke må i stadgarne utsträckas, torde 17 § ej böra uteslutas från de lagrum, hvilka skola i tillämpliga delar gälla äfven för fortsättningskassa. Ej heller synes anledning förefinnas att därifrån utesluta 96 §.

Därjämte kan anmärkas, att paragrafens innehåll synes blifva mera lättfattligt, därest genom hänvisning till de föregående kapitlen den föreslagna uppräknigen af paragrafer undvikes.

Därest kassaanslutning icke skall kunna för sjukkassa medföra medlemskap i fortsättningskassa, böra såväl sista punkten af första stycket i denna paragraf som paragrafens senare stycke utgå.

118 §.

Lagrådet:

De båda sista punkterna i andra stycket af mom. 4 synas innefatta alltför invecklade regler för speciella fall, i hvilka, om meningsskiljaktighet yppas, tillsynsmyndigheten utan svårighet torde kunna lämna erforderlig föreskrift; och hemställes därför, att dessa punkter måtte ur förslaget utgå.

119 och 120 §§.

Lagrådet:

Då stadgandet i första stycket af 120 § om visst anstånd med den nya lagens tillämpning å de enligt nu gällande lag registrerade kassor innebär en modifikation icke allenast af bestämmelsen i samma stycke om tiden för den nya lagens ikraftträdande utan äfven af stadgandet i 119 §, synes sistnämnda stadgande böra sammanföras med hvad första stycket af 120 § innehåller.

Föreskriften i andra stycket af 120 § därom, att äldre rättigheter ej må vid domstol eller hos annan myndighet göras gällande af kassa, som ej registrerats enligt den nya lagen, bör uppenbarligen ej vinna tillämpning, förr än den nya lagen blifvit gällande för den kassa, hvarom fråga är; och läres stadgandet böra omredigeras, så att detta otvetydigt framgår. Sista delen af samma stycke torde kunna uteslutas, då hvad därmed åsyftas med erforderlig tydlighet framgår af bestämmelserna i 118 § 4 mom.

Ur protokollet:

Erik Ölander.

Utdrag af protokollet öfver civilärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 29 april 1910.

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern LINDMAN,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena greve TAUBE,
Statsråden PETERSSON,
HEDERSTIERNA,
SWARTZ,
greve HAMILTON,
greve EHRENSVÄRD,
MALM,
LINDSTRÖM,
NYLANDER,
VON SYDOW.

Chefen för civildepartementet, statsrådet greve Hamilton anmälde lagrådets den 28 innevarande april afgifna utlåtande öfver det inom civildepartementet upprättade förslaget till lag om sjukkassor.

Departementschefen yttrade härefter:

»Innan jag går att redogöra för innehållet af lagrådets förevarande utlåtande, anhåller jag att få göra några uttalanden af allmän innebörd med afseende å genomförandet af en lagstiftning af den art, förenämnda förslag afser.

En sjukförsäkring med syfte att vara en *social* försäkring afser att åt samhällets mindre bemedlade medlemmar bringa en första, mer eller mindre vidtgående hjälp i ekonomiskt och jämväl andra afseenden, då deras hufvudsakliga eller enda tillgång, deras arbetskraft, brutits af sjukdom. Att detta syftes tillbörliga förverkligande är en betydelsefull statsuppgift torde numera allmänneligen och utan tvekan erkännas.

Såvidt hittintills föreliggande erfarenhet ger vid handen, kan statens verksamhet för ifrågavarande ändamål äga rum enligt två skilda system: det ena, att plikt till försäkring införes, på samma gång som för de försäkringspliktiga den ekonomiska tungan af försäkringen lättas, det andra, användbart där redan ett utvecklingskraftigt frivilligt sjuk-kasseväsen finnes, bestående däri, att denna frivilliga rörelse ordnas och ledes samt af staten understödjes så, som ändamålet kräver.

Åt hvilketdera af dessa system företräde bör gifvas, beror utaf, hvilket af dem bäst fyller den sociala sjukförsäkringens syfte. Det torde kunna sägas, att, alltsedan Tyska riket år 1883 införde sin på försäkringsplikt grundade sjukförsäkring, den meningen mer och mer trängt sig fram, att genom en dylik obligatorisk försäkring ett fullständigare fyllande af den sociala sjukförsäkringens uppgifter ernåddes än genom frivillig försäkring. Detta skulle vara händelsen, framhålles det, framför allt i två hänseenden. Dels skulle nämligen den obligatoriska försäkringen nå djupare ned i samhällets olika lager, d. v. s. komma att omfatta äfven sådana samhällsmedlemmar, till hvilka en frivillig sjuk-kasseverksamhet ej kunde antagas komma att sträcka sig på grund af deras särskildt svaga ekonomiska ställning och därmed sammanhängande andra orsaker af social natur. Och dels skulle obligatorisk försäkring jämväl nå vidare än en frivillig, d. v. s. komma att omfatta en relativt större del af befolkningen i dess helhet.

Emellertid synes af en jämförelse mellan å ena sidan Tyska riket, där den obligatoriska sjukförsäkringen torde hafva nått sin högsta utbildning, och å den andra Danmark, hvars sociala sjukförsäkring är byggd på frivillighetens grund, framgå, att en sjukförsäkring i den senare formen bör antagas kunna nå lika djupt och lika vidt omkring i samhället som den obligatoriska. Enligt senaste för mig tillgängliga uppgifter utgör de sjukförsäkrades antal i båda de nämnda rikena omkring 20 procent af hela befolkningen; den tyska försäkringen omfattar måhända de flesta, men dock ingalunda alla grupper af lönearbetare och den danska innesluter obemedlade arbetare samt med dem i ekonomiskt hänseende likställda. Uppenbart synes mig vidare vara, att det ena eller det andra försäkringssystemets relativt större förmåga att tränga djupt och nå vidt omkring beror utaf, hvad angår det obligatoriska systemet, i hvilken omfattning försäkringsplikten kan genomföras, och, beträffande det frivilliga, i hvad mån detsamma äger lifskraft och varder inom de befolkningslager, som framför andra äro i behof af sjukförsäkringens förmåner, uppskattadt.

Man torde alltså icke kunna med rätta påstå, att obligatorisk sjukförsäkring i hvarje land och under alla förhållanden skall gifva ett bättre

resultat än en frivillig sjukkasseverksamhet. Då jag icke desto mindre är benägen att gifva det obligatoriska systemet ett visst företräde, beror detta af en annan omständighet. Vål må det vara obestriddigt, att vid en gifven tid det frivilliga systemet torde kunna uppvisa lika tillfredsställande resultat i ett land som det obligatoriska i ett annat. Men förmågan att så att säga behärska framtiden synes mig vara afgjordt större i det senare än i det förra landet. Med befogenheten att bestämma försäkringsplikts omfattning äger ju statsmakten möjlighet att bibehålla sjukförsäkringen vid den en gång ernådda utvecklingen liksom äfven att ytterligare höja densamma. Vid frivillig försäkring föreligger däremot icke, åtminstone icke i lika mån, denna möjlighet, i det försäkringens utbredning förnämligast beror af dess förmåga att rekrytera sig själf; och därutinnan äro större eller mindre, snabbare eller långsammare fluktuationer alltför väl tänkbara.

Då jag hyser den uppfattning, som nu angifvits, är det tydligt, att jag i och med spørsmålet om ävägabringandet af en ny lagstiftning, afsedd att befrämja det frivilliga sjukkasseväsendet i vårt land, stod inför frågan: bör en dylik ny lagstiftning nu genomföras? Eller bör måhända statsmaktens sträfvan i sjukförsäkringens intresse nu hellre riktas på införandet af en lag om obligatorisk sjukförsäkring och frågan om ny lagstiftning för den frivilliga sjukförsäkringen lämnas å sido? Mitt öfvervägande af dessa frågor har, såsom kändt, ledt mig till att ifrigt fullfölja det tidigare började arbete för åstadkommandet af en ny lagstiftning af förenämnda art, hvars resultat föreligger i det nu af lagrådet granskade lagförslaget. Häraf framgår, att jag funnit mig böra besvara den förra frågan jakande och följaktligen den senare med nej. Jag anhåller att i korthet få beröra skälen för denna min ståndpunkt.

Vi hafva icke här i landet fritt fält i afseende å sjukförsäkring af social natur. Vore förhållandet det motsatta, så vore också förutsättningarna för valet mellan ett arbete för anordnandet af obligatorisk sjukförsäkring och ett arbete för åstadkommandet af lagstiftning rörande en åsyftad frivillig sjukförsäkring icke jämförliga med de nu föreliggande. Jag ber att till belysande häraf få erinra därom, att enligt den senast upprättade statistiken rörande de registrerade sjukkassorna i vårt land, afseende år 1908, antalet dylika sjukkassor utgjorde nära 2,400. Af dessa ägde åtskilliga ett större eller mindre flertal lokalafdelningar, så att antalet mer eller mindre själfständiga organisationer för den frivilliga sjukförsäkringen i landet öfversteg 5,500. Antalet *medlemmar* i sjukkassorna utgjorde omkring 600,000 eller närmare 11 procent af landets

folkmängd. Till följd däraf att ej sällan samma person är medlem af mer än en sjukkasse, var emellertid antalet i sjukkassorna försäkrade personer mindre än kassornas medlemsantal. Med begagnande af en tidigare verkställd beräkning rörande relationen mellan medlemsantal och personantal inom sjukkassorna finner man, att sistnämnda antal för år 1908 skulle motsvara något mer än 9 procent af folkmängden. Vid uppskattningen af sistnämnda procenttals innebörd har man att ihågkomma, att sjukkassorna blott undantagsvis mottaga personer under 15 års ålder. Beräknas personantalet i förhållande till storleken af landets vuxna befolkning (öfver 15 år), erhålles procenttalet 13,4, d. v. s. inemot hvar sjunde person af den vuxna befolkningen var försäkrad i registrerad sjukkasse. De registrerade sjukkassornas tillgångar utöfver skulderna stego vid 1908 års slut till ett värde af nära 11,200,000 kronor.

De nu anförda siffrorna beteckna — såsom en jämförelse med motsvarande siffror för tidigare år utvisar — en mycket betydande utveckling under loppet af de senaste två till tre decennierna. Till ådagaläggande häraf må anföras att, enligt den af äldre arbetarförsäkringskommittén åvägabragta statistiken rörande sjukkasseväsendet i riket för år 1884, då funnos 956 kassor med tillhopa 120,936 medlemmar, motsvarande 2,6 procent af folkmängden, och med behållna tillgångar till värde af något öfver 2,760,000 kronor. Det måste alltså erkännas, att det svenska sjukkasseväsendet under senare tid befunnit sig raskt nog på väg mot den högre ståndpunkt, den danska sjukkasseverksamheten intager.

Inför den bild af det förefintliga frivilliga sjukkasseväsendet i vårt land, som det nu anförda gifver, måste man noggrannt öfverväga den frågan: hvad skulle ett undanskjutande af ny lagstiftning och andra åtgärder till denna verksamhets ordnande och främjande i afvaktan på genomförandet af en obligatorisk sjukförsäkring innebära för samma verksamhet? Utan många ord lärer vara påtagligt, att ett sådant tillvägagående skulle hämma den snabba och högst lofvärda utveckling till större samhällsnyttighet, hvari vårt sjukkasseväsen befinner sig, och detta i en grad, som icke låter sig bestämmas, men säkerligen skulle visa sig mycket väsentlig. Och tvifvelaktigt är, om ens den nuvarande ståndpunkten skulle kunna bevaras under den troligen icke ringa tidrymd, som ett genomförande af obligatorisk sjukförsäkring skulle taga i anspråk. Snarare torde en tillbakagång vara att befara. Ty onekligt lärer nog vara, att den frivilliga sjukkasseverksamheten, sådan den i närvarande stund är, till följd af den nästan obegränsade frihet att ordna sig efter godtfinnande, som den städse ägt, kommit att innesluta

ansatser till sådana verksamhetsmotoder, som utgöra en fara för dess sundhet och samhällsnyttighet. En sådan tillbakagång vore så mycket mera och beklaga, som en frivillig sjukkasseverksamhet alltid komme att förefinnas och behövas vid sidan af en genomförd obligatorisk sjukförsäkring. Att så blefve förhållandet, är i och för sig uppenbart och bestyrkas af erfarenheten i främmande länder.

Det synes mig således, som om man icke kan undgå att finna stora betänkligheter mot ett undanskjutande till det ovissa af en lagstiftning, som afser ett ordnande af den befintliga sjukkasserörelsen.

Då jag, såsom ofvan anförts, är benägen att principiellt gifva det obligatoriska sjukförsäkringssystemet ett visst företräde framför ett på frivillighet grundadt, och således förutser, att, det förra systemet kommer att framstå såsom slutmålet för den sociala sjukförsäkringens ordnande, har jag, innan nyssberörda betänkligheter kunnat blifva för mig utslagsgifvande, måst taga i öfvervägande, huruvida ett genom en ny lagstiftning och andra åtgärder från statens sida främjadt frivilligt sjukkasseväsen kunde anses utgöra ett hinder för framtida genomförande af obligatorisk sjukförsäkring. Jag har icke själf kunnat finna något förhållande, som visar att så måste vara händelsen. Ej heller har jag funnit starkare skäl för de uttalanden i sådan riktning, hvilka kommit till min kännedom.

Vidare är jag af den öfvertygelsen, att det icke kan vara tillrådigt att söka genomföra en obligatorisk sjukförsäkring, lika litet som någon annan på tvång grundad gren af socialförsäkringen, utan att en sådan sträfvan uppbäres af den öfvervägande folkmeningen, eller, naturligtvis ännu mindre, rent af i strid mot en dylik mening. Nu synes det mig minst sagdt tvifvelaktigt, huruvida i vårt land ännu uppvuxit någon mera utbredd uppfattning af den innebörd, att obligatorisk sjukförsäkring snarligen bör genomföras. Vid sådant förhållande har jag så mycket mera saknat skäl att, af fruktan att lägga hinder i vägen för en möjlig framtida på tvång grundad sjukförsäkring, vilja för obestämd tid undanskjuta tillgodoseendet af det starka behof, som det förefintliga sjukkasseväsendets ordnande genom ny lagstiftning utgör.

Men icke nog med att jag ej funnit mig öfvertygad om, att en lagstiftning, som nyss nämnts, skulle innefatta något hinder för införandet af obligatorisk försäkring. Jag håller fasthellre för sannolikt, att ett utveckladt frivilligt sjukkasseväsen skall visa sig vara till gagn vid ett eventuellt framtida införande af sjukförsäkringsplikt. Den obligatoriska och den frivilliga sjukförsäkringen böra ingalunda betraktas såsom hvarandras oförenliga motsatser. Frånsedt den senare för-

säkringsformens redan antydda roll att utgöra en komplettering af den förre synes det mig vara ganska gifvet, att tillvaron af en välordnad frivillig sjukkasseverksamhet skall blifva till fördel vid genomförandet af en på försäkringsplikt baserad. Det torde nämligen vara all anledning antaga, att en betydande del af de frivilliga sjukkassorna skola, här i landet liksom i främmande länder, befinnas såväl villiga som dugliga att blifva organ för den obligatoriska försäkringens verksamhet. Och det lärer väl knappast gifvas något lämpligare medel till höjande af sjukkassorna lämplighet i berörda afseende än att genom lagstiftning bringa dem att för framtiden ordna sin verksamhet efter tillfredsställande grunder och i öfrigt motsvara befogade anspråk. Ej heller bör man underskatta betydelsen af en på sådant sätt utöfvad frivillig sjukkasseverksamhets inverkan till väckande och stegrande af intresset för en social sjukförsäkrings angelägenheter och mål.

Slutligen kan jag icke anse afgörande skäl tala för riktigheten af den meningen, att frågan om social sjukförsäkring på grund af det samband den naturligen äger med andra grenar af social försäkring, framför andra olycksfallsförsäkringen, icke skulle kunna tillfredsställande lösas annorledes än i sammanhang eller samtidigt med reglerandet af dessa andra den sociala försäkringens grenar. Snarare är jag benägen att ansluta mig till en uppfattning, som i senare tid starkt framträdt, icke minst i det land, där socialförsäkringen i hittills vidsträcktaste omfattning blifvit genomförd, Tyskland. Denna uppfattning håller före, att sjukförsäkringen, å ena sidan, samt olycksfalls- jämte invaliditets- och ålderdomsförsäkringen, å den andra, förete så djupgående skiljaktigheter såväl i afseende å mål och däraf bestämd inre karaktär som ock i följd däraf med hänsyn till krafven på ändamålsenlig organisation, att möjligheten eller lämpligheten af deras materiella ordnande efter likartade regler och sammanförande i en gemensam organisation måste starkt dragas i tvifvel. Åtminstone såvidt man afser en social sjukförsäkrings egna behof, synes mig därför en sådan försäkring kunna efter förhållandena nöjaktigt ordnas fristående från socialförsäkringens öfriga grenar och tidigare än dessa.

På hufvudsakligen de grunder, jag nu i korthet angifvit, hyser jag icke någon tvekan att inför Kungl. Maj:t förorda, att en förbättrad lagstiftning till det frivilliga sjukkassaväsendets ordnande måtte snarast åvägabringas och jämväl andra åtgärder till dess främjande vidtagas.

En sådan lagstiftning, som nu nämnts, åsyftar det förslag, lagrådets förevarande utlåtande afser.

Lagrådet har beträffande detta förslag i dess helhet erinrat, att, därest kassor, hvilka omfatta allenast mera burgna samhällsmedlemmar förefunnes i nämnvärd omfattning och vore af någon egentlig betydelse, häri låge en beaktansvärd invändning mot förslaget. Då nämligen enligt förslaget, hvilket skiljer mellan registrerade och oregistrerade sjuk-kassor, de sistnämnda kassornas rättsställning vore af så prekär natur, att de näppeligen kunde i afsevärd omfattning utöfva sjukkasseverksamhet, så blefve dessa de burgnare samhällsmedlemmarnas sjukkassor nödgade att söka registrering och för sådant ändamål inrätta sig i enlighet med förslagets bestämmelser om registrerade sjukkassor. Dessa bestämmelser vore emellertid i väsentliga delar afpassade med tanke på sjuk-kasserörelsens sociala uppgifter och lämpade sig i dessa delar mindre väl för kassor af ifrågavarande slag, utan kunde lätt nog komma att för dem verka tryckande och i vissa fall omöjliggöra anordningar, som kunde finnas önskvärda och lämpliga.

I anledning af hvad sålunda erinrats får jag framhålla, att bland de registrerade sjukkassorna, hvilka utgöra det ojämförligt öfvervägande flertalet bland de i vårt land förefintliga sjukkassebildningarna, kassor af den beskaffenhet lagrådet afser förvisso icke förekomma annat än högst undantagsvis. Beträffande åter de oregistrerade sjukkassorna, är den offentliga kännedomen om dem mycket ringa. Jag saknar emellertid hvarje anledning antaga att många bland dem kunna hänföras till den af lagrådet åsyftade kategori af kassor. De nuvarande förhållandena på sjukkasseväsendets område synas mig alltså icke vara af beskaffenhet att från nu ifrågavarande synpunkt utgöra hinder för lagförslagets genomförande.»

Sedan departementschefen härefter i korthet närmare redogjort för innehållet af lagrådets utlåtande, anförde departementschefen vidare:

»I lagrådet har icke i andra afseenden än som redan blifvit berörda framställts erinran beträffande de hufvudgrunder, på hvilka förslaget hvilar. De anmärkningar, som af lagrådet gjorts mot särskilda af förslagets bestämmelser, hafva synts mig — med några få undantag, för hvilka i det följande skall närmare redogöras — böra föranleda ändring af förslaget; och har i följd häraf erforderlig omarbetning af förslaget verkställts.

Lagrådet har vid 10 § i förslaget anført, att, för den händelse obegränsade afgifter till sjukkassa icke kunde beslutas, det ej syntes böra förvägras kassan att stadga skyldighet för medlem att efter anmälan om utträde kvarstå i kassan under viss tid, för hvilken dock ett maximum borde i lagen stadgas. Ehuru, såsom lagrådet jämväl påpekat, gällande lag ej innefattar hinder för, att sjukkassa i sina stadgar

upptager sådan bestämmelse, som lagrådet afser, lärer emellertid någon dylik föreskrift knappast förekomma. Detta torde bero därpå, att inom sjukkasseeväsendet den uppfattning är allmänt omfattad och stadgad, att medlem bör äga att när som helst utträda ur kassan. Erkännandet af sådan rätt till utträde synes mig ock äga goda skäl för sig och bäst öfverensstämma med hela beskaffenheten af en sådan frivillig sjukkasseeverksamhet, som lagförslaget afser att skapa. Då härtill kommer, att ett stadgande, sådant som lagrådet afser, synes kunna i vissa fall blifva till olägenhet för medlem, som afflyttar till annan ort, äfvensom vålla svårigheter vid tillämpning af bestämmelserna i förslagets 12 §, har lagrådets ifrågavarande uttalande ej föranledt ändring i förslaget.

Enligt 49 § första stycket i det till lagrådets utlåtande remitterade förslaget skall sjukkasseelemens rätt att deltaga i handhafvandet af kassans angelägenheter utöfvas å sjukkassesammanträde, men är i paragrafens andra stycke det undantag härifrån medgifvet, att nämnda rätt skall kunna genom bestämmelser i stadgarna helt eller delvis tilläggas vissa därtill utsedda personer. Vid dessa förslagets bestämmelser har lagrådet hemställt, att möjlighet måtte lämnas öppen för intagande i sjukkassas stadgar af bestämmelser, som äfven annorledes än i andra stycket vore afsedt afveke från första styckets föreskrift om sjukkassesammanträde. Då emellertid det af Kungl. Maj:t för innevarande års Riksdag framlagda förslag till lag om föreningar, hvilket icke inrymmer någon motsvarighet till andra stycket af förevarande paragraf, innehåller samma föreskrift som paragrafens första stycke utan att upptaga någon särskild bestämmelse rörande afvikelse från hvad sålunda stadgats, har nu berörda hemställan af mig ansetts icke böra leda till påföljd.

Under erinran om, hvilken stor betydelse uteslutning kan äga för enskild medlem af sjukkassa, har lagrådet till skyddande af medlemmarnas rätt förordat det tillägg till det remitterade förslagets 57 §, att stadgeändring, som innebär införande af någon förut icke i stadgarna angifven grund för medlems uteslutande ur sjukkassa, icke må, såvidt den skall afse jämväl dem, som vid frågans afgörande redan voro medlemmar af kassan, kunna genomföras mot någon medlems bestridande. De intressen, hvilkas bevarande från kränkning lagrådet med denna hemställan åsyftar, hafva emellertid vid närmare öfvervägande syns mig vara af den stora vikt för de enskilda sjukkasseelemmarna, att stadgeändring af den art, som lagrådets hemställan angifver, icke bör kunna giltigen beslutas, med mindre sjukkassans samtliga medlemmar förenat sig därom.

Ändring i förslaget har icke vidtagits i anledning af den vid dess 89 § af lagrådet gjorda hemställan, att i förslaget måtte införas bestämmelser, motsvarande de i förutnämnda förslag till lag om föreningar upptagna föreskrifter dels därom, att hvad i vederbörande föreningsregister införts, med angifvet undantag, skall i vissa tidningar kungöras, dels ock rörande viss verkan i förhållande till tredje man af sådant kungörande. Då nämligen, på sätt högsta domstolen vid granskning af ett tidigare förslag till lag om sjukkassor anfört, det ej lärer kunna förväntas, att sjukkassor i större omfattning skola träda i rättsförhållande till allmänheten, torde det näppeligen vara af nöden att i tidningar eller annorledes kungöra hvad som blifvit för registrering anmaldt.

Hvad af lagrådet anmärkts vid bestämmelserna i det remitterade förslagets 93 § rörande tillsynsmyndighetens beslut och klagan däröfver har i det hela iakttagits vid den omarbetning af dessa bestämmelser, som i anledning af samma anmärkningar ägt rum. Afvikelse från hvad lagrådet förordat har skett allenast därutinnan, att i det omarbetade förslaget (94 §) bibehållits föreskriften, att underrättelse om tillsynsmyndighetens beslut skall, där den icke öfverlämnas till någon, som äger företräda sjukkassan, försändas med allmänna posten, hvadan sådan underrättelse ej behöfver, såsom lagrådet hemställt skola föreskrifvas, försändas i rekommenderadt bref. Erfarenheten från andra områden, där föreskrift om öfversändande af underrättelse rörande myndighets beslut med allmänna posten finnes, ehuru tiden för klagan skall räknas från beslutets dag, har icke varit af beskaffenhet att låta annan föreskrift i den nu ifrågasatta lagen synas nödig.

Hvad lagrådet hemställt i fråga om det remitterade förslagets bestämmelser rörande fortsättningssjukkassor, i det omarbetade förslaget benämnda fortsättningskassor, har blifvit iakttaget. Sålunda har, bland annat, uttryckligen stadgats, att sjukkassa kan samtidigt vara ansluten till mer än en fortsättningskassa (107 §). I anledning af denna bestämmelse tillåter jag mig framhålla, att därigenom det i förslagets 12 § gifna förbudet mot flermedlemskap ej i någon mån lidit inskränkning. Enskild sjukkasemedlem kan således lika litet å samma tid vara medlem af mer än en fortsättningskassa som af mer än en sjukkassa.

Såsom skäl för sin hemställan vid 118 § i det remitterade förslaget, att de båda sista punkterna i andra stycket af denna paragrafs 4 mom. måtte utgå — hvilket ock skett —, har lagrådet anfört, att dessa punkter innefattade alltför invecklade regler för speciella fall, i hvilka, om meningsskiljaktighet yppades, tillsynsmyndigheten utan svårighet

torde kunna lämna erforderlig föreskrift. Hvad sålunda anförts har synts mig gälla äfven sista punkten i första stycket af det remitterade förslaget 14 §, och har fördenskull jämväl denna punkt vid förslaget omarbetning därur uteslutits.

Vid omarbetningen hafva slutligen åtskilliga jämkningar i förslaget redaktion företagits.

Departementschefen uppläste härefter det ifrågavarande förslaget till lag om sjukkassor samt hemställde, att detsamma måtte, jämlikt § 87 regeringsformen, genom nådig proposition föreläggas Riksdagen till antagande.

Till denna af statsrådets öfriga ledamöter biträdda hemställan täcktes Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten lämna bifall, och skulle till Riksdagen aflåtas nådig proposition af den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Wilhelm Reuterswärd.
